

הביטוח הלאומי

מינהל המחקר והתכנון

דוח ממדי העוני והאי-שוויון בהכנסות – 2024

ואומדן ראשוני ל-2025

**ניצה (קלינר) קסיר
מוריאל מלול
נדב שורק
נתנאל פלאם**

ירושלים, טבת ה'תשפ"ה, דצמבר 2025

העוני הוא בעיה כלכלית-חברתית קשה, שאינה רק סטטיסטיקה של הכנסות. מאחורי כל נתון עומדים פנים, שמות וסיפורים קשים של אנשים ומשפחות הנאלצים להתמודד ברמה יומיומית עם מציאות כלכלית קשה ועם השלכותיה על תחומי חיים רבים כמצב בריאותי, דיור, השכלה, הדרה חברתית ופגיעה בכבוד האדם.

דוח ממדי העוני והאי-שוויון בהכנסות לשנת 2024 בוחן את המצב הכלכלי-חברתי בתקופה מהמורכבות והמאתגרות ביותר שידעה מדינת ישראל – ביטחונית, כלכלית, חברתית ומדינית. שנה שבה נדרשה מדינת ישראל להתמודד עם ההשלכות הקשות של אירועי ה-7 באוקטובר 2023 והמלחמה שפרצה בעקבותיהם ונמשכה בשנת 2024. ההשלכות על האוכלוסייה ניכרו בהיבטים רבים: כלכלית, פיזית, נפשית, חברתית ועוד. אתגר נוסף הוא יוקר המחיה בישראל שהרקיע שחקים בשנים האחרונות. יוקר המחיה משפיע על כלל החברה בישראל, אך הנטל על האוכלוסייה אינו שוויוני. הוא עמוק וחמור יותר באוכלוסיות שמצבן הכלכלי קשה ממילא וההישרדות הכלכלית שלהן לעיתים על בלימה.

הדוח חושף תמונה קודרת של ממדי עוני ואי-שוויון, מהגבוהים ביותר במדינות המערב. בשנה זו חיו בישראל כ-2 מיליון נפשות עניות, בהן 880.5 אלף ילדים, המשקפים שיעור של 20.7% מכלל האוכלוסייה ו-28.0% מהילדים בהתאמה. מספר האנשים שחיו באי-ביטחון תזונתי בשל סיבות כלכליות היה כ-2.8 נפשות, בהן כמיליון ילדים.

נתוני הדוח מהווים קריאת השכמה למקבלי ההחלטות ולחברה כולה, ומחייבים תגובה לאומית ומוניציפאלית מידית ומתמשכת. מטרת הדוח היא לא רק לתעד ולנתח את ממדי העוני והאי-שוויון, אלא גם לעודד שיח ציבורי המבוסס על נתונים ולסייע למקבלי ההחלטות ולגורמי המקצוע לגבש מדיניות חברתית כוללת וממוקדת, לצמצום העוני ולהקטנת הפערים הכלכליים-חברתיים.

צמצום העוני והאי-שוויון מחייב הקצאת תקציבים וגיבוש מדיניות מקיפה הנשענת על שילוב מתואם של כלים בתחומי התעסוקה, הרווחה, החינוך, הדיור והבריאות. בתחום התעסוקה, נדרש לחזק את ההשתתפות של האוכלוסיות החלשות בשוק העבודה ובשכר הולם. בין היתר, באמצעות הרחבת מסגרות ההכשרה המקצועית המותאמות לצורכי המשק ולמאפיינים התרבותיים הייחודיים של כל אוכלוסייה. נדרשת הבטחת נגישות למרכזי תעסוקה בפריפריה: פיתוח תשתיות, שיפור שירותי תחבורה והקמת אזורי תעסוקה חדשים. מהלכים אלו צפויים להגביר את השתלבותן של אוכלוסיות שונות בכלכלה ולהביא לשיפור משמעותי ברמת חייהן. כמו כן, יש להוזיל את מסגרות החינוך לגיל הרך כדי לאפשר להורים השתלבות יציבה במשרות מלאות.

בתחום הרווחה, חשוב לעדכן את רשת הביטחון החברתי כך שתעניק מענה הולם לצרכים של האוכלוסיות החלשות וליוקר המחיה. מהלך זה כולל בחינה מחדש של גובה קצבאות הקיום ושיטת העדכון, חיזוק מנגנוני התמיכה בעובדים המשתכרים שכר נמוך והרחבת שירותי הרווחה למשפחות המצויות בסיכון ולאזרחים ותיקים. השקעה זו נועדה להבטיח רמת חיים סבירה ולצמצם פערים

¹ תודתי נתונה לרינה פינס ולאליסאר חדאד על עזרתן.

בין קבוצות אוכלוסייה שונות. כמו כן יש חשיבות רבה לליווי הוליסטי רב תחומי של משפחות עניות שיסייע להן להיחלץ מהעוני.

בתחום החינוך, יש לפעול להגדלת התקציבים בפריפריה החברתית ולשפר את איכות שירותי החינוך בכל הגילים, באמצעות תגבור שעות הוראה, חיזוק תשתיות פדגוגיות והרחבת תכניות העשרה. צעדים אלו חיוניים ליצירת סביבה המקדמת מוביליות חברתית ומאפשרת לילדים ממשפחות עניות לפתח את יכולותיהם ולהשתלב בכלכלה המודרנית ובכך לצמצם את העוני הבין-דורי.

בתחום הדיור, דיור בר-השגה מהווה תנאי בסיסי ליציבות כלכלית ולשבירת מעגלי עוני. על כן, נדרש להגדיל את מלאי הדיור הציבורי, לוודא את איכות הדירות הקיימות ולהתאים את גובה הסיוע בשכר הדירה למחירי השוק. זאת לצד בחינת מודלים חדשניים לשכירות ארוכת טווח שיאפשרו ביטחון דיור מתמשך.

בתחום הבריאות, כדי לצמצם פערי בריאות הנובעים מעוני ולצמצם את העוני, נדרש להרחיב את הנגישות לשירותי רפואה בקהילה, במיוחד באזורים של פריפריה חברתית. יש לחזק את מערך הרפואה המונעת, ביצוע סקרי בריאות ואיתור מוקדם של מחלות כרוניות. בנוסף, חשוב להווייל עלויות של תרופות וטיפולים מצילי חיים עבור משפחות עם הכנסה נמוכה, ולהעמיק את שיתופי הפעולה בין מערכות הבריאות, החינוך והרווחה כדי לתת מענה הוליסטי ומתואם לצרכים מורכבים.

יש צורך בגיבוש מדיניות חברתית וכלכלית ארוכת טווח, שתבטיח לכלל תושבי ישראל גישה סדירה למזון בכמות מספקת ולמזון בריא שאינו פוגע בבריאות. נדרשים בנייה ויישום של תכניות ממשלתיות רב-שנתיות. בכלל זה נדרש להרחיב את מערך הסיוע הישיר למזון למשפחות החיות באי-ביטחון תזונתי ובאי-נגישות למזון בריא, כהרחבת חלוקת תווי מזון, תוך הקפדה על מנגנוני בקרה, מזון בריא ושמירה על כבודם של מקבלי הסיוע. יש צורך בהרחבת תכניות הזנה לילדים במערכות החינוך, בעיקר באזורים ובקבוצות שבהם שיעורי האי-ביטחון התזונתי גבוהים במיוחד.

יישום אפקטיבי של מדיניות לצמצום העוני מחייב מערך בקרה ושקיפות המבוסס על נתונים. יש להרחיב את איסוף הנתונים על העוני, על כלל היבטיו הרב ממדיים. לצמצום ממדי העוני נדרשת הצגת מדדים והגדרת יעדים, לצד פרסום דוח ביצוע שנתי שיציג התקדמות, אתגרים ועילות התוכניות הקיימות. מהלך זה יתרום לשיפור תהליך קבלת ההחלטות ויאפשר גיבוש מדיניות ארוכת-טווח הנשענת על מידע איכותי ומהימן, שתסייע לצמצום ממדי העוני.

העוני איננו גזירת גורל. הוא אתגר חברתי שניתן להתמודד איתו. למדינה אחריות מוסרית ולאומית, לפעול לצמצום ממדי העוני והאי-שוויון. חברה חזקה נמדדת לא רק בצמיחתה הכלכלית, אלא גם ביכולתה להבטיח שכל אחד מחבריה יחיה בכבוד וברמת חיים סבירה.

ניצה (קלינר) קסיר
סמנכ"לית, ראשת מינהל המחקר והתכנון

תמצית הממצאים

רמת החיים וקו העוני

- בשנת 2024 עלתה ריאלית ההכנסה החציונית נטו לנפש תקנית שממנה נגזר גם קו העוני, בשיעור של 3.7%. קו העוני הגיע ל-3,547 ש"ח.
- ההכנסה הכלכלית החציונית לנפש תקנית, זו שאינה מביאה בחשבון את התערבות הממשלה באמצעות תשלומי העברה ומיסים ישירים, עלתה בשיעור של 2.5%.
- העלייה בהכנסות היא תוצאה של עליית השכר לצד התרחבות מתונה של התעסוקה, וגידול בהיקף תשלומי ההעברה, שגדל בין היתר בשל המענים שניתנו בעקבות אירועי ה-7 באוקטובר והמלחמה שלאחריה.

ממדי העוני

- ממדי העוני בישראל גבוהים. ב-2024 חיו בישראל כ-2 מיליון נפשות עניות, בהן 880.5 אלף ילדים ו-158.7 אלף אזרחים ותיקים.
- בין 2023 ל-2024 נותרה תחולת העוני כמעט ללא שינוי – בקרב נפשות נרשמה עלייה קלה מ-20.6% ל-20.7%, ובקרב משפחות ירידה קלה מ-20.2% ל-20.0%.
- לולא התערבות הממשלה באמצעות תשלומי ההעברה והמיסים הישירים, תחולת העוני (הנמדדת לפי הכנסה כלכלית) של נפשות הייתה עולה מ-31.0% ב-2023 ל-31.5% ב-2024, ושל משפחות מ-34.3% ל-34.5%.
- בשנת 2024 צמצמו תשלומי ההעברה והמיסים הישירים את תחולת העוני של נפשות ב-34.5% ושל משפחות ב-42.0%, צמצום הגבוה לעומת השנתיים הקודמות. לתשלומי ההעברה והמיסים הישירים חשיבות רבה לצמצום העוני, אך בהשוואה למדינות המפותחות תרומתם נמוכה מאוד.
- תחולת העוני של ילדים גבוהה במיוחד, והיא עלתה מ-27.6% ב-2023 ל-28.0% ב-2024.
- תחולת העוני בקרב אזרחים ותיקים נמוכה מהממוצע. בשנת 2024 הייתה תחולת העוני 12.5%, שיעור נמוך במעט מהשנה הקודמת. תחולת העוני בקרב האזרחים הוותיקים המתגוררים בגפם גבוהה לעומת מי שמתגוררים עם משפחה – 19.3% ו-8.2% בהתאמה.
- מבדיקה לפי אוכלוסייה עולה כי תחולת העוני גבוהה מאוד בקרב ערבים ובקרב חרדים. בשנת 2024 ירדה תחולת העוני בשתי האוכלוסיות לעומת 2023: בקרב משפחות ערביות מ-38.1% ל-37.6%, ובקרב משפחות חרדיות מ-33.0% ל-32.8%. שיעור הנפשות העניות בקרב ערבים וחרדים בכלל העניים הגיע ב-2024 ל-65.1% – 42.1% ערבים ו-23.0% חרדים – כמעט פי שניים ממשקלם באוכלוסייה. תחולת העוני בקרב משפחות של יהודים לא-חרדים ב-2024 הייתה 14.0%.
- תעסוקה מסייעת לחילוץ מעוני ולצמצום עומק העוני בקרב העניים. תחולת העוני בקרב משפחות שבהן יש עובד הוא נמוך מהממוצע, 15.3% ב-2024.
- ממצאי העוני בפריסה גיאוגרפית מראים כי ממדי העוני במחוזות ירושלים, הצפון והדרום גבוהים מהממוצע. תחולת העוני של משפחות הגיעה ל-36.5%, 21.6% ו-22.3% בהתאמה. לעומת זאת במחוזות תל אביב והמרכז השיעורים נמוכים מהממוצע.

- בקרב מקבלי קצבאות, תחולת העוני גבוהה במיוחד במשפחות המקבלות גמלה להבטחת הכנסה ומזונות – 51.7% ו-37.4% בהתאמה.
- לקצבאות המשולמות על ידי הביטוח הלאומי תרומה של ממש לצמצום ממדי העוני. הקצבה הניתנת לאזרחים ותיקים היא הגבוהה ביותר מבחינת יעילותה בצמצום העוני בקרב מקבליה, ולאחריה קצבת הנכות – 64.8% ו-55.9%, בהתאמה. הגמלה להבטחת הכנסה צמצמה את העוני בקרב מקבליה ב-2024 ב-16.2%.
- בשנת 2024 נרשמה יציבות במצבה של האוכלוסייה הענייה: עומק העוני 39.7% וחומרת העוני 23.8%.
- מדדים משלימים למדדי העוני הרשמיים, המתייחסים להיבטי עוני נוספים מצביעים על שינויים בכיוונים שונים, אך לרוב על שיפור. בשנת 2024 ירד שיעור הנפשות הבוגרות החשות עניות. כמו כן ירד שיעור המוותרים מסיבות כלכליות על ארוחה חמה לפחות פעם ביומיים ועל טיפולים רפואיים ותרופות מרשם. עם זאת עלייה נרשמה בשיעור משקי הבית שלא מצליחים לממן את כל ההוצאות החודשיות.
- שיעור החיים באי-ביטחון תזונתי גבוה מאוד. בשנת 2024, 28.1% מהנפשות חיו באי-ביטחון תזונתי בשל סיבות כלכליות, כש-9.9% בביטחון תזונתי נמוך מאוד. בהשוואה לשנת 2023 נרשם שיפור. ב-2023 32.6% מהנפשות חיו באי-ביטחון תזונתי בשל סיבות כלכליות כש-12.5% בביטחון תזונתי נמוך מאוד.
- שיעור הנפשות שהמזון שיכלו לממן עלול להזיק לבריאותם הוא גבוה ועמד בשנת 2024 על 26.0%. בהשוואה לשנה קודמת נרשמה ירידה, אז היה השיעור 33.4%.
- היקף העוני בישראל הוא מהגבוהים ביותר בארצות המפותחות. תחולת העוני הכלכלית, כלומר זו שמושפעת מהצמיחה הכלכלית, גבוהה מאוד בהשוואה בינלאומית, אך היא גבוהה עוד יותר לאחר התערבות הממשלה באמצעות תשלומי ההעברה והמיסים הישירים.
- בקרב נפשות וילדים בכל מדינות ה-OECD רק בקוסטה ריקה תחולת העוני גבוהה יותר מאשר בישראל. בקרב בני 66 ויותר תחולת העוני מעל הממוצע ב-OECD אך מעליה מדינות שונות ובהן שווייץ, יפן, אוסטרליה וארה"ב.

אי-שוויון בהכנסות

- מדד ג'יני לאי-שוויון בהכנסה לפי ההכנסה נטו ירד בין 2023 ל-2024 בשיעור של 0.6%. ירידה חלה גם באי-שוויון לפי ההכנסה הכלכלית אך בשיעור מתון יותר של 0.2%.
- בין 2023 ל-2024 עלתה ההכנסה נטו בכל העשירונים, כאשר העלייה הלכה ופחתה עם העלייה במדרג העשירונים – מ-6% אחוזים בעשירון הראשון (העשירון התחתון) עד ל-2.3% בעשירון העשירי (העשירון העליון).
- האי-שוויון בישראל גבוה בהשוואה למדינות המפותחות על פי מדדים שונים. על פי מדד ג'יני לאי-שוויון בהכנסות, מדינות שבהן האי-שוויון גבוה יותר הן בריטניה, ארצות הברית, מקסיקו, טורקיה, צ'ילה וקוסטה ריקה. בחלק ממדדי האי-שוויון ישראל ממוקמת אף במקום פחות טוב.

ממדי העוני והאי-שוויון, שנת 2025 – אומדנים ראשוניים

- אומדנים ראשוניים לשנת 2025 המבוססים על נתונים חלקיים, מצביעים על הרעה במצב העוני בשנה זו. תחולת העוני (נטו) של נפשות עלתה מ-20.7% ב-2024 ל-21.0% ב-2025, ובקרב ילדים מ-28.0% ל-28.8%. יציבות נרשמה בתחולת העוני של משפחות.
- עלייה נרשמה בשנת 2025 גם בעומק העוני ובחומרתו.
- הרעה במצב העוני נצפית גם בעוני לפי הכנסה כלכלית, שאף העמיק והוחמר. עלייה קלה של 0.1 נקודת האחוז נרשמה בתחולת העוני לפי הכנסה כלכלית של נפשות, ותחולת העוני של משפחות עלתה מ-34.5% ב-2024 ל-35.3% ב-2025.
- במקביל להחמרה בממדי העוני התרחב האי-שוויון ב-1.5% לפי הכנסה נטו ו-2.4% לפי הכנסה כלכלית.

תוכן

1	פתח דבר
3	תמצית הממצאים
9	1. מבוא
11	2. ממצאים
11	א. רמת החיים וקו העוני
13	ב. ממדי העוני בכלל האוכלוסייה ותרומת תשלומי ההעברה והמיסים הישירים לצמצום העוני והאי-שוויון
17	תיבה 1: אי-ביטחון תזונתי
17	ביטחון תזונתי
19	היכולת לממן מזון בריא (נגישות למזון בריא)
21	תיבה 2: עוני סובייקטיבי, אי יכולת לממן את ההוצאות החודשיות וויתורים על ארוחות חמות, תרופות וטיפולים רפואיים בשל קושי כלכלי
21	עוני סובייקטיבי
21	אי היכולת לממן הוצאות וויתור על צריכה וטיפולים בשל קושי כלכלי
24	ג. שינויים בממדי העוני באוכלוסיות השונות
28	ד. מאפייני העניים
29	עוני לפי מגזר
30	עוני לפי הרכב משפחה וקבוצת גיל
31	עובדים עניים בגיל העבודה העיקרי (25–64)
35	עוני בקרב מקבלי קצבאות
36	עוני בפריסה גיאוגרפית
39	ה. האי-שוויון בהכנסות
40	ו. ממדי העוני והאי-שוויון בישראל בהשוואה בינלאומית
46	ז. אומדן ראשוני לממדי העוני והאי-שוויון ב-2025
48	נספחים

לוחות

12	לוח 1: קו העוני והכנסות (ש"ח שוטפים לחודש) והשינוי משנה לשנה (אחוזים), 2023–2024
12	לוח 2: קו העוני לפי גודל המשפחה, 2024
14	לוח 3: מדדי העוני והאי-שוויון לפי הכנסה כלכלית והכנסה נטו, 2023–2024
25	לוח 4: תחולת העוני במשפחות לפי הכנסה כלכלית ולפי הכנסה נטו, והירידה (השירה) בשיעור המשפחות העניות בעקבות התערבות הממשלה (אחוזים), 2023–2024
27	לוח 5: עומק העוני וחומרתו (מדד FGT) לנפשות לפי ההכנסה נטו, לפי קבוצת אוכלוסייה (אחוזים), 2023–2024
33	לוח 6: תחולת העוני של משפחות שבהן ראש המשפחה בגיל העבודה העיקרי, לפי מספר המפרנסים במשפחה (אחוזים), מגזרים שונים, 2024
34	לוח 7: תחולת העוני לפי הכנסה כלכלית ונטו ותרומת המדיניות לצמצום העוני, השוואה בינלאומית, לפי מספר מפרנסים
39	לוח 8: מדד גייני לאי-שוויון בהכנסה הכלכלית ובהכנסה נטו לנפש תקנית, 2019–2024
42	לוח 9: תחולת העוני לפי הכנסה כלכלית ונטו, השוואה בינלאומית, שנים שונות
45	לוח 10: מדדי אי-שוויון לפי הכנסה כלכלית ונטו, השוואה בינלאומית, שנים שונות
47	לוח 11: מדדי העוני והאי-שוויון לפי הכנסה כלכלית והכנסה נטו, 2024 ואומדן ראשוני ל-2025

תרשימים

- תרשים 1: ההוצאות הציבוריות לרווחה כאחוז מהתמ"ג – השוואה בינלאומית, 2023–2024 10
- תרשים 2: השינוי בהכנסה הכלכלית ובהכנסה נטו (אחוזים), 2023 ו-2024 11
- תרשים 3: תחולת העוני של נפשות, ילדים, ואזרחים ותיקים (אחוזים), 2010–2024 13
- תרשים 4: עומק העוני וחומרת העוני (מדד FGT) בנפשות, לפי הכנסה נטו (אחוזים), 2022–2024 14
- תרשים 5: השפעת תשלומי ההעברה והמיסים הישירים לצמצום תחולת העוני של משפחות ונפשות (אחוזים), 2010–2024 15
- תרשים 6: התרומה של תשלומי ההעברה* לצמצום ישיר של תחולת העוני של משפחות, לפי קצבה (אחוזים), 2023–2024 16
- תרשים 7: הירידה בתחולת העוני כתוצאה מההתערבות הישירה של הממשלה (אחוזים), 2023–2024 26
- תרשים 8: התפלגות האוכלוסייה לעומת התפלגות העניים*, קבוצות שונות (אחוזים), 2024 28
- תרשים 9: עוני לפי מספר הילדים במשפחה (אחוזים), 2023–2024 30
- תרשים 10: תחולת עוני של משפחות שראשן בגיל העבודה העיקרי, לפי מספר המפרנסים במשפחה (אחוזים), 2003–2024 31
- תרשים 11: עומק העוני וחומרת עוני של נפשות לפי מספר המפרנסים במשפחה (אחוזים), 2024 31
- תרשים 12: משפחות שראשן בגיל העבודה העיקרי – שיעור באוכלוסייה ובעניים לפי מספר המפרנסים במשפחה, 2024 32
- תרשים 13: התרומה הישירה של תשלומי העברה לצמצום תחולת העוני בקרב משפחות המקבלות קצבה לפי סוג הקצבה (אחוזים), 2023–2024 35
- תרשים 14: המשפחות העניות בקרב מקבלי הקצבאות (אחוזים), 2023–2024 36
- תרשים 15: תחולת עוני של משפחות בערים העניות ביותר ביישובים שבהם יותר מ-80,000 תושבים (אחוזים), 2023–2024 37
- תרשים 16: השינוי הריאלי בהכנסה הכלכלית ובהכנסה נטו לנפש תקנית לפי עשירונים (אחוזים), 2024 40
- תרשים 17: תחולת עוני בקרב נפשות, מדינות ה-OECD (אחוזים), שנים שונות 41
- תרשים 18: מדד גייני לאי-שוויון בהכנסה נטו, מדינות ה-OECD (אחוזים), שנים שונות 44

תיבות

- תיבה 1: אי-ביטחון תזונתי** 17
- לוח 1.1: אי-ביטחון תזונתי ואי-נגישות למזון בריא של משקי בית, נפשות, ילדים ובני 65 ויותר, לפי שנה (אחוזים) 17
- תרשים 1.1: רמות ביטחון תזונתי של נפשות, לפי קבוצת אוכלוסייה, 2024 (אחוזים) 18
- לוח 1.2: רמות ביטחון תזונתי של נפשות, לפי אוכלוסיות, 2023 ו-2024 (אחוזים) 18
- לוח 1.3: רמות נגישות למזון בריא של נפשות, לפי אוכלוסיות, 2023 ו-2024 (אחוזים) 19
- תרשים 1.2: התפלגות רמות נגישות למזון בריא של נפשות, לפי אוכלוסיות, 2024 (אחוזים) 20
- תיבה 2: עוני סובייקטיבי, אי יכולת לממן את ההוצאות החודשיות וויתורים על ארוחות חמות,**
- תרופות וטיפולים רפואיים בשל קושי כלכלי** 21
- תרשים 2.1: שיעור הנפשות שחשו עניות בשנה האחרונה, לפי מגזר (אחוזים), 2022–2024 21
- לוח 2.1: שיעור משקי הבית שאינם מצליחים לממן את כל ההוצאות החודשיות ושיעור המוותרים על צריכה וטיפולים חיוניים בשל קשיים כלכליים (אחוזים), 2022–2024 22
- לוח 2.2: שיעור משקי הבית שלא מצליחים לממן את כל ההוצאות חודשיות וויתורים על צריכה וטיפולים חיוניים בשל קושי כלכלי לפי מגזר (אחוזים), 2022–2024 22

נספחים

נספח א (מתודולוגי): הבהרות למקורות הנתונים לדוחות העוני של הביטוח הלאומי 49

נספח ב: הגדרות עיקריות של עוני ואי-שוויון 51

לוח נספח ב1 : מספר נפשות תקניות לפי מדד השקילות בישראל ולפי מדד השקילות ב-OECD 53

נספח ג: לוחות

לוח נספח א1 : הכנסה כלכלית, ברוטו ונטו לשנה לנפש תקנית, לפי קבוצת אוכלוסייה, 2023-2022 54

לוח נספח א1ב : הכנסה כלכלית, ברוטו ונטו לשנה, משפחתית, לפי קבוצת אוכלוסייה, 2023-2022 56

לוח נספח 2 : תחולת עוני של נפשות, ילדים ואזרחים ותיקים לפי אוכלוסיות (אחוזים), 2023-2022 58

לוח נספח 3 : מספר נפשות, ילדים, נפשות בגיל העבודה ואזרחים ותיקים, 2023-2022 59

לוח נספח 4 : תחולת עוני של נשים ילידות 1960-1969, 2023-2021 59

לוח נספח 5 : ממדי העוני והאי-שוויון של האוכלוסייה, 2023-2012 60

לוח נספח א6 : חלקן של קבוצות נבחרות בכלל האוכלוסייה ובאוכלוסייה הענייה (אחוזים), 2022 61

לוח נספח א6ב : חלקן של קבוצות נבחרות בכלל האוכלוסייה ובאוכלוסייה הענייה (אחוזים), 2023 62

לוח נספח 7 : ממדי העוני לפי מחוזות וערים גדולות (אחוזים), 2023-2022 63

לוח נספח 8 : ממדי העוני ביישובים שבהם יותר מ-5,000 תושבים (אחוזים)*, 2023 64

לוח נספח 9 : הכנסה נטו ממוצעת ומקסימלית לנפש תקנית, לפי עשירונים וגודל המשפחה, 2023 69

לוח נספח 10 : הכנסה ברוטו ממוצעת ומקסימלית לנפש תקנית, לפי עשירונים וגודל המשפחה, 2023 70

לוח נספח 11 : תחולת העוני של משפחות שכירים (אחוזים) ושכר ברוטו ממוצע לענף (ש"ח), לפי ענף כלכלי של ראש המשפחה, 2023 71

לוח נספח 12 : ממדי עוני לפי מקבלי קצבאות (אחוזים), 2022 ו-2023 72

לוח נספח 13 : ממדי העוני בקרב משפחות שבראשן בני 65+ ובקרב כלל האוכלוסייה, 2023-2021 73

לוח נספח א14 : ממדי העוני בקרב בני 65+ לפי הרכב משפחה (אחוזים), 2023-2021 74

לוח נספח א14ב : ממדי העוני בקרב אזרחים ותיקים לפי הרכב משפחה (אחוזים), 2024-2022 74

לוח נספח 15 : חלקן של משפחות שבראשן בני 65+ באוכלוסייה הענייה ובקרב כלל האוכלוסייה (אחוזים), שנים נבחרות 75

לוח נספח 16 : הכנסות במשקי בית עם בני 18-34 (ש"ח שוטפים לחודש), 2024-2022 76

לוח נספח 17 : תחולת עוני נפשות החיות במשפחות שבראשן צעיר בן 18-34 לפי הכנסה נטו (אחוזים), 2024-2022 76

לוח נספח 18 : תחולת עוני נפשות בגילי 18-34 לפי הכנסה נטו (אחוזים), 2024-2022 76

לוח נספח 19 : חלקן של נפשות בגילי 18-34 בקבוצות נבחרות, בכלל האוכלוסייה ובאוכלוסייה הענייה (אחוזים), 2024 77

לוח נספח 20 : מובהקות סטטיסטית* של שינויים בממדי עוני נבחרים בקבוצות אוכלוסייה, 2024 לעומת 2023 78

נספח ד: תרשימים – השוואות בינלאומיות

תרשים נספח 1 : תחולת עוני בקרב ילדים לפי ההכנסה נטו, מדינות ה-OECD (אחוזים), שנים שונות 79

תרשים נספח 2 : תחולת עוני בקרב אזרחים מעל 66 לפי ההכנסה נטו, מדינות ה-OECD (אחוזים), שנים שונות 80

תרשים נספח 3 : יחס חמישון עליון לחמישון תחתון לפי ההכנסה נטו, מדינות ה-OECD (אחוזים), שנים שונות 81

תרשים נספח 4 : יחס עשירון ראשון לעשירון אמצעי לפי ההכנסה נטו, מדינות ה-OECD (אחוזים), שנים שונות 82

1. מבוא

דוח ממדי העוני והאי-שוויון לשנת 2024 מציג את תמונת המצב של העוני והאי-שוויון בהכנסות על פי נתונים מנהליים על כלל האוכלוסייה², על פי מתודולוגיה שפותחה במנהל המחקר והתכנון בביטוח הלאומי. בסיס הנתונים כולל הכנסות שהמידע עליהן קיים בביטוח לאומי, שלהן הוספו אומדנים לרכיבי הכנסה החסרים בנתונים אלו, כך שקווי העוני משקפים את הכנסות משקי הבית מכלל המקורות. לשימוש בנתונים המנהליים יתרונות רבים: הם מתייחסים לכלל אוכלוסיית ישראל ולא למדגם קטן בסקר הוצאות משקי הבית שאף הצטמצם במהלך השנים, מאפשרים השוואות גם לקבוצות קטנות באוכלוסייה, ואינם מתבססים על תשובות של מרואיינים. כמו כן הם מאפשרים להפיק דוח עוני בשלב מוקדם יותר³.

ההתפתחויות הכלכליות-חברתיות במשק מושפעות מהמצב הכלכלי ומהמדיניות החברתית בייחוד באמצעות תשלומי ההעברה. ההאטה בקצב הצמיחה הכלכלי שאפיינה את שנת 2023, כתוצאה מאירועי ה-7 באוקטובר והמלחמה שפרצה בעקבותיו, המשיכה בשנת 2024 ואף התגברה: התמ"ג עלה בשיעור של 1.0% בלבד – לאחר עלייה של 2.1% בשנת 2023 ו-6.4% ב-2022 – והתמ"ג לנפש ירד ב-0.3%⁴. עם זאת נרשמה עלייה בשכר הממוצע במשק ועלה שיעור התעסוקה. לצד זאת נרשמה עלייה בהיקף תשלומי ההעברה.

הגידול בהיקף תשלומי ההעברה מקורו במספר גורמים: גדל היקפם של מענקים אשר תשלומם החל בשנת 2023, בעקבות אירועי ה-7 באוקטובר ומלחמת "חרבות ברזל" – למשל, מענק אכלוס ומענקי עידוד ותמרוץ. ב-2024 נוספו מענקים חדשים בעקבות המלחמה, שאותם שילם הביטוח הלאומי – מענק שיבה, מענק סיוע למפונים בלתי מועסקים, תגמול חלף שכר לחטופים ומענק לבני זוג של משרתי מילואים. כמו כן, נרשם גידול בהיקף הקצבאות, כתגמולים לנפגעי איבה, תגמולי מילואים ודמי אבטלה. החל מ-1 ינואר 2024, עלו הקצבאות הצמודות למדד ב-3.3%, וקצבאות הנכות בכ-5.6%, וחל גידול במספר מקבלי הקצבאות. היקף קצבאות הביטוח הלאומי (למעט מילואים) ב-2024 עלה ב-9.7% במחירים קבועים (13.0% במחירים שוטפים)⁵, בהמשך לגידול של 10.9% בשנת 2023.

השוואה בינלאומית של ההוצאות החברתיות כאחוז מהתמ"ג מראה כי בישראל ההוצאה החברתית ביחס לתמ"ג היא מהנמוכות במדינות המפותחות. בשנים 2023 ו-2024, גבר הצורך לתמוך באוכלוסייה שנפגעה בעקבות המלחמה, ההוצאה הציבורית החברתית עלתה והגיעה ל-16.7% מהתמ"ג ב-2024. עם זאת השיעור נמוך ב-4.5 נקודות האחוז מהממוצע ב-OECD (תרשים 1).

² כפי שנעשה החל מדוח העוני לשנת 2019. עד 2018 התבססו דוחות העוני של הביטוח הלאומי על סקרי ההוצאות (ולפני כן על סקרי ההכנסות) של משקי בית של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (ראו **נספח א בדוח זה**).

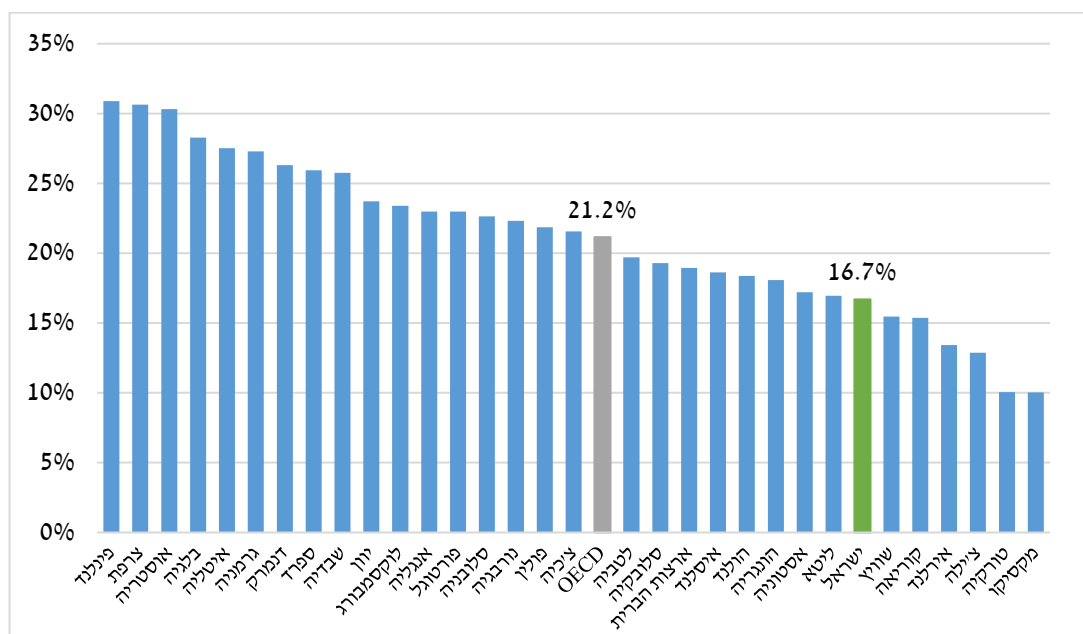
³ נכון לדצמבר 2025 טרם התפרסמו סקרי הוצאות משק הבית לשנים 2023 ו-2024.

⁴ עיבוד מהירחון הסטטיסטי של הלמ"ס – אוקטובר 2025 (פרק ו, לוח 1):

<https://www.cbs.gov.il/he/publications/DocLib/2025/yarhon1025/f1.xlsx>

⁵ סך התשלומים, כולל התשלום לחיילי המילואים, עלו ריאלית ב-22.8%.

תרשים 1: ההוצאות הציבוריות החברתיות* כאחוז מהתמ"ג – השוואה בינלאומית, 2023–2024

מקור: עיבוד לנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה המעודכנים לפברואר 2025 ולנתונים מה-OECD. בישראל הנתונים מתייחסים ל-2024, ובשאר מדינות ה-OECD הם מתייחסים ל-2023.
* הוצאות על זקנה ושאיירים, נכויות, בריאות, תמיכה במשפחות, אבטלה ועידוד תעסוקה, עזרה בדיוור והבטחת הכנסה.

לצד הניתוח של ממדי העוני והאי-שוויון על פי המדידה הרשמית, מופיעות השנה בדוח שתי תיבות המאירות היבטים נוספים של המצב הכלכלי-חברתי: תיבה הכוללת נתונים על עוני סובייקטיבי, על היכולת לממן הוצאות חודשיות ועל ויתורים על צריכה בשל סיבות כלכליות, בהתבסס על הסקר החברתי של הלמ"ס ל-2024 והשנים המשוות לה; תיבה על מצב האי-ביטחון תזונתי והיכולת לממן מזון שאינו פוגע בבריאות. הנספחים המצורפים לדוח מספקים מידע נוסף על העוני והאי-שוויון בישראל, לדוגמה: נספח א' – המרחיב בנושא המתודולוגי, וכן הלוחות בנספחים 8, 11 ו-12 המספקים מידע על ממדי העוני לפי יישובים שבהם יותר מ-5,000 תושבים, לפי ענפים כלכליים ולפי מקבלי קצבאות.

השנה הוספו הרחבות רבות לדוח. המרכזיות שבהן כללו הוספת פרק (פרק ז') שבו מוצגים אומדנים ראשוניים של ממדי העוני והאי-שוויון לשנת 2025, שחושבו באמצעות מיקרו סימולציה על סמך הנתונים שהיו קיימים בעת ביצוע הסימולציה; והוספת מידע על ממדי העוני בקרב צעירים בגילי 18-34, בלוחות 16-19 בנספח. הרחבות נוספות הוכנסו גם בניתוח של עובדים עצמאים, כשלראשונה חושבו נתוני העוני בלוחות השונים, הן למשפחות שבהן יש עובדים עצמאים והן למשפחות שבהן הכנסתו העיקרית של ראש המשפחה היא מעבודה כעצמאי. הוסף לוח 7 שבו השוואות בינלאומיות של עוני לפי מספר המפרנסים במשפחה – עוני לפי הכנסה כלכלית, עוני לפי הכנסה נטו ותרומת המדיניות לצמצום העוני. בנוסף הוסף לוח 14 בנספח ובו פירוט של ממדי העוני בקרב אזרחים ותיקים לפי הרכב משפחה.

נדגיש שמאחר שחלק מהנתונים המנהליים, למשל נתוני ההכנסה מעבודה, מתעדכנים גם למפרע, נתוני העבר המופיעים בדוח עשויים להיות שונים מעט מנתונים שפורסמו בדוחות קודמים לגבי אותן שנים.

2. ממצאים

א. רמת החיים וקו העוני

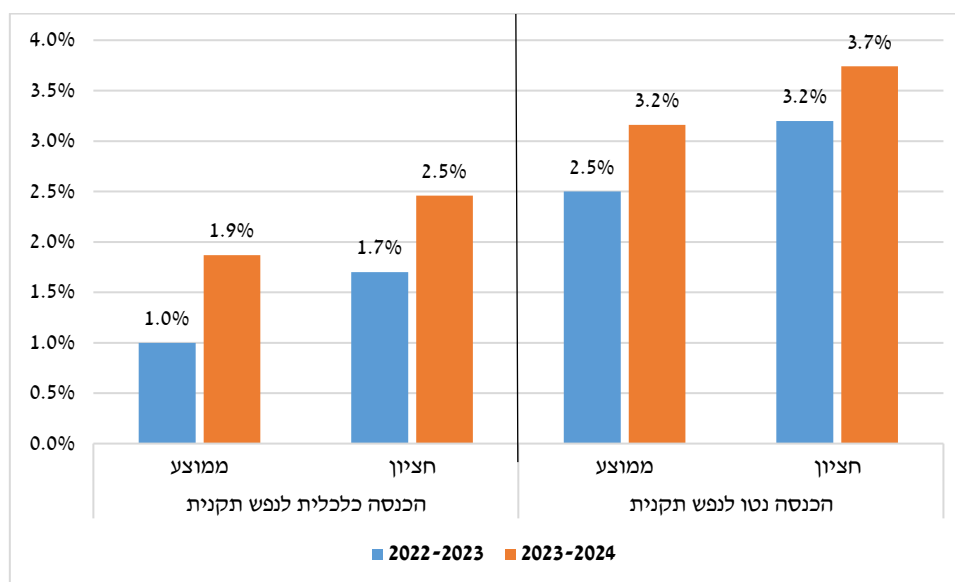
רמת החיים – ההכנסה נטו וההכנסה הכלכלית

בשנת 2024 עלתה ריאלית ההכנסה החציונית נטו לנפש תקנית ב-3.7% – שיעור הגבוה מהשיעור בשנת 2023 שעמד על 3.2%, אך עדיין נמוך מהשיעור שהיה בממוצע בעשור הקודם טרום הקורונה – 4.3%. ההכנסה הכלכלית החציונית לנפש תקנית, זו שאינה מביאה בחשבון את ההתערבות הישירה של הממשלה באמצעות תשלומי ההעברה ומיסים ישירים, עלתה ריאלית ב-2024 בשיעור של 2.5% לעומת 1.7% בשנת 2023.

השינויים בשיעורי הגידול של ההכנסה הכלכלית וההכנסה נטו כמו גם הפער ביניהם, מושפעים בעיקר מהצמיחה הכלכלית ומהיקף תשלומי ההעברה. בשנים 2023 ו-2024, בעקבות המלחמה, נרשמה האטה ניכרת בצמיחה לאחר עלייה בשיעורים ניכרים לאחר הקורונה. לעומת זאת, תשלומי ההעברה עלו בשנים אלה, כאמור, בין היתר, בעקבות המלחמה שפרצה ברביע האחרון של 2023. זאת, לאחר שהופחתו משמעותית בשנתיים הקודמות בעת היציאה ממשבר הקורונה, בעיקר בדמי אבטלה שהופסקו החל במחצית השנייה של 2021.

ב-2024, בהמשך למגמה בשנים קודמות, עלתה ההכנסה הכלכלית החציונית בשיעור גבוה לעומת ההכנסה הכלכלית הממוצעת. זאת כיוון שהשפעת הצמיחה הכלכלית הייתה בשיעורים גבוהים יותר בחלק התחתון של סולם ההכנסות. גם ההכנסה החציונית נטו עלתה בשיעור גבוה לעומת ההכנסה הממוצעת נטו (תרשים 2).

תרשים 2: השינוי הריאלי בהכנסה הכלכלית ובהכנסה נטו (אחוזים), 2023 ו-2024

קו העוני

מדידת העוני בישראל שגובשה בראשית שנות ה-70, נעשית בדומה לשיטה המקובלת במרבית מדינות המערב, שלפיה עוני הוא תופעה של מצוקה יחסית: מצבה של כל משפחה נבחן ביחס לרמת החיים המאפיינת את החברה, על בסיס מדידה אובייקטיבית של גובה ההכנסות בכסף. קו העוני

מחושב כמחצית מחציון ההכנסה נטו לנפש תקנית, כלומר מתוקנן לגודל משפחה בשל קיומם של יתרונות לגודל המשפחה מבחינת הצריכה⁶. בשנת 2024 עלה קו העוני בישראל ב-3.7% והגיע ל-3,547 ₪ לחודש⁷.

לוח 1: קו העוני והכנסות (ש"ח שוטפים לחודש) והשינוי משנה לשנה (אחוזים), 2024–2023

השינוי בין 2023 ל-2024 (אחוזים)		ההכנסה (ש"ח)		
שינוי ריאלי	שינוי נומינלי	2024	2023	
3.7	6.9	3,547	3,318	קו העוני לנפש תקנית
הכנסה ממוצעת				
1.5	4.6	19,970	19,084	הכנסה כלכלית למשפחה
1.9	5.0	8,372	7,974	הכנסה כלכלית לנפש תקנית
3.0	6.2	19,210	18,088	הכנסה נטו למשפחה
3.2	6.3	8,370	7,872	הכנסה נטו לנפש תקנית
הכנסה חציונית				
2.3%	5.5%	12,559	11,908	הכנסה כלכלית למשפחה
2.5%	5.6%	5,955	5,639	הכנסה כלכלית לנפש תקנית
3.3%	6.5%	14,766	13,865	הכנסה נטו למשפחה
3.7%	6.9%	7,095	6,636	הכנסה נטו לנפש תקנית

קווי העוני לפי גודל משפחה לשנת 2024 מלמדים שמשפחה של יחיד זקוקה ל-4,434 ₪ בחודש כדי להימצא מעל קו העוני, משפחה של זוג עם ילד או הורה עצמאי עם שני ילדים⁸ זקוקה להכנסה של 9,401 ₪ לחודש, ומשפחה של זוג עם שני ילדים תזדקק לסכום של 11,352 ₪ כדי להימצא מעל קו העוני (לוח 2).

לוח 2: קו העוני לפי גודל המשפחה, 2024

גודל המשפחה	מספר נפשות תקניות	קו העוני (ש"ח לחודש)	תוספת שולית (ש"ח)
1	1.25	4,434	.
2	2.00	7,095	2,661
3	2.65	9,401	2,306
4	3.20	11,352	1,951
5	3.75	13,303	1,951
6	4.25	15,077	1,774
7	4.75	16,850	1,774
8	5.20	18,447	1,596
9	5.60	19,866	1,419

⁶ להרחבה בנושא ולהבדלים בחישוב מדד העוני בין ישראל לבין ה-OECD ראו נספח ב בדוח זה.

⁷ סכום זה כולל זקיפה של רכיבי ההכנסה החסרים בנתונים המנהליים של הביטוח הלאומי – הכנסה מהון והכנסה מתמיכות שאין מקורן בביטוח הלאומי – שנאמד ב-2024 ב-316 ₪.

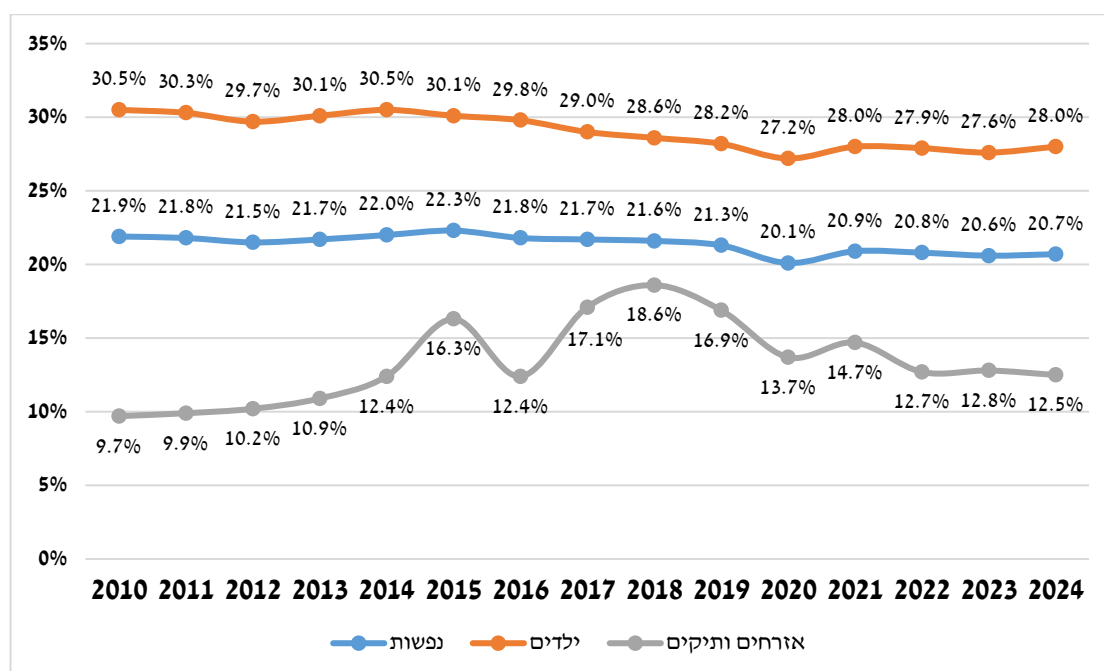
⁸ הגדרת ילדים בדוח היא נפשות עד גיל 18.

ב. ממדי העוני בכלל האוכלוסייה ותרומת תשלומי ההעברה והמיסים הישירים לצמצום העוני והאי-שוויון

ב-2024 חיו בישראל 2 מיליון נפשות עניות שבהן 880.5 אלף ילדים ו-158.7 אלף אזרחים ותיקים⁹ (לוח נספח 3).

תחולת העוני ב-2024 נותרה כמעט ללא שינוי. בקרב משפחות ירדה ב-0.2 נקודות האחוז והגיעה ל-20.0%¹⁰. לעומת זאת, נרשמה עלייה קלה בשיעור הנפשות העניות, מ-20.6% ב-2023 ל-20.7% ב-2024. תחולת העוני של ילדים עלתה ב-0.4 נקודות האחוז, והגיעה ל-28.0%. בתחולת העוני בקרב אזרחים ותיקים נרשמה ירידה קלה של 0.3 נקודות האחוז, לערך של 12.5% (תרשים 3 ולוח 3).

תרשים 3: תחולת העוני של נפשות, ילדים, ואזרחים ותיקים (אחוזים), 2010–2024

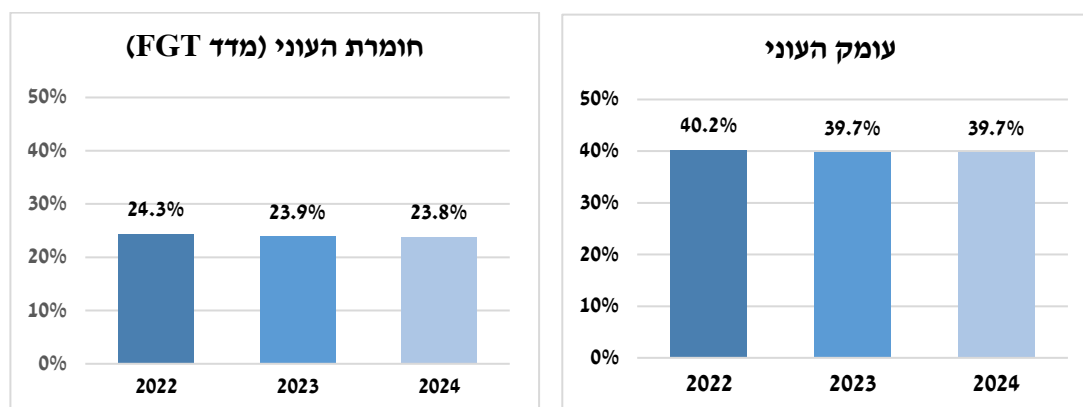
בהשוואה ל-2023, ב-2024 מצבם של העניים נשאר דומה, ובכך נבלמה מגמת השיפור שנצפתה בשנים האחרונות. עומק העוני, המבטא את הפער בין הכנסת העניים וקו העוני, לא השתנה מהשנה הקודמת לפי ההכנסה נטו, ועומד על 39.7% (תרשים 4 ולוח 3). שיפור קל נרשם בחומרת העוני¹¹, שירדה ב-0.1 נקודות האחוז בין שתי השנים, מ-23.9% ל-23.8%. לפי הכנסה כלכלית, עומק העוני וחומרת העוני ירדו ב-0.3 ו-0.5 נקודות האחוז, בהתאמה.

⁹ אנשים שגילים מעל גיל הפרישה לפי חוק.

¹⁰ שינויים אלו וחלק ניכר מהשינויים המוצגים בדוח מובהקים, ולרוב ברמה של 1%, ראו לוח נספח 20.

¹¹ חומרת העוני (על פי מדד FGT) מבטאת את המרחק של הכנסות העניים מקו העוני, כאשר הוא מועלה בריבוע. לפיכך המשקל שניתן לעניים יותר, גדול בהשוואה למדד עומק העוני.

תרשים 4: עומק העוני וחומרת העוני (מדד FGT) בנפשות, לפי הכנסה נטו (אחוזים), 2024–2022

לוח 3: מדדי העוני והאי-שוויון לפי הכנסה כלכלית והכנסה נטו, 2024–2023

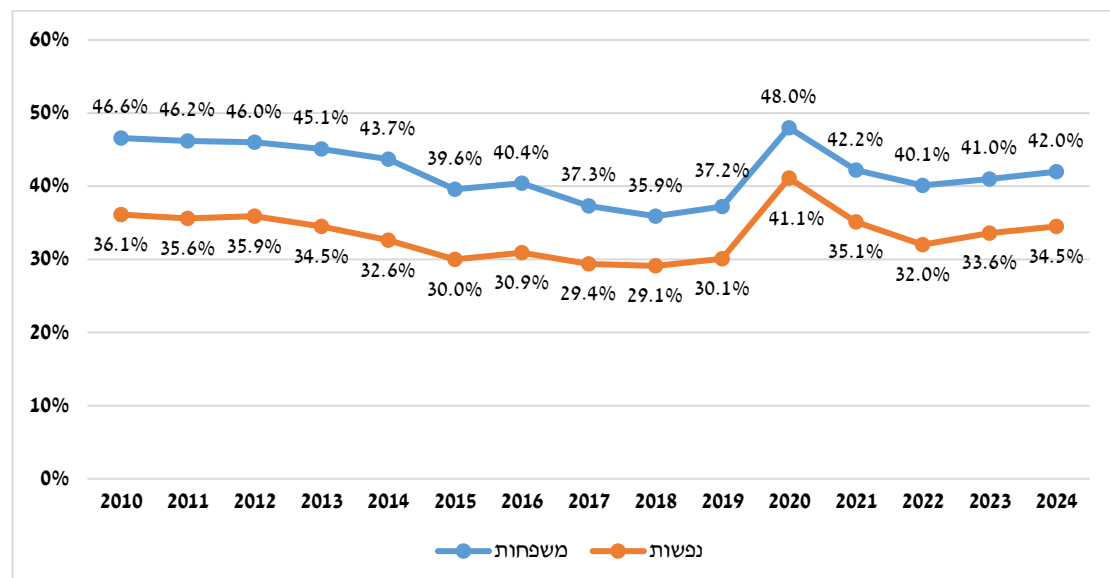
2024	2023	
לפי הכנסה כלכלית		
עוני (אחוזים)*		
31.5	31.0	תחולת העוני נפשות
34.5	34.3	תחולת העוני משפחות
36.8	35.8	תחולת העוני ילדים
42.5	42.8	תחולת העוני אזרחים ותיקים
57.9	58.2	עומק העוני
44.3	44.8	חומרת העוני (מדד FGT)
אי-שוויון**		
0.4958	0.4969	מדד גיני
לפי הכנסה נטו		
עוני (אחוזים)*		
20.7	20.6	תחולת העוני נפשות
20.0	20.2	תחולת העוני משפחות
28.0	27.6	תחולת העוני ילדים
12.5	12.8	תחולת העוני אזרחים ותיקים
39.7	39.7	עומק העוני
23.8	23.9	חומרת העוני (מדד FGT)
אי-שוויון**		
0.3692	0.3713	מדד גיני
הירידה הישירה בממדי העוני כתוצאה מהתערבות הממשלה (אחוזים)		
עוני*		
34.5	33.6	תחולת העוני נפשות
42.0	41.0	תחולת העוני משפחות
23.8	22.9	תחולת העוני ילדים
70.6	70.0	תחולת העוני אזרחים ותיקים
31.4	31.8	עומק העוני
46.3	46.6	חומרת העוני (מדד FGT)
אי-שוויון**		
25.5	25.3	מדד גיני

* כל השורות מתייחסות לנפשות חוץ מהשורה המתייחסת לעוני משפחות.
 ** משפחות לפי הכנסות לנפש תקנית.

בחינה של תחולת העוני לפי ההכנסה הכלכלית, בין 2023 ל-2024, מלמדת על עלייה בקרב משפחות מ-34.3% ל-34.5%, בקרב נפשות מ-31.0% ל-31.5% ובקרב ילדים מ-35.8% ל-36.8% (לוח 3). ההחמרה בעוני התרחשה ברוב האוכלוסיות (לוח 4). לעומת זאת, בקרב האזרחים הוותיקים המושפעים פחות מההתפתחויות הכלכליות במשק, הייתה אף ירידה קלה בין שתי השנים.

הכלים העיקריים והחשובים של הממשלה לשיפור המצב הכלכלי-חברתי של האוכלוסייה, המשפיעים בטווח הקצר אך גם בטווח הארוך, הם תשלומי ההעברה והמיסים הישירים. מהשוואה בינלאומית של התרומה הישירה של התערבות הממשלה לצמצום העוני עולה כי זו הייתה נמוכה מאוד, כ-63% בלבד מהממוצע ב-OECD. לצורך ההשוואה חושבה התרומה של המדיניות בישראל לצמצום העוני, לפי סולם השקילות של ה-OECD – על פי סולם זה השיעור בישראל הוא 36% לעומת 57% בממוצע ב-OECD.

תרשים 5: השפעת תשלומי ההעברה והמיסים הישירים לצמצום תחולת העוני של משפחות ונפשות (אחוזים), 2010–2024

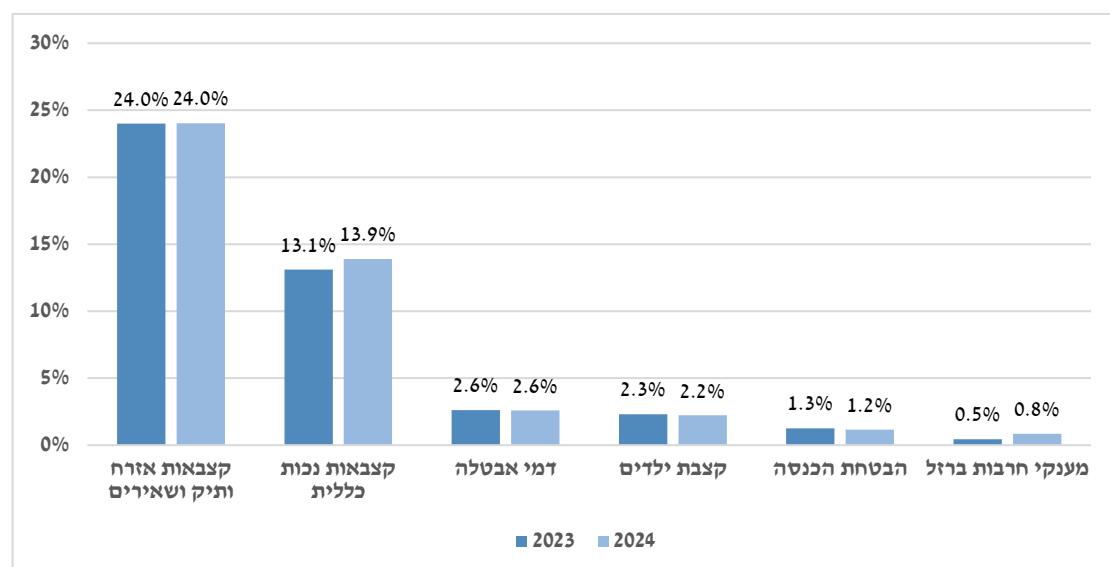
בשנת 2024 עלתה התרומה של תשלומי ההעברה והמיסים הישירים לצמצום העוני, שהובילו לצמצום תחולת העוני של נפשות ב-34.5% ושל משפחות ב-42.0%. היקף הגידול בהשפעת תשלומי ההעברה על צמצום העוני הוא תוצאה של הגידול בהיקף תשלומי ההעברה. זאת הן בשל גידול בגובה הקצבאות ובמספר המקבלים שלהן, והן בשל מענקים שניתנו בעקבות אירועי ה-7 באוקטובר ומלחמת "חרבות ברזל" – חלקם שולמו כבר ב-2023 והיקפם גדל, וחלקם שולמו רק מ-2024¹². העלייה בתרומה הישירה של תשלומי ההעברה והמיסים הישירים לצמצום העוני בשנים 2023 ו-2024 באה לאחר שבשנתיים הקודמות, עם היציאה ממשבר הקורונה, פחתה תרומה זו. בשנת 2020, שנת משבר הקורונה, הסיוע של הממשלה היה גבוה במיוחד, והוביל לצמצום שיעור העוני של נפשות ב-41.1% ושל משפחות ב-48% (תרשים 5).

¹² חלק מתשלומי ההעברה בעקבות אירועי ה-7 באוקטובר ומלחמת "חרבות ברזל" ניתנו בשל גידול בהוצאות כתוצאה מאירועים אלו, כמענקי חרבות ברזל. מאחר שסקר ההוצאות של משקי הבית של הלמ"ס טרם פורסם אין אפשרות להעריך את הגידול בהוצאות שהיו.

בחינה של תרומתן של הקצבאות השונות לצמצום העוני מלמדת שהקצבה הניתנת לאזרחים ותיקים ולשאיירים היא הגבוהה ביותר מבחינת תרומתה לצמצום העוני בישראל ולאחריה קצבת הנכות – 24.0% ו-13.9% בהתאמה (תרשים 6). לעומת זאת השפעתן של הגמלה להבטחת הכנסה – הניתנת לחלק קטן למדי באוכלוסייה – ושל קצבאות הילדים, היא נמוכה – 1.2% ו-2.2%, בהתאמה.

התרומה של קצבאות נכות כללית, ילד נכה ושר"מ לצמצום העוני ב-2024 גבוהה לעומת 2023 בשל הגידול הניכר שהיה בשנה זו בקצבאות אלו – שעלו בכ-5.6% מ-1 בינואר 2024¹³. מענקי המלחמה ששולמו על ידי הביטוח הלאומי (מענק אכלוס, מענקי עידוד ותמרוץ, מענק מיוחד לבני 67 ויותר שהוצאו לחל"ת או פוטרו בתקופת המלחמה, מענק שיבה, מענק סיוע למפונים בלתי מועסקים, תגמול חלף שכר לחטופים ומענק לבני זוג של משרתי מילואים), צמצמו את העוני בשנת 2024 ב-0.8%. תרומתם של דמי אבטלה לצמצום העוני ב-2024 דומה לזו שבשנה שלפניה: בשנת 2023 גדלה תרומה זו עם הגידול בשיעור מקבלי דמי אבטלה ברביע האחרון של השנה לאחר אירועי ה-7 באוקטובר ו"חרבות ברזל", וב-2024 חלה חזרה הדרגתית לשיעורי אבטלה דומים לתקופה שלפני המלחמה.

תרשים 6: התרומה של תשלומי ההעברה* לצמצום ישיר של תחולת העוני של משפחות, לפי קצבה (אחוזים), 2024–2023

* בתרשים זה קצבת אזרח ותיק כוללת גם את השלמת הכנסה והשלמה לנכות לאזרחים ותיקים. השלמת הכנסה בגיל עבודה נכללת בגמלה להבטחת הכנסה.

¹³ זאת תוצאה של שינוי ההצמדה של הקצבה לשכר הממוצע במקום למדד המחירים לצרכן.

תיבה 1: אי-ביטחון תזונתי¹⁴

ביטחון תזונתי הוא מצב שבו למשק הבית יש גישה סדירה למזון המספק את הצרכים הבסיסיים והפעילים. מנהל המחקר והתכנון של הביטוח הלאומי ערך בין החודשים מאי עד נובמבר 2024 סקר נוסף בסדרת הסקרים שהוא מבצע בנושא זה. מטרת הסקר הייתה לאמוד את שיעור האנשים ומשקי הבית החיים באי-ביטחון תזונתי בשל סיבות כלכליות (להלן אי-ביטחון תזונתי), לאפיין אותם ולהשוות למצוקות אחרות.

השאלון שעליו התבסס הסקר ב-2024, כמו בשנה קודמת, הוא השאלון המקוצר של משרד החקלאות האמריקני (USDA)¹⁵, ובו 6 שאלות מובנות. תפיסת האי-ביטחון תזונתי על פי שאלון זה היא סובייקטיבית. לסקר ב-2024 השיבו 1,466 נפשות בוגרות המייצגות יותר מ-6 מיליון (נפשות בוגרות בגילי 21 ומעלה)¹⁶. הנסקרים נשאלו על רמת הביטחון התזונתי (בשל סיבות כלכליות) שלהם בהתאם לשאלון מובנה, שעליו נוספו שאלות רקע על המאפיינים החברתיים-כלכליים של הנסקרים. בתיבה זו מוצגים הממצאים העיקריים של רמת הביטחון התזונתי באוכלוסייה הבוגרת וקבוצותיה השונות.

ביטחון תזונתי

הממצאים מהסקר מראים על שיעורים גבוהים של אי-ביטחון תזונתי. בשנת 2024 נמצאו באי-ביטחון תזונתי כ-968 אלף משקי בית ובהם כ-2.8 מיליון נפשות, שמתוכם כמיליון ילדים. כ-28.1% מהנפשות חיו באי-ביטחון תזונתי בשל סיבות כלכליות: 18.3% בביטחון תזונתי נמוך והשאר בביטחון תזונתי נמוך מאוד (תרשים 1.1). הימצאות בעוני מגבירה במידה רבה את הסיכויים לאי-ביטחון תזונתי מסיבות כלכליות. עם זאת ישנם אנשים עניים החיים בביטחון תזונתי ולהיפך.

לוח 1.1: אי-ביטחון תזונתי ואי-נגישות למזון בריא של משקי בית, נפשות, ילדים ובני 65 ויותר, לפי שנה (אחוזים)

אי-נגישות למזון בריא		אי-ביטחון תזונתי		
2024	2023	2024	2023	
27.0	31.0	27.1	30.8	משקי בית
26.0	33.4	28.1	32.6	נפשות
28.4	37.5	31.7	36.0	ילדים
23.8	27.1	22.8	25.2	בני 65 ויותר

בהשוואה ל-2023¹⁷ מצב הביטחון תזונתי עגום פחות – ירידה נרשמה בשיעור החיים באי-ביטחון תזונתי בקרב משקי בית, נפשות, ילדים ובני 65 ויותר (לוח 1.1).

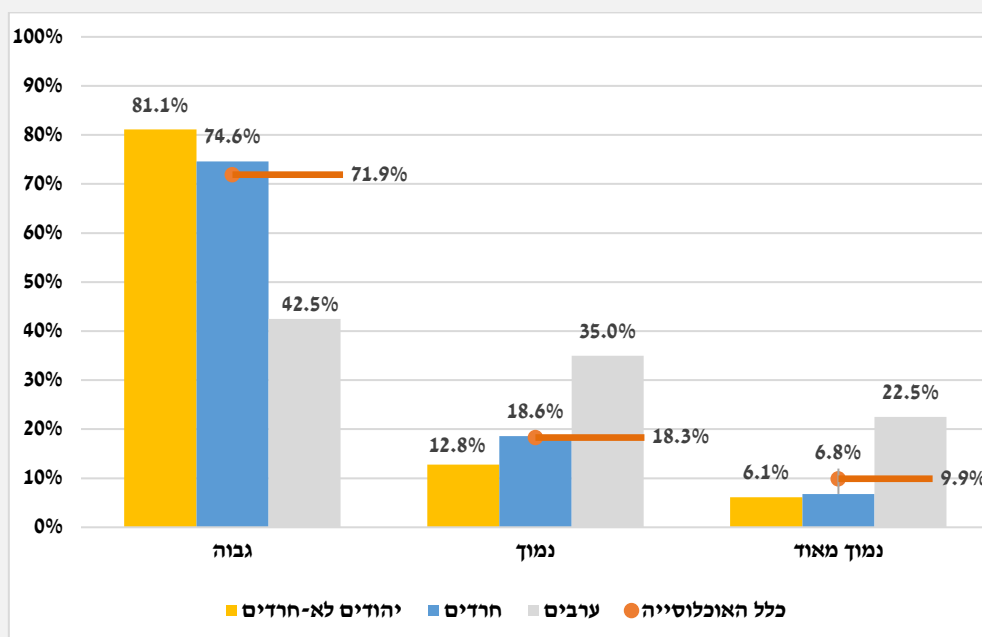
¹⁴ להרחבה ראו: ניצה (קלינר) קסיר, נדב שורק, רינה פינס, נתנאל פלאם, **ביטחון תזונתי 2024**, מנהל המחקר והתכנון, ביטוח לאומי, 2025.

¹⁵ <https://www.ers.usda.gov/media/8282/short2012.pdf>

¹⁶ על פי מקדמי הניפוח שחושבו ותיקנו הטיות באוכלוסיית המשיבים, שעליהם מתבססים הממצאים.

¹⁷ הסקר נערך בחודשים מרץ עד ספטמבר 2023.

תרשים 1.1: רמות ביטחון תזונתי של נפשות, לפי קבוצת אוכלוסייה, 2024 (אחוזים)

לוח 1.2: רמות ביטחון תזונתי של נפשות, לפי אוכלוסיות, 2023 ו-2024 (אחוזים)

2024			2023			
נמוך מאוד	נמוך	גבוה	נמוך מאוד	נמוך	גבוה	
9.9	18.3	71.9	12.5	20.1	67.4	כלל האוכלוסייה
6.1	12.8	81.1	7.4	14.9	77.7	יהודים לא-חרדים
6.8	18.6	74.6	8.5	21.7	69.8	חרדים
22.5	35.0	42.5	30.4	33.9	35.8	ערבים

* בשל עיגולי נתונים, הנתונים בכל אוכלוסייה לא בהכרח מסתכמים ל-100%.

תרשים 1.1 מציג את הביטחון התזונתי בשנת 2024 לפי קבוצת האוכלוסייה: יהודים לא-חרדים, חרדים וערבים. בשנת 2024, שיעור החיים באי-ביטחון תזונתי הגבוה ביותר הוא בחברה הערבית – 57.5% – כאשר 35% בביטחון תזונתי נמוך ו-22.5% בביטחון תזונתי מאוד. בחברה החרדית, למרות ששיעור העוני בקרבה דומה לזה של החברה הערבית, שיעור החיים באי-ביטחון תזונתי נמוך יותר, 25.4%, וברמה הנמוכה במעט מזו הקיימת בכלל האוכלוסייה. בקרב היהודים הלא-חרדים חיים באי-ביטחון תזונתי 18.9%, מהם 6.1% בביטחון תזונתי מאוד.

בהשוואה בין 2023 ל-2024, עולה ששיעור החיים באי-ביטחון תזונתי ירד ב-4.5 נקודות האחוז, ושיעור החיים באי-ביטחון תזונתי נמוך מאוד ירד ב-2.6 נקודות האחוז. בהסתכלות לפי מגזרים עולה שהירידות הקיפו את כל המגזרים, יהודים לא-חרדים, חרדים וערבים, כאשר השיפור היה גדול יותר במגזרים שבהם היקף הבעיה גדול יותר (לוח 1.2). ב-2024 בולטת במיוחד הירידה בשיעור החיים באי-ביטחון תזונתי בדרום. זאת בעיקר תוצאה של התמיכות שקיבלו המפונים (שמקום הקבע שלהם הוא בדרום), כמזון במלונות.

היכולת לממן מזון בריא (נגישות למזון בריא)

בסקר מופיע מדד נוסף – היכולת הכלכלית של משק הבית להרשות לעצמו מזון שאינו מזיק לבריאות (להלן, מדד נגישות למזון בריא), מדד שתוקף ע"י המכון האמריקני למזון וחקלאות (NIFA). בשנת 2024, שיעור הנפשות הבוגרות שאין ביכולתן לממן מזון שאינו מזיק לבריאות היה 26%, מתוכם 20.8% בנגישות נמוכה למזון בריא, ו-5.2% בנגישות נמוכה מאוד למזון בריא (תרשים 1.2).

בין שני המדדים של ביטחון תזונתי, המדד הכללי והמדד לנגישות למזון בריא, קיים מתאם. באוכלוסיות שבהן קיים שיעור גבוה של החיים בביטחון תזונתי, נמצא גם שיעור גבוה של החיים בביטחון לפי מדד נגישות למזון בריא. עם זאת, שני המדדים אינם בהכרח חופפים: ישנם אנשים שחיים בביטחון תזונתי אך באי-ביטחון על פי נגישות למזון בריא, וקיימת גם התופעה ההפוכה של אנשים שלפי מדד הנגישות למזון בריא חיים בביטחון אך ללא ביטחון תזונתי.

ב-2024, שיעור הנפשות ללא נגישות למזון בריא בקרב יהודים לא-חרדים, היה 23.8%, ואילו בקרב חרדים וערבים, השיעור מעט גבוה יותר: 30% ו-29.3%, בהתאמה. שיעור החיים עם נגישות נמוכה-מאוד למזון בריא היה דומה במגזרים השונים: 5.0%, 4.1% ו-6.8% באוכלוסייה היהודית הלא-חרדית, החרדית והערבית, בהתאמה.

ב-2024 נרשם שיפור ניכר לעומת שנת 2023, אז היו שיעורי החיים ללא נגישות למזון בריא גבוהים יותר בכלל המגזרים, והפערים בין המגזרים היו גדולים בהרבה: השיעור בקרב יהודים לא-חרדים שאינם יכולים כלכלית להרשות לעצמם מזון שאינו מזיק לבריאות היה 27.7%, ואילו בחברה הערבית ובחברה החרדית עמד השיעור על כ-43%. גם בשנה זו היה המצב בקרב הערבים חמור יותר – 17.3% חיו עם נגישות נמוכה-מאוד למזון בריא, לעומת 9.1% בקרב החרדים.

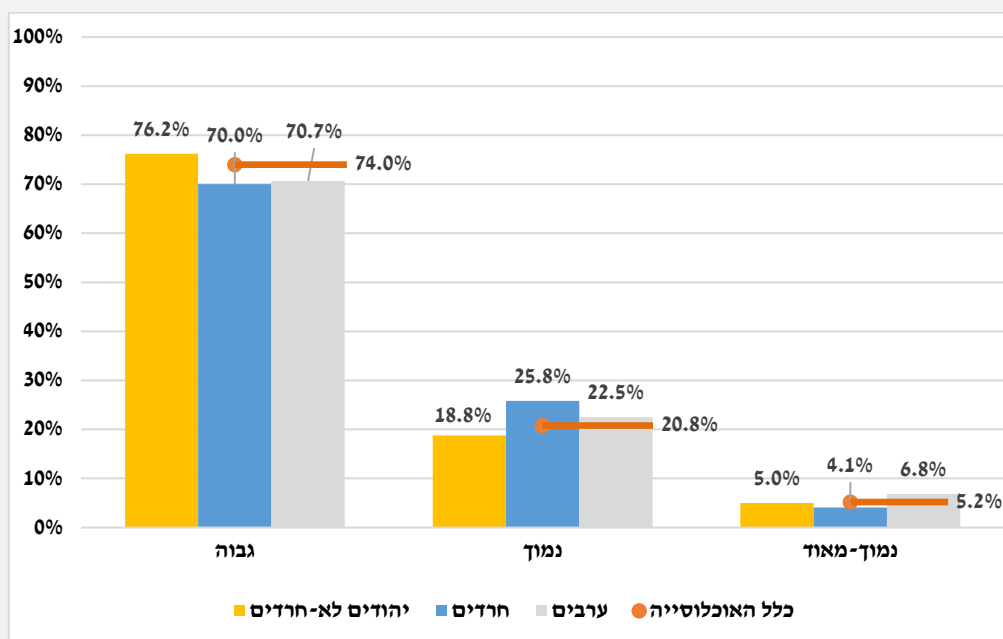
בשתי השנים, שיעור החיים בביטחון תזונתי גבוה מהשיעור של אלו שיכלו לממן מזון בריא באוכלוסייה היהודית – הן באוכלוסייה החרדית והן באוכלוסייה הלא-חרדית. באוכלוסייה הערבית לעומת זאת המצב הפוך: שיעור אלו שאינם מצליחים לממן מזון בריא נמוך במידה ניכרת מהשיעור של החיים באי-ביטחון תזונתי (לוח 1.3).

לוח 1.3 רמות נגישות למזון בריא של נפשות, לפי אוכלוסיות, 2023 ו-2024 (אחוזים)

2024			2023			
נמוכה מאוד	נמוכה	גבוהה	נמוכה מאוד	נמוכה	גבוהה	
5.2	20.8	74.0	9.3	24.1	66.6	כלל האוכלוסייה
5.0	18.8	76.2	6.7	21.0	72.3	יהודים לא-חרדים
4.1	25.8	70.0	9.1	33.9	57.0	חרדים
6.8	22.5	70.7	17.3	25.3	57.4	ערבים

* בשל עיגולי נתונים, הנתונים בכל אוכלוסייה לא בהכרח מסתכמים ל-100%.

תרשים 1.2: התפלגות רמות נגישות למזון בריא של נפשות, לפי אוכלוסיות, 2024 (אחוזים)

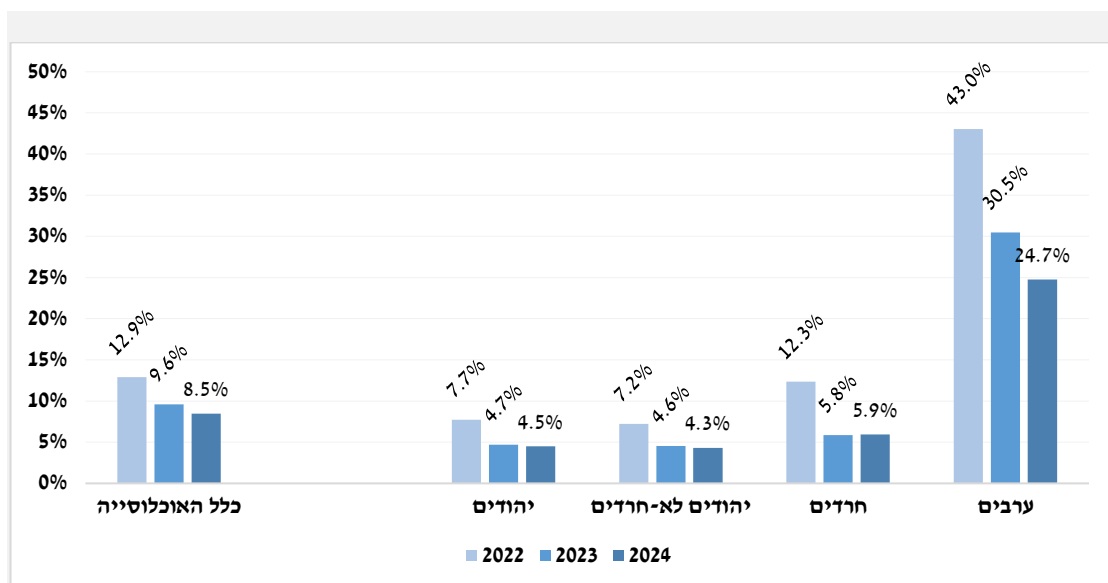
תיבה 2: עוני סובייקטיבי, אי יכולת לממן את ההוצאות החודשיות וויתורים על ארוחות חמות, תרופות וטיפולים רפואיים בשל קושי כלכלי

בתיבה זו מוצגים נתונים על מדדי עוני נוספים לשנת 2024 בהשוואה לשנתיים שקדמו לה: על עוני סובייקטיבי (תחושת עוני), אי יכולת לממן את ההוצאות החודשיות, וויתור על ארוחה חמה, תרופות מרשם וטיפולים רפואיים בשל קושי כלכלי. הנתונים מחושבים על-פי הסקרים החברתיים שעושה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בכל שנה.

עוני סובייקטיבי

בשנת 2024 ירד באופן ניכר, בכ-12%, שיעור הנפשות הבוגרות שחשו עניות בכלל האוכלוסייה, בהמשך לירידה חדה שחלה בשנת 2023. הירידה בלטה בקרב האוכלוסייה הערבית – ירידה של כ-19%. עם זאת השיעור בקרבם גבוה פי 5.5 משיעור היהודים שחשו כך, יחס שירד בהשוואה לשנה הקודמת שהיה פי 6.5. בקרב האוכלוסייה היהודית, ירידה בת כ-7% נרשמה בשיעור החשים עניים באוכלוסייה היהודית הלא חרדית. בקרב החרדים לא חל שינוי מהותי (עלייה קלה של 0.1 נקודת האחוז) בשיעור החשים עניים בקרבם, 5.9%, נמוך בהרבה משיעור העוני האובייקטיבי (המחושב לפי שיטת המדידה הרשמית המקובלת של הכנסה כספית יחסית).

תרשים 2.1: שיעור הנפשות שחשו עניות בשנה האחרונה, לפי מגזר (אחוזים), 2024-2022*

* בשנת 2023 בשל עלייה גבוהה בחלקה של האוכלוסייה הערבית בסקר (שיעור הנפשות החשות עניות בקרבה גבוה), הירידה בשיעור החשים עניים בכלל האוכלוסייה נמוכה בהשוואה לירידות בכל אחת מהאוכלוסיות.

אי היכולת לממן הוצאות וויתור על צריכה וטיפולים בשל קושי כלכלי

לשאלה האם משק הבית לא הצליח לממן את כל הוצאותיו, השיבו ב-2024 בחיוב 27.8%, שיעור הגבוה משנה קודמת, לאחר ירידה שחלה בין 2022 ל-2023 (לוח 2.1). לעומת זאת הממצאים מהסקר בנוגע לווייתורים על צריכה וטיפולים רפואיים ותרופות מרשם בשל קושי כלכלי מצביעים על שיפור ב-2024. שיעור המוותרים על ארוחה חמה מסיבות כלכליות ירד בין 2023 ל-2024 מ-5.0% ל-4.7%.

כמו כן, בתחום הבריאות ירד שיעור המוותרים בשל מצב כלכלי, הן על תרופות מרשם והן על טיפול רפואי, ב-0.2 נקודת האחוז וב-0.7 נקודת האחוז בהתאמה¹⁸.

לוח 2.1: שיעור משקי הבית שאינם מצליחים לממן את כל ההוצאות החודשיות ושיעור המוותרים על צריכה וטיפולים חיוניים בשל קשיים כלכליים (אחוזים), 2024-2022¹

2024	2023	2022	
27.8	26.5	30.5	שיעור משקי הבית שלא מצליחים לממן את כל ההוצאות החודשיות
ויתור על צריכה וטיפולים			
9.0	9.7	10.7	שיעור המוותרים על טיפול רפואי בגלל קשיים כלכליים ²
6.0	6.2	6.8	שיעור המוותרים על תרופות מרשם רופא בגלל קשיים כלכליים ³
4.7	5.0	6.1	שיעור המוותרים על ארוחה חמה לפחות פעם ביומיים, בגלל קשיים כלכליים

¹ עיבודי מנהל המחקר והתכנון לסקרים החברתיים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; רק השאלה הראשונה (כיסוי הוצאות) נשאלה ברמת משק הבית.

² מתוך אלו שהיו זקוקים לטיפול רפואי.

³ מתוך אלו שהיו זקוקים לתרופות במרשם רופא.

לוח 2.2: שיעור משקי הבית שלא מצליחים לממן את כל ההוצאות חודשיות וויתורים על צריכה וטיפולים חיוניים בשל קושי כלכלי לפי מגזר (אחוזים), 2024-2022

2024	2023	2022	מגזר	
48.7	48.6	52.9	ערבים	שיעור משקי הבית שלא מצליחים לממן את כל ההוצאות החודשיות
22.7	21.2	26.3	יהודים	
21.9	20.6	25.5	לא-חרדים	
29.2	26.8	32.8	חרדים	
ויתור על צריכה וטיפולים בשל קושי כלכלי				
14.8	17.0	16.1	ערבים	טיפול רפואי
7.5	7.8	9.7	יהודים	
7.1	7.6	9.7	לא-חרדים	
12.4	9.4	9.2	חרדים	
13.0	14.4	17.5	ערבים	תרופות מרשם
4.6	4.6	5.1	יהודים	
4.6	4.6	5.2	לא-חרדים	
4.6	4.1	4.3	חרדים	
11.6	13.0	15.9	ערבים	ארוחה חמה
3.0	3.1	4.5	יהודים	
2.9	2.9	4.0	לא-חרדים	
3.7	4.8	8.3	חרדים	

מחלוקה לפי קבוצות אוכלוסייה (לוח 2.2) עולה כי העלייה בשיעור משקי הבית שלא מצליחים לממן את כל ההוצאות החודשיות התרחשה בכל המגזרים. שיעור משקי הבית המוותרים על ארוחה

¹⁸ בשנת 2024, כמו ב-2023, לא נכללה בסקר השאלה על ויתור על פעילויות פנאי ותחביבים בגלל קשיים כלכליים, שהופיעה בשנים קודמות.

חמה (לפחות פעם ביומיים) בשל קושי כלכלי ירד או לא השתנה בקרב כלל האוכלוסיות. בוותורים על הוצאות הבריות בקרב משקי הבית המגמות לא היו אחידות: שיעור הערבים ושיעור היהודים הלא-חרדים שוותרו על טיפול רפואי בשל מצב כלכלי ירד, לעומת עלייה בקרב החרדים. שיעור משקי הבית שוותרו על תרופות מרשם רופא בשל מצב כלכלי ירד בקרב ערבים, עלה בקרב חרדים ונותר ללא שינוי בקרב יהודים לא-חרדים.

שיעור המוותרים בשל קושי כלכלי על ארוחה חמה, טיפול רפואי ותרופות מרשם בחברה הערבית גבוה בהשוואה לחברה היהודית בכל הרכיבים שנבדקו, עובדה העולה בקנה אחד עם שיעורי העוני הגבוהים יותר בקרבם. לעומת זאת בחברה החרדית, שגם בה שיעורי העוני גבוהים מאוד, שיעורי הוותרו על תרופות מרשם רופא בשל מצב כלכלי והמוותרים על ארוחה חמה בשל קושי כלכלי דומים לזה של יהודים לא חרדים, למרות הפערים הניכרים בשיעורי העוני. עובדה זו מוסברת במאפיינים תרבותיים וקהילתיים של חברה זו שהכנסותיה הנמוכות מעבודה נובעות לעיתים רבות מהעדפה של לימודי קודש על פני עבודה, ומתמיכות קהילתיות (להרחבה ראו פרק ד' בדוח זה).

ג. שינויים בממדי העוני באוכלוסיות השונות

בשנת 2024 תחולת העוני (לפי הכנסה נטו) נותרה גבוהה ברמה דומה לשנה קודמת – עלייה קלה בקרב נפשות מ-20.6% ל-20.7% בין השנים 2023 ל-2024, וירידה קלה בקרב משפחות מ-20.2% ל-20.0%. היציבות היחסית בתחולת העוני ב-2024 הקיפה אוכלוסיות רבות, כשבחלקן עלתה ובחלקן ירדה בטווחים של עד 0.4 נקודות האחוז ולרוב אף פחות מזה. יוצא מן הכלל: קבוצת המשפחות בהן ראש המשפחה בגיל 18 עד גיל פרישה ואין עובדים במשפחה (ירידה של 0.9 נקודות האחוז), ובמשפחות שראש המשפחה ערבי (ירידה של 0.5 נקודות האחוז). בהסתכלות על גודל משפחה עולה כי בשנת 2024 נרשמה עלייה בתחולת העוני בקרב משפחות עם ילדים, לעומת ירידה מ-19.4% ב-2023 ל-18.9% ב-2024 במשפחות ללא ילדים (תרשים 9).

בתחולת העוני הנמדדת לפי ההכנסה הכלכלית נרשמה עלייה בכל קבוצות האוכלוסייה למעט במשפחות בהן ראש המשפחה הוא אזרח ותיק. עליות בולטות של בין 0.6-0.8 נרשמו בקרב משפחות עם ילדים, משפחות שבהן גיל ראש המשפחה הוא בין 30-44, משפחות שבהן יש עובדים עצמאים ומשפחות שבהן שני מפרנסים ומעלה. העלייה בקרב עצמאים היא בהמשך לעלייה בשנה שעברה, בעקבות המלחמה. במספר אוכלוסיות לא חל שינוי בתחולת העוני לפי הכנסה כלכלית (משפחות שבהן מפרנס אחד, משפחות שראשן הורה עצמאי, משפחות שבהן ראש המשפחה בגיל העבודה ואין בהן עובדים) ובקרב אזרחים ותיקים נרשמה ירידה של 0.3 נקודות האחוז (לוח 4).

ההבדלים בהתפתחות בין העוני הנמדד לפי ההכנסה הכלכלית לבין העוני לפי ההכנסה נטו, ניכרים בירידה בשיעורן של המשפחות העניות כתוצאה מהתערבות הממשלה באמצעות תשלומי העברה ומיסים ישירים (טור המספרים האחרון בלוח 4 ותרשים 7). ב-2023 וב-2024 חלה עלייה בתרומת מדיניות הממשלה לצמצום העוני הישיר שהגיע ב-2024 ל-42%.

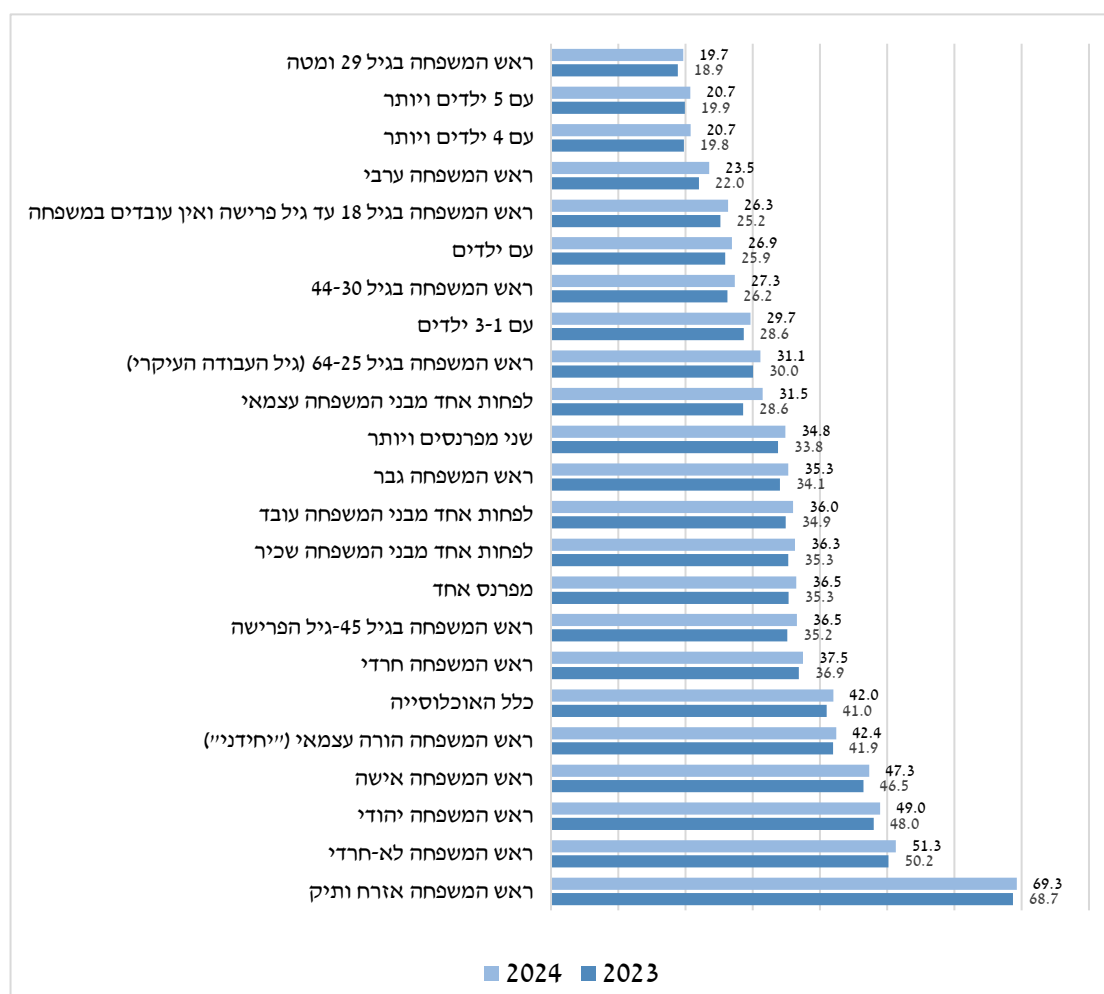
הירידה במספר המשפחות העניות הודות לתרומת תשלומי העברה ומיסים ישירים הקיפה את כלל קבוצות האוכלוסייה שבלוח. בכל האוכלוסיות, תרומת תשלומי העברה והמיסים הישירים לצמצום העוני הייתה גדולה ב-2024 לעומת 2023. בפרט בלט הגידול בקרב משפחות שבהן יש עובד עצמאי, עם עלייה בתרומה לצמצום העוני ב-2.9 נקודות האחוז (ובמשפחות שראשן עובד שהכנסתו העיקרית היא מעבודה עצמאית, ב-2.6 נקודות האחוז). התרומה בקרב עצמאים (משפחות שבראשן עובד עצמאי או שבהן יש עובד עצמאי) הייתה בשיעור גבוה לעומת שכירים או לא עובדים בגיל העבודה, והושפעה מהתפלגות שונה של ההכנסות הכלכליות בין אוכלוסיות אלו מתחת לקו העוני.

כבשנים קודמות גם ב-2024 ניצבה קבוצת המשפחות שבראשן אזרח ותיק בראש הקבוצות שהעוני בהן צומצם כתוצאה מהתערבות הממשלה, ושיעור הצמצום אף גדל לעומת השנה שעברה.

לוח 4: תחולת העוני במשפחות לפי הכנסה כלכלית ולפי הכנסה נטו, והירידה (הישירה) בשיעור המשפחות העניות בעקבות התערבות הממשלה (אחוזים), 2023–2024

2024			2023			סוגי אוכלוסייה
הירידה בשיעור המשפחות העניות	עוני לפי הכנסה נטו	עוני לפי הכנסה כלכלית	הירידה בשיעור המשפחות העניות	עוני לפי הכנסה נטו	עוני לפי הכנסה כלכלית	
42.0	20.0	34.5	41.0	20.2	34.3	כלל האוכלוסייה
מגזר של ראש המשפחה						
49.0	15.8	31.0	48.0	16.1	30.9	יהודי
51.3	14.0	28.7	50.2	14.2	28.6	לא-חרדי
37.5	32.8	52.5	36.9	33.0	52.3	חרדי
23.5	37.6	49.1	22.0	38.1	48.8	ערבי
הרכב המשפחה						
26.9	22.0	30.1	25.9	21.7	29.3	עם ילדים
29.7	17.8	25.3	28.6	17.5	24.6	עם 1-3 ילדים
20.7	41.4	52.3	19.8	41.1	51.2	עם 4 ילדים ויותר
20.7	50.4	63.5	19.9	50.0	62.4	עם 5 ילדים ויותר
42.4	22.9	39.7	41.9	23.0	39.7	משפחות שבראשן הורה עצמאי ("יחידני")
מצב תעסוקתי של לפחות אחד מבני המשפחה						
36.0	15.3	23.9	34.9	15.4	23.7	עובד
36.3	14.8	23.3	35.3	14.9	23.0	שכיר
31.5	13.8	20.1	28.6	13.9	19.4	עצמאי
26.3	67.2	91.1	25.2	68.1	91.1	ראש המשפחה בגיל 18 עד גיל פרישה ואין עובדים במשפחה
מספר המפרנסים במשפחה						
36.5	22.1	34.8	35.3	22.5	34.8	מפרנס אחד
34.8	8.7	13.3	33.8	8.4	12.7	שני מפרנסים ויותר
גיל ראש המשפחה						
19.7	41.8	52.1	18.9	42.1	51.9	עד 29
27.3	21.3	29.4	26.2	21.1	28.6	30-44
36.5	14.2	22.3	35.2	14.3	22.1	45-גיל הפרישה
31.1	18.7	27.1	30.0	18.6	26.6	25-64 (גיל העבודה העיקרי)
69.3	14.4	47.0	68.7	14.8	47.3	אזרח ותיק
מין ראש המשפחה						
35.3	17.9	27.7	34.1	18.2	27.5	גבר
47.3	22.6	42.9	46.5	22.8	42.7	אישה
מצב התעסוקה של ראש המשפחה לפי סוג ההכנסה העיקרי						
35.7	14.7	22.9	34.8	14.9	22.8	הכנסה עיקרית כשכיר
29.6	18.7	26.6	27.0	18.8	25.7	הכנסה עיקרית כעצמאי

תרשים 7: הירידה בתחולת העוני כתוצאה מההתערבות הישירה של הממשלה (אחוזים), 2023–2024

בחינה של עומק העוני – המודד את המרחק של הכנסת משפחה ענייה מקו העוני המתאים לה בהתאם לגודלה, מראה שבמשפחות שראשן בגיל העבודה (18 עד גיל פרישה) ואין בהן עובדים העוני עמוק ביותר (**לוח 5**) – 63.9% ב-2024, לעומת 39.7% בכלל האוכלוסייה. גם עומק העוני בקרב האוכלוסייה הצעירה (ראש המשפחה עד גיל 29), 47.6% ב-2024, גבוה בהשוואה לכלל האוכלוסייה. לעומת זאת, בקרב משפחות בהן ראש המשפחה הוא אזרח ותיק ומשפחות עם שני מפרנסים ויותר, העוני משמעותית עמוק פחות מכלל האוכלוסייה: 26.1% ו-28.9% בהתאמה. בין 2023 ל-2024 נרשמה יציבות יחסית בעומק העוני בכל קבוצות האוכלוסייה. במשפחות שבראשן אזרח ותיק, הועמק העוני ב-1.1 נקודות האחוז. עם זאת, עומק העוני במשפחות אלו הוא הנמוך מבין קבוצות האוכלוסייה הנסקרות פה.

המגמות במדד חומרת העוני, המעניק משקל גבוה יותר לעניים שהכנסתם רחוקה יותר מקו העוני, דומות לאלו של עומק העוני – יציבות יחסית נרשמה בכל הקבוצות, אך בניגוד לעומק העוני גם בקרב משפחות שבראשן אזרח ותיק.

לוח 5: עומק העוני וחומרתו (מדד FGT) לנפשות לפי ההכנסה נטו, לפי קבוצת אוכלוסייה (אחוזים),
2024–2023

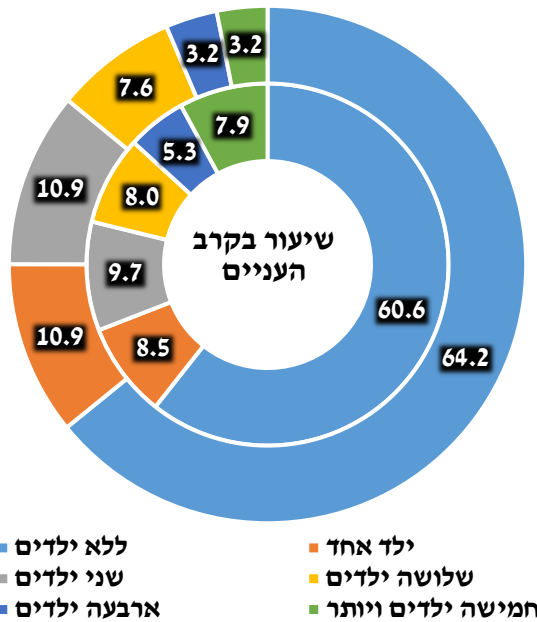
2024		2023		סוגי אוכלוסייה
חומרת העוני	עומק העוני	חומרת העוני	עומק העוני	
23.8	39.7	23.9	39.7	כלל האוכלוסייה
מגזר של ראש המשפחה				
21.4	37.0	21.7	37.1	יהודי
23.7	38.3	23.9	38.3	לא-חרדי
17.9	34.9	18.2	35.2	חרדי
27.0	43.4	27.0	43.3	ערבי
הרכב המשפחה				
22.0	38.9	22.0	38.9	עם ילדים
21.9	38.1	22.0	38.2	עם 1-3 ילדים
22.1	39.7	22.1	39.6	עם 4 ילדים ויותר
22.0	39.8	22.1	39.9	עם 5 ילדים ויותר
20.2	36.5	20.5	36.7	משפחות שבראשן הורה עצמאי ("יחידני")
מצב תעסוקתי של לפחות אחד מבני המשפחה				
18.8	35.9	18.9	35.9	עובד
18.5	35.5	18.5	35.5	שכיר
16.1	33.2	16.5	33.5	עצמאי
51.9	63.9	52.0	64.0	ראש המשפחה בגיל 18 עד גיל פרישה ואין עובדים במשפחה
מספר המפרנסים במשפחה				
23.4	41.2	23.3	41.1	מפרנס אחד
12.7	28.9	12.6	28.8	שני מפרנסים ויותר
גיל ראש המשפחה				
31.7	47.6	31.7	47.6	עד 29
22.9	39.7	23.0	39.8	30-44
22.4	38.0	22.8	38.2	45-גיל הפרישה
23.1	39.5	23.2	39.6	25-64 (גיל העבודה העיקרי)
13.6	26.1	13.5	25.0	אזרח ותיק
מין ראש המשפחה				
23.4	39.4	23.3	39.3	גבר
24.1	39.9	24.5	40.2	אישה
מצב התעסוקה של ראש המשפחה לפי סוג ההכנסה העיקרי				
18.6	35.6	18.6	35.6	הכנסה עיקרית כשכיר
17.9	35.6	18.3	35.9	הכנסה עיקרית כעצמאי

ד. מאפייני העניים

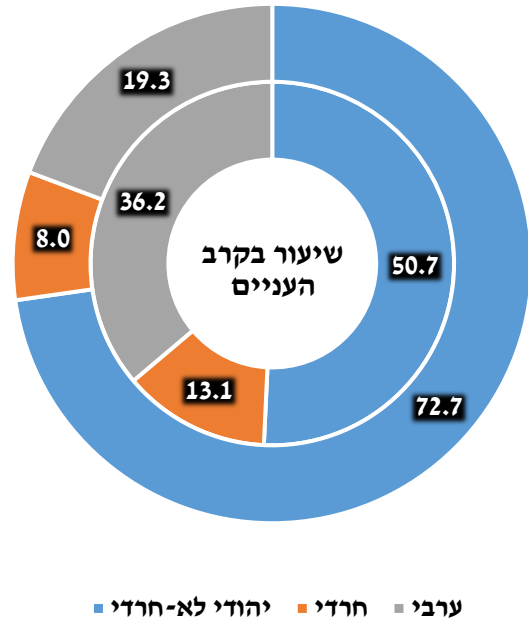
תרשים 8: התפלגות האוכלוסייה לעומת התפלגות העניים*, קבוצות שונות (אחוזים), 2024

א. משפחות לפי מגזר ב. משפחות לפי מספר הילדים במשפחה

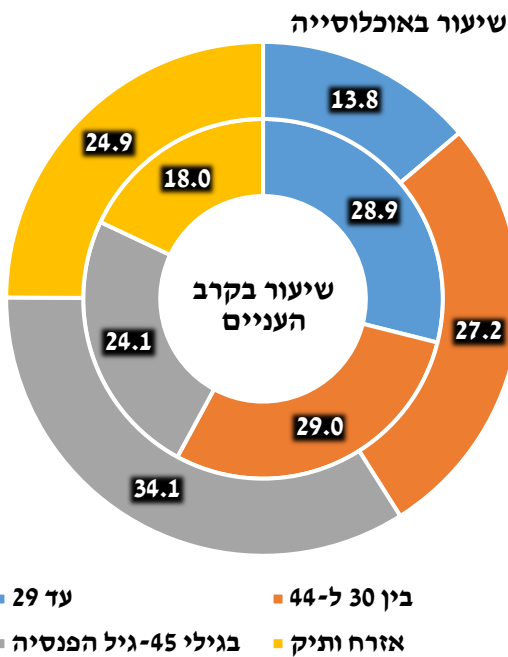
שיעור באוכלוסייה

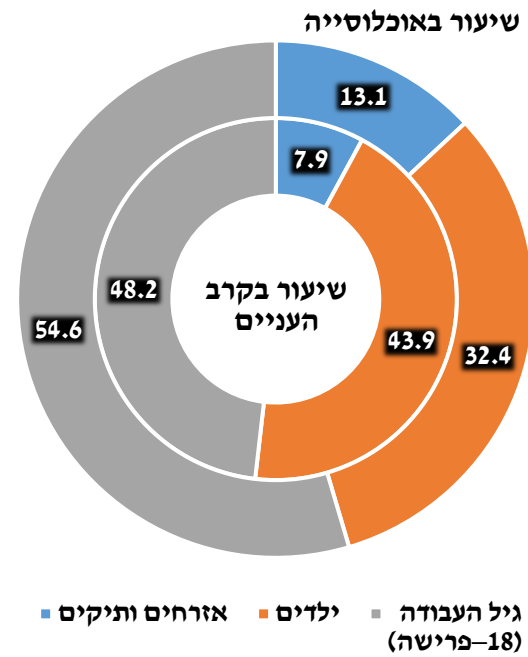
שיעור באוכלוסייה

ד. משפחות לפי גיל ראש משק הבית

ג. נפשות לפי ילדים, גיל עבודה ואזרחים ותיקים

* המעגל החיצוני מציג את השיעור בכלל אוכלוסייה. המעגל הפנימי מציג את השיעור בקרב העניים.

ממדי העוני בישראל אינם אחידים. בבדיקה לפי מגזר, העוני גבוה במיוחד באוכלוסייה הערבית ובאוכלוסייה החרדית. לפי מאפיינים דמוגרפיים ותעסוקתיים, תחולת העוני גבוהה במשפחות עם מעט מפרנסים, בקרב מעוטי השכלה פורמאלית¹⁹, במשפחות גדולות, במשפחות המתגוררות בפריפריה הגיאוגרפית, במשפחות צעירות ובקרב ילדים. תחולת העוני גבוהה גם בקרב מקבלי גמלה להבטחת הכנסה ומזונות. בקבוצות אחדות יש מתאם בין אחדים מהמאפיינים המחמירים את מצב העוני. בעיית העוני בחלק מהקבוצות שבהן תחולת העוני גבוהה חמורה יותר מכפי שמתבטא במדד זה, שכן גם עוצמת העוני וחומרתו לרוב גדולה באותן הקבוצות.

עוני לפי מגזר

מבדיקה לפי מגזר, העוני ניכר בקרב משפחות ערביות וחרדיות, עם תחולת עוני של 37.6% ו-32.8% בהתאמה. שיעורים אלו יותר מכפולים מהשיעור בקרב יהודים לא-חרדים – 14% בשנת 2024 (לוח 4). שיעורי העוני בקרב נפשות הם 37.9% בחברה הערבית, 38.4% בחברה החרדית ו-11.1% בקרב יהודים לא-חרדים (לוח נספח 2). בחברה הערבית והחרדית קרוב למחצית מהילדים עניים. הגורם העיקרי לעוני הגבוה בחברות אלו נעוץ בשוק העבודה – מספר נמוך של מפרנסים לצד שכר נמוך. בחברה החרדית קיים גורם נוסף – מספר הילדים גבוה: נכון ל-2023, פריון הילודה של אישה חרדית הוא 6.5, יותר מכפול מהממוצע בקרב כלל הנשים היהודיות בישראל²⁰.

להתערבות הממשלה באמצעות תשלומי ההעברה והמיסים הישירים תרומה להגדלת ההכנסות (לנפש תקנית) של ערבים ב-10.2% בשנת 2024 ו-8.0% ב-2023 (לוח נספח א1). עם זאת, ההשפעה של תשלומי ההעברה והמיסים הישירים על צמצום העוני בקרבם הייתה נמוכה בקבוצה זו בהשוואה לקבוצות האחרות – 23.5% ב-2024 (בהשוואה ל-42.0% בממוצע באוכלוסייה). גם בקרב החרדים התערבות הממשלה צמצמה את העוני פחות מהממוצע, 37.5% בשנת 2024 ו-36.9% בשנת 2023 (לוח 4).

בשל שיעורי העוני הגבוהים בקרב חרדים וערבים, שיעורם בכלל העניים גבוה במיוחד (תרשים א8 לוח נספח ב6). בעוד שיעור המשפחות של קבוצות אלה בכלל המשפחות ב-2024 היה 27.3% (19.3% ערבים ו-8.0% חרדים), שיעורן בכלל המשפחות העניות כמעט כפול, 49.3% (36.2% ערבים ו-13.1% חרדים). בשל הבדלים בגודל המשפחה בין שלושת המגזרים ובעיקר מאחר שהמשפחות החרדיות הן משפחות גדולות, שיעור הנפשות העניות בקבוצות הללו בכלל העניים גבוה במיוחד – 65.1% : 42.1% בקרב הערבים ו-23% בקרב החרדים.

למרות הדמיון בשיעורי העוני של חרדים וערבים, כפי שנמדד במדידה הרשמית המקובלת שהיא מדידה יחסית ואובייקטיבית, העוני בשתי קבוצות אלו שונה במהותו. מדדים נוספים לעוני (ראו תיבה 1 ותיבה 2) מלמדים ששיעור נמוך יותר בקרב החרדים חשים שהם עניים או אינם יכולים לכסות את הוצאותיהם, הם מוותרים פחות על ארוחה חמה, על תרופות ועל טיפול רפואי מסיבות

¹⁹ הנתונים המנהליים שברשות ביטוח לאומי אינם כוללים נתונים על השכלה. הקשר בין השכלה ועוני מבוסס על חישוב שנעשה מנתוני סקרי הוצאות משק הבית של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. להרחבה ראו בסקירות השנתיות של ביטוח לאומי בפרק רווחה, עוני ופערים חברתיים.

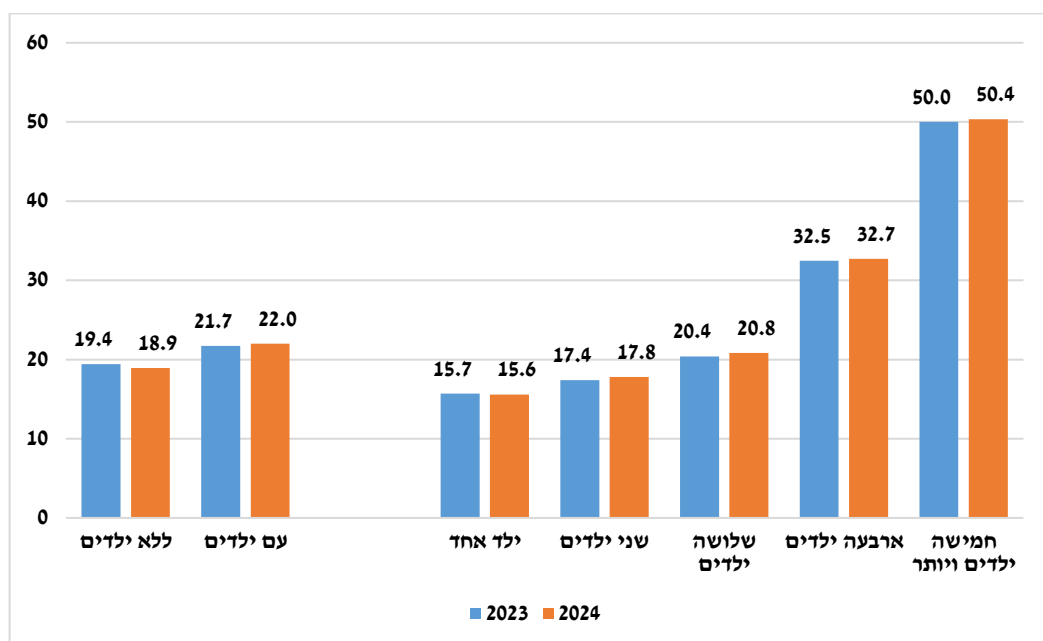
²⁰ מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שיעורי פריון בישראל, לפי מידת דתיות 1979–2023.

כלכליות ושיעור נמוך יותר בקרבם חי באי-ביטחון תזונתי או באי-נגישות למזון בריא בשל סיבות כלכליות. זאת, בין היתר בשל מאפייני התרבות הייחודיים של אוכלוסייה זו שהכנסותיה הנמוכות מעבודה נובעות לעיתים מהעדפה של לימודי קודש על פני צרכים חומריים. בחירה בלימודי קודש על פני עבודה מגדילה את שיעור המשפחות החיות מתחת לקו העוני, אך מגדילה את התועלת והרווחה המשפחתית של אותן המשפחות. בחברה החרדית גם רווחת עזרה הדדית ושכיחות בה מערכות קהילתיות כלכליות ופיננסיות ייחודיות (לדוגמה גמ"חים, קופות צדקה, קרנות ערבות ליתומים ואלמנות וקניות קהילתיות)²¹.

עוני לפי הרכב משפחה וקבוצת גיל

במשפחות גדולות תחולת העוני גבוהה. ככל שבמשפחה יותר נפשות, כך גדלה ההסתברות להיקלע לעוני (תרשים 9). בשנת 2024 תחולת העוני של משפחות שבהן 4 ילדים ויותר הייתה 41.4% – שיעור הגבוה יותר מפי שניים ממשפחות קטנות יותר, שבהן 1-3 ילדים – 17.8% (לוח 4: תחולת העוני במשפחות לפי הכנסה כלכלית ולפי הכנסה נטו, והירידה (הישירה) בשיעור המשפחות העניות בעקבות התערבות הממשלה (אחוזים), 2023–2024 לוח 4). המשפחות שבהן 4 ילדים ויותר מהוות 13.2% מכלל המשפחות העניות, יותר מכפול מחלקן בכלל המשפחות בישראל – 6.4% (לוח נספח 16). תרומתה של ההתערבות הישירה של הממשלה לצמצום העוני בקרב המשפחות הגדולות הגיעה ל-20.7% – שיעור הנמוך בהשוואה לקבוצות אוכלוסייה אחרות (תרשים 7). לשיעור עוני גבוה בקרב משפחות גדולות השלכות לא רק עליהן אלא גם ברמת המקור, על שיעור העוני הכולל – זאת בשל פריון הילודה ושיעורן של משפחות גדולות בישראל שהם הגבוהים במדינות המפותחות.

תרשים 9: עוני לפי מספר הילדים במשפחה (אחוזים), 2023–2024

תחולת העוני של ילדים גבוהה במיוחד, גם בהשוואה בינלאומית (תרשים נספח 1). הילדים, שהם 32.4% מן האוכלוסייה, מהווים 43.9% מהעניים (תרשים 18). עוני גבוה אצל ילדים פוגע לא רק

²¹ להרחבה ראו קסיר (קלינר) נ' וצחור-שי א', על תרבות ועוני בחברה החרדית, היבטים שונים של עוני בחברה החרדית (2019). המכון החרדי למחקרי מדיניות.

ברמת חייהם בהווה אלא גם בתהליך היווצרות ההון האנושי, החשוב ליכולת השתכרותם בעתיד ולמוביליות חברתית.

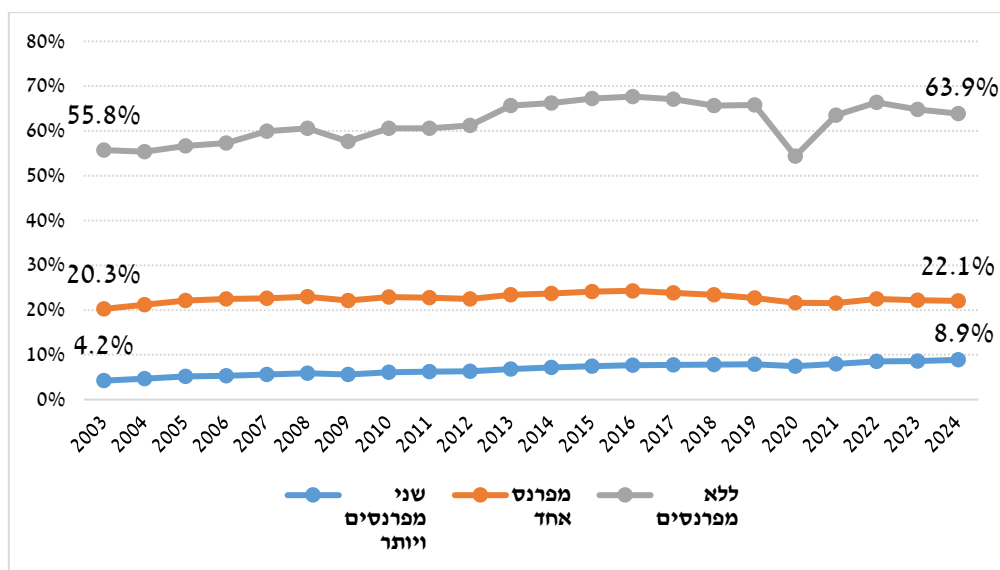
לעומת הילדים שתחולת העוני בקרבם, 28%, גבוהה מהממוצע, תחולת העוני של אנשים בגיל העבודה (מגיל 18 עד גיל פרישה לפי חוק) ושל אזרחים ותיקים – שפעילותם בשוק העבודה נמוכה ולכן תחולת העוני שלהם מושפעת מאוד מנדיבות מערכת תשלומי ההעברה – נמוכים מהממוצע, 18.2%-ו-12.5% בהתאמה. חלקם של האזרחים הוותיקים בכלל העניים נמוך מחלקם בכלל הנפשות (לוח נספח 3 ותרשים 3) תחולת העוני של ילדים ואזרחים ותיקים בקבוצות אוכלוסייה מוצגות בלוח נספח 2. בקרב האזרחים הוותיקים תחולת העוני גבוהה בקרב המתגוררים לבדם, 19.3%-ב-2024, לעומת 8.2% בקרב האזרחים הוותיקים המתגוררים עם משפחה (מצב דומה קיים גם בקרב בני 65 ויותר, לוח נספח 14).

בהסתכלות לפי הגיל של ראש משק הבית, עולה שתחולת העוני נמוכה יחסית בקרב משפחות שבראשן אזרח ותיק. בקרב המשפחות הצעירות שראשן עד גיל 29, שרבות מהן נמצאות בתחילת דרכם המקצועית, גבוהה – הן מהוות 13.8% מכלל המשפחות ו-28.9% מהמשפחות העניות (תרשים 48). תרומת הממשלה לצמצום העוני במשפחות הצעירות נמוכה יחסית, 19.7% לעומת 42% בכלל האוכלוסייה (לוח 4).

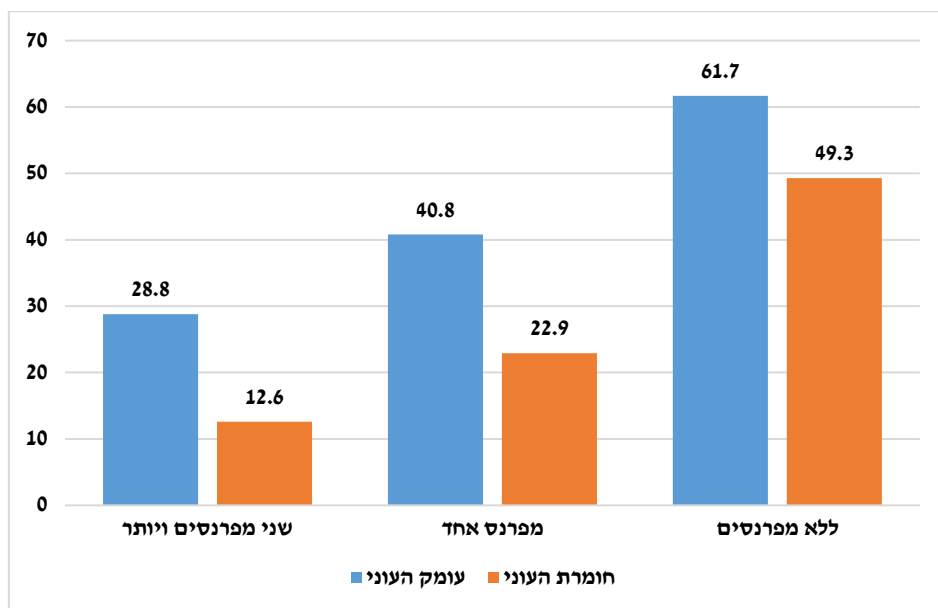
עובדים עניים בגיל העבודה העיקרי (25–64)

תעסוקה היא מהאמצעים העיקריים לחילוץ מעוני. קבוצת המשפחות ללא מפרנסים ושראשן בגיל העבודה העיקרי (25–64) היא הקבוצה עם ממדי העוני הגבוהים ביותר, עם תחולת עוני של 63.9% ועומק עוני של 61.7% בשנת 2024 (תרשים 10 ותרשים 11). עם זאת, תעסוקה לא בהכרח מחלצת משפחות עניות מהעוני, בייחוד לא כשרמת ההשתכרות נמוכה. עוני בקרב משפחות עם מפרנסים הפך לתופעה שכיחה יותר ויותר – 22.1% בקרב משפחות עם מפרנס אחד, ו-8.9% במשפחות עם שני מפרנסים ויותר. זאת בין היתר בשל הגידול בשיעור התעסוקה עם השנים והגדרתו של העוני כיחסי.

תרשים 10: תחולת עוני של משפחות שראשן בגיל העבודה העיקרי, לפי מספר המפרנסים במשפחה (אחוזים), 2003–2024

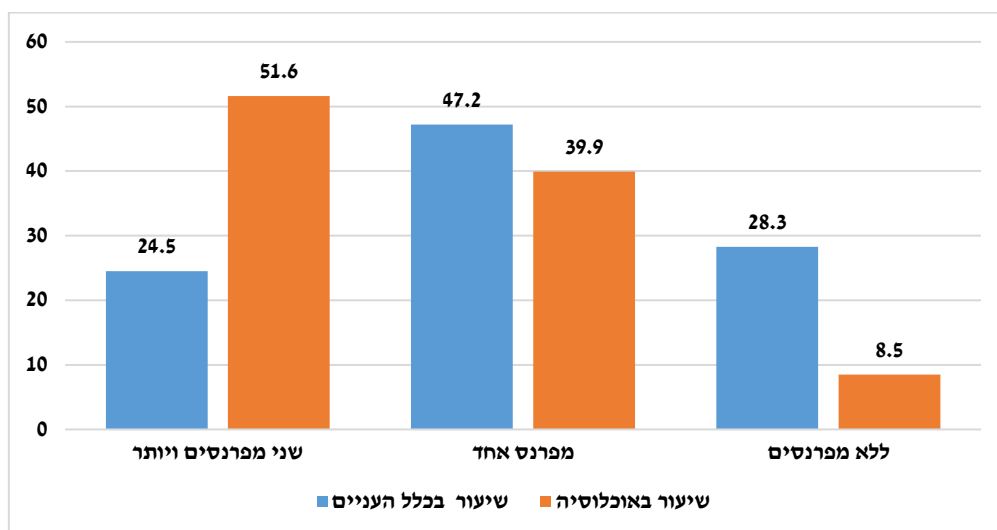

תרשים 11: עומק העוני וחומרת עוני של נפשות לפי מספר המפרנסים במשפחה (אחוזים), 2024

בשנת 2024, ב-71.7% מהמשפחות העניות בגיל העבודה היה לפחות מפרנס אחד. בעוד שבאוכלוסייה כולה משפחות עם שני מפרנסים ויותר מהוות 51.6%, עם מפרנס אחד 39.9% וללא מפרנסים 8.5%, בקרב העניים הייתה ההתפלגות ב-2024 24.5%, 47.2% ו-28.3% בהתאמה (תרשים 12).

תרשים 12: משפחות שראשן בגיל העבודה העיקרי – שיעור באוכלוסייה ובעניים לפי מספר המפרנסים במשפחה, 2024

מבדיקת תחולת העוני לפי מספר המפרנסים, עולה כי הקשר הברור בין מספר מפרנסים במשפחה והימצאות בעוני מתקיים בכל השנים (תרשים 10) – ככל שמספר המפרנסים נמוך יותר כך תחולת העוני גבוהה יותר, כשבמשפחות עם מפרנס אחד תחולת העוני היא בערך כתחולת העוני הממוצעת. על פני זמן עלתה תחולת העוני במשפחות עם שני מפרנסים במתינות. לעומת זאת במשפחות עם מפרנס אחד מגמת העלייה נמשכה עד אמצע העשור הקודם, ירידות מתונות נרשמו עד 2020, ומאז 2022 נשמרת יציבות. במשפחות ללא מפרנסים נרשמה עלייה בתחולת העוני עד אמצע העשור

הקודם ומאז נרשמת תנודתיות עם ירידה משמעותית בקורונה, תוצאת התמיכות שניתנו בתקופה זו.

להגדלת מספר המפרנסים השפעה ניכרת על צמצום העוני: במעבר מקבוצת המשפחות ללא מפרנסים לקבוצה עם מפרנס אחד, העוני קטן פי כ-3, וכך גם במעבר ממפרנס אחד לשני מפרנסים ויותר (לוח 6). הגדלת מספר המפרנסים לא רק מצמצמת את ממדי העוני אלא אף משפרת את מצבם של אלו שעדיין נותרו עניים – מקטינה את עומק העוני וחומרתו (תרשים 11).

בכל אחד מהמגזרים – יהודים לא-חרדים, יהודים חרדים וערבים – גידול במספר המפרנסים מצמצם מאוד את העוני (לוח 6). עם זאת, התרומה ניכרת יותר באוכלוסייה היהודית הלא-חרדית בהשוואה לאוכלוסיות החרדית והערבית, הן במעבר ממשפחות ללא מפרנסים למשפחות שבהן מפרנס אחד והן במעבר ממפרנס אחד לשני מפרנסים – זאת בעיקר בשל פערים ברמת ההכנסה מעבודה בין המגזרים המשקפים בין היתר הבדלים בהכנסה לשעת עבודה ובהיקפי המשרה.

לוח 6: תחולת העוני של משפחות שבהן ראש המשפחה בגיל העבודה העיקרי, לפי מספר המפרנסים במשפחה (אחוזים), מגזרים שונים, 2024

	ללא מפרנסים	מפרנס אחד	שני מפרנסים ויותר
כלל האוכלוסייה	63.9	22.1	8.9
יהודי	60.3	16.2	6.0
לא-חרדי	60.1	13.6	3.8
חרדי	61.6	41.3	22.4
ערבי	72.1	46.0	19.4

בקרב משפחות שבהן יש מפרנס, בולט שיעור גבוה של עוני, 37.2%, בקרב המועסקים בענף הכלכלי "משקי בית כמעסיקים, משקי בית המייצרים מגוון טובין ושירותים לשימוש עצמי". לעומת זאת תחולת העוני נמוכה מ-5% כשתעסוקת ראש המשפחה היא באחד משלושת הענפים האלה: אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר; ארגונים וגופים חוץ-מדינתיים והייטק (לוח נספח 11).

תופעת העובדים העניים היא תופעה עולמית הנפוצה גם במדינות מפותחות אחרות. מהשוואה בינלאומית עולה כי במשפחות בגיל העבודה ללא מפרנסים תחולת העוני לפי הכנסה כלכלית בישראל גבוהה רק במעט לעומת הממוצע בשאר המדינות, אך לפי הכנסה נטו היא מהגבוהות ביותר – יותר מפי שניים מהממוצע; כלומר תרומת תשלומי ההעברה והמיסים הישירים לצמצום העוני בישראל בקרב משפחות ללא מפרנסים בגיל העבודה נמוכה משמעותית לעומת מדינות אחרות. גם במשפחות עם מפרנס אחד בגיל העבודה מצב העוני בישראל פחות טוב בהשוואה למדינות אחרות והעוני לפי הכנסה נטו הוא הגבוה ביותר. גם הפער בין העוני הכלכלי לבין העוני נטו – כלומר המידה שבה התערבות הממשלה מפחיתה עוני – הוא נמוך. רק ב-2 מדינות מתוך 30 מהמדינות המשוויות, תרומת תשלומי ההעברה והמיסים הישירים נמוכה יותר. במשפחות שבהן שני מפרנסים לפחות גם תחולת העוני בישראל היא מהגבוהות במדינות המשוויות, הן לפי הכנסה כלכלית והן לפי הכנסה נטו, ותרומת תשלומי ההעברה והמיסים הישירים נמוכה יחסית²².

²² נתוני LIS, במרבית המדינות הנתונים מעודכנים ל-2021 או 2022.

לוח 7: תחולת העוני לפי הכנסה כלכלית ונטו ותרומת המדיניות לצמצום העוני, השוואה בינלאומית, לפי

מספר מפרנסים

מיקום ישראל בדירוג**		עוני			
המדינות שבהן המצב פחות טוב מישראל	מיקום ישראל	ממוצע המדינות בהשוואה*	ישראל (סולם שקילות של ה-OECD)	ישראל (סולם שקילות ישראלי)	
ללא מפרנסים					
כל המדינות בהשוואה למעט: דנמרק, יפן, שוודיה, אוסטרליה, הממלכה המאוחדת, הולנד, קנדה, מקסיקו, איסלנד, שווייץ ופינלנד	20	88.3	91.4	90.3	תחולת עוני לפי הכנסה כלכלית
אסטוניה	2	29.0	67.3	63.9	תחולת עוני לפי הכנסה נטו
-	1	66.7	26.4	29.2	תרומת תשלומי ההעברה והמיסים הישירים לצמצום העוני
מפרנס אחד					
פולין, אירלנד, דנמרק וסלובניה	5	28.3	34.5	32.0	תחולת עוני לפי הכנסה כלכלית
-	1	13.4	24.2	22.1	תחולת עוני לפי הכנסה נטו
שווייץ ויוון	3	49.8	29.9	30.9	תרומת תשלומי ההעברה והמיסים הישירים לצמצום העוני
שני מפרנסים ויותר					
סלובניה, מקסיקו	3	5.9	11.4	13.2	תחולת עוני לפי הכנסה כלכלית
מקסיקו	2	2.9	7.1	8.9	תחולת עוני לפי הכנסה נטו
בולגריה, סלובקיה, יפן, מקסיקו, לוקסמבורג, איסלנד, איטליה, שווייץ ויוון	9	43.9	37.7	32.6	תרומת תשלומי ההעברה והמיסים הישירים לצמצום העוני

* מתוך 31 מדינות²³. סדר הדירוג: בכל אחד מהמדינות, ככל שהמצב פחות טוב המדינה תדורג במספר נמוך יותר. כלומר מדינה שמצבה הוא הכי פחות טוב תמוקם במקום 1.

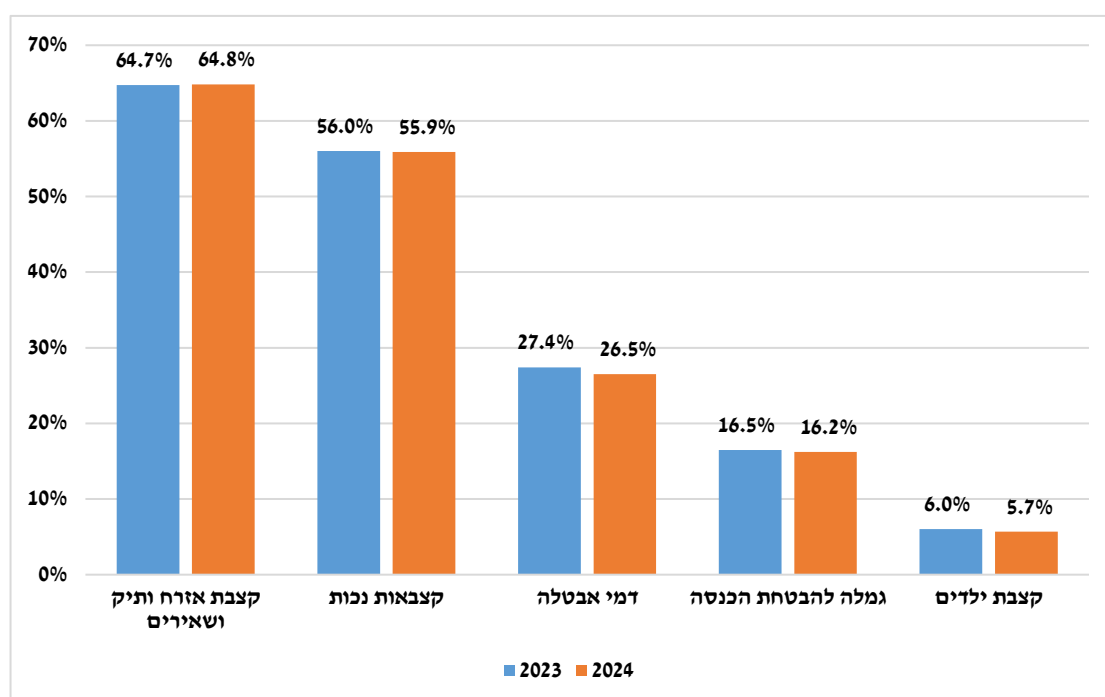
** הנתונים ל-2021 ו-2022, כאשר לכל מדינה מופיעה השנה המאוחרת ביותר שלגביה יש נתונים זמינים. הנתונים לישראל מוצגים לשנת 2024, ומחושבים על פי הנתונים המנהליים ולפי סולם שקילות של ה-OECD.

²³ אוסטריה, אוסטרליה, איטליה, איסלנד, אירלנד, אסטוניה, בולגריה, בלגיה, גרמניה, דנמרק, הולנד, הונגריה, הממלכה המאוחדת, יוון, יפן, ישראל, לוקסמבורג, ליטא, מקסיקו, נורבגיה, סלובניה, סלובקיה, ספרד, פולין, פינלנד, צ'כיה, צרפת, קנדה, שוודיה, שווייץ.

עוני בקרב מקבלי קצבאות

לקצבאות המשולמות על ידי הביטוח הלאומי תרומה של ממש לצמצום ממדי העוני. השפעת הקצבאות השונות על הפחתת ממדי העוני בקרב אוכלוסיית המקבלים מוצגת ב**תרשים 13**. מהנתונים עולה שהקצבה הניתנת לאזרחים ותיקים היא הגבוהה ביותר מבחינת יעילותה בצמצום העוני בקרב מקבליה, ולאחריה קצבת הנכות – 64.8% ו-55.9%, בהתאמה. לעומת זאת התרומה של קצבאות הילדים להפחתת העוני בקרב משפחות עם ילדים נמוכה יותר ומגיעה ל-5.7%. תרומתן של הקצבאות השונות לצמצום העוני בקרב מקבליהן כמעט ולא השתנתה בין 2023 ל-2024, וירידה קטנה (0.9 נקודות האחוז) נרשמה בתרומה של דמי האבטלה.

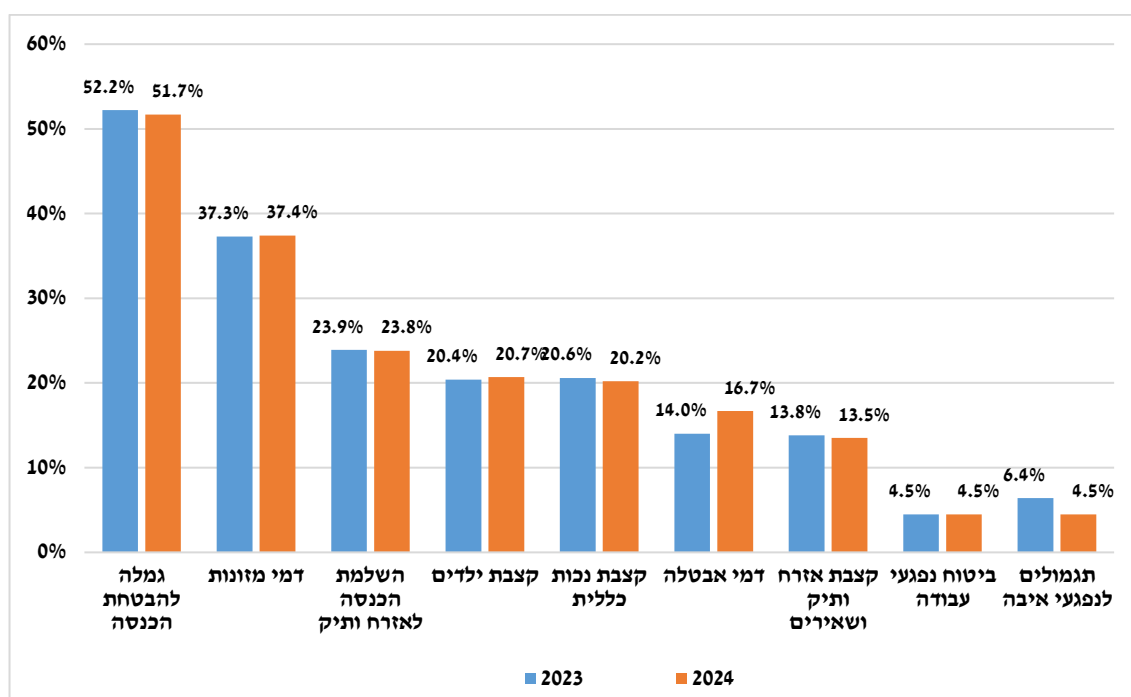
תרשים 13: התרומה הישירה של תשלומי העברה לצמצום תחולת העוני בקרב משפחות המקבלות קצבה לפי סוג הקצבה (אחוזים), 2024–2023

* בתרשים קצבת אזרח ותיק כוללת השלמת הכנסה והשלמה לנכות. השלמת הכנסה בגיל עבודה נכללת בגמלה להבטחת הכנסה.

תרשים 14 מציג את תחולת העוני של משפחות בקרב מקבלי גמלאות. בקרב מקבלי הבטחת הכנסה שיעור העניים גבוה במיוחד – 51.7% – ממצא המתיישב עם ההשפעה הנמוכה יחסית שיש לקצבה זו לצמצום העוני (**תרשים 13**). קצבה נוספת ששיעורי העוני בקרב מקבליה גבוהה היא מזונות 37.4%. בקרב מקבלי קצבת נכות כללית וקצבת ילדים תחולת העוני הן כ-20% עד כ-21%. תחולת עוני נמוכה של 4.5% נמצאת בקרב מקבלי קצבת נפגעי עבודה ותגמולים לנפגעי איבה. (**בלוח נספח 12** מופיע גם פירוט של עומק העוני וחומרתו, ותחולת העוני לפי נפשות, ילדים ואזרחים ותיקים).

תרשים 14: המשפחות העניות בקרב מקבלי הקצבאות (אחוזים), 2024–2023

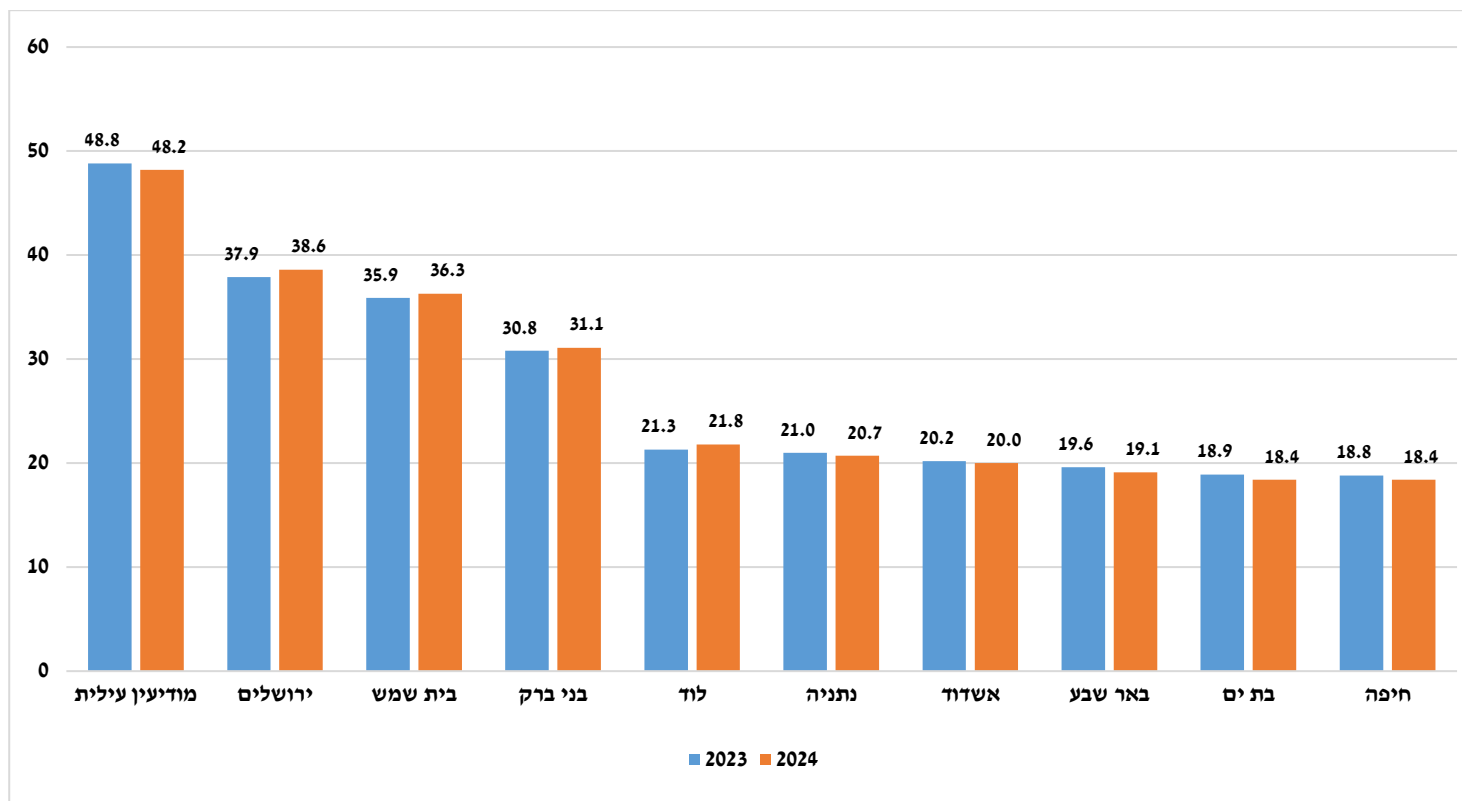
עוני בפריסה גיאוגרפית

ממצאי העוני בפריסה גיאוגרפית מראים כי ממדי העוני במחוזות ירושלים, הצפון והדרום גבוהים מהממוצע – תחולת העוני של משפחות במחוזות אלו מגיעה ל-36.5%, 21.6% ו-22.3%, בהתאמה (לוח נספח 7). במחוז המרכז ובמחוז תל אביב ממדי העוני נמוכים בהרבה מהממוצע הארצי – 13.9% ו-15.2%, בהתאמה.

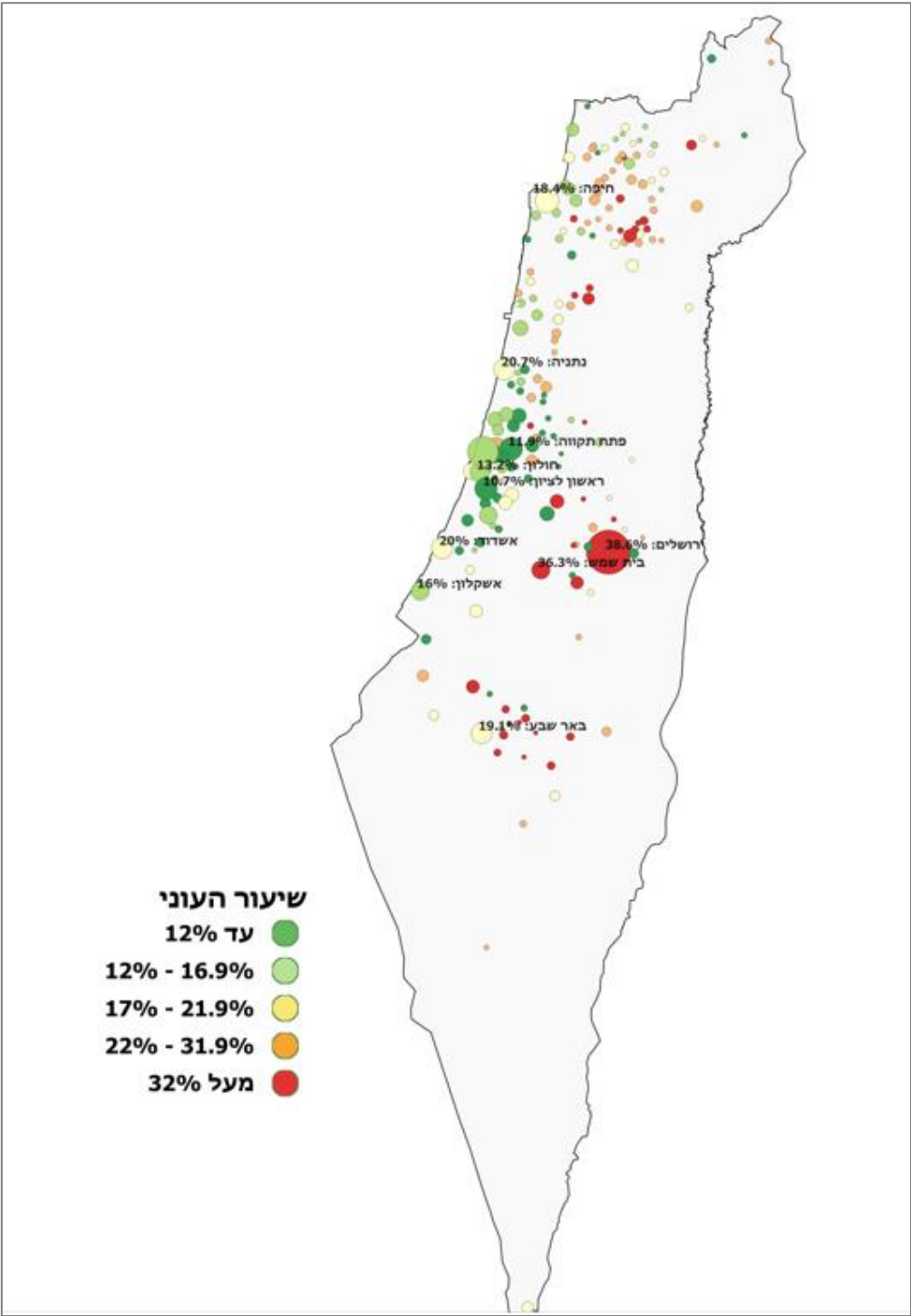
בדיקה על פי יישובים מעלה כי העיר הענייה ביותר מבין היישובים שבהם יותר מ-80,000 תושבים היא מודיעין עילית – תחולת העוני בה מגיעה ל-48.2% – ולאחריה ירושלים, עם תחולת עוני של 38.6%. עשר הערים שבהן יותר מ-80,000 תושבים שהן הערים העניות ביותר מוצגות בתרשים 15 מידע מפורט על ממדי העוני בכלל היישובים (שבהם יותר מ-5,000 תושבים ב-2023) מפורט בלוח נספח 8 ובמפת חום.

ממדי העוני במחוזות וביישובים מושפעים כמובן מהרכב האוכלוסייה החיה בהם. שכיחות גבוהה של עוני קיימת במחוזות וביישובים שבהם שיעור גבוה של אוכלוסייה ערבית או חרדית ובפריפריה הגיאוגרפית, רבים מהם יישובי בדואים בדרום הארץ.

תרשים 15: תחולת עוני של משפחות בערים העניות ביותר ביישובים שבהם יותר מ-80,000 תושבים (אחוזים), 2024-2023

מפת חום: תחולת העוני של משפחות בישובים שבהם יותר מ-5,000 תושבים (אחוזים), 2024

ה. האי-שוויון בהכנסות

מדד ג'יני לאי-שוויון בהכנסה הכלכלית ובהכנסה נטו²⁴, מוצג לשנים 2019 עד 2024 בלוח 8 להלן. בין 2023 ל-2024 הצטמצם האי-שוויון בהכנסות: המדד לפי ההכנסה נטו ירד ב-0.6% בין שתי השנים, וירד מעט על פי הכנסה כלכלית – ב-0.2%. בהשוואה ל-2019, לפני פרוץ משבר הקורונה, מדד ג'יני לפי ההכנסה נטו היה נמוך ב-1.4%, והמדד לפי ההכנסה הכלכלית עלה ב-0.4%.

לוח 8: מדד ג'יני לאי-שוויון בהכנסה הכלכלית ובהכנסה נטו לנפש תקנית, 2019–2024

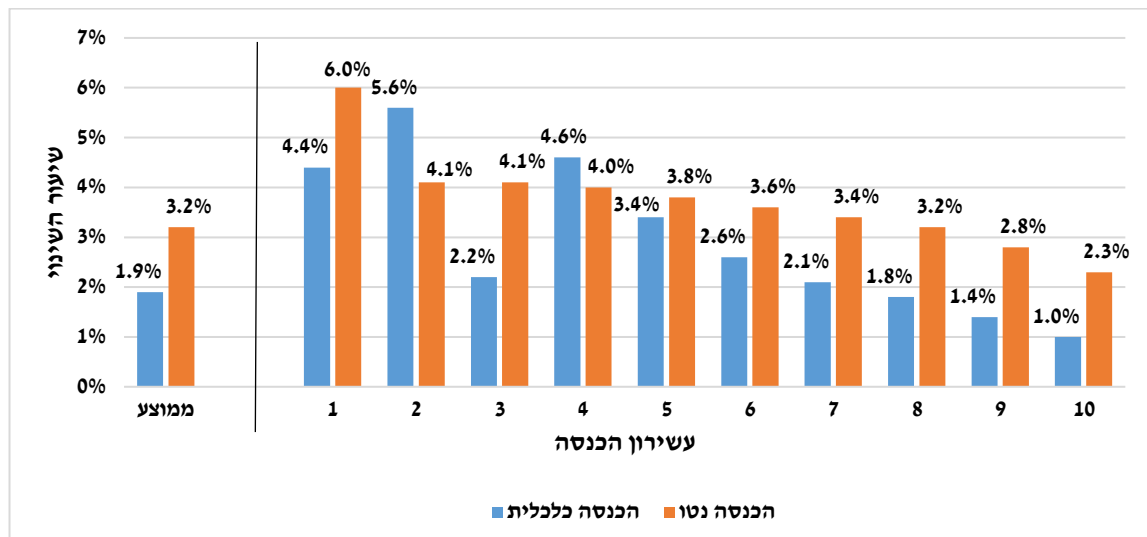
שנה	לפי הכנסה כלכלית (לפני תשלומי העברה ומיסים ישירים)	לפי הכנסה נטו (אחרי תשלומי העברה ומיסים ישירים)
2024	0.496	0.369
2023	0.497	0.371
2022	0.498	0.375
2021	0.509	0.376
2020	0.516	0.371
2019	0.494	0.375
שיעור השינוי 2024 (אחוזים)		
לעומת 2023	-0.2%	-0.6%
לעומת 2022	-0.4%	-1.5%
לעומת 2021	-2.6%	-1.8%
לעומת 2020	-4.0%	-0.6%
לעומת 2019	0.4%	-1.4%

בחינת השינויים בהכנסות לפי עשירוני הכנסה (תרשים 16) מלמדת כי ההכנסה הכלכלית עלתה בכל העשירונים. ככל שירידים בעשירוני ההכנסה, כך העלייה בהכנסה הכלכלית גבוהה יותר, למעט בעשירון הראשון והשלישי בהם חל שינוי מהותי בהרכב האוכלוסייה – עלייה בשיעור האזרחים הוותיקים שמשקל ההכנסות מקצבאות מתוך כלל ההכנסה שלהם הוא גבוה. העלייה הגבוהה ביותר בהכנסה הכלכלית, 5.6%, נרשמה בעשירון השני. התופעה של גידול בהכנסה הכלכלית בשיעורים גבוהים במיוחד דווקא בעשירונים הנמוכים, מתרחשת בישראל כבר כמה שנים, הן ביציאה ממשבר הקורונה והן בהאטה הכלכלית בעקבות אירועי ה-7 באוקטובר והמלחמה שבאה בעקבותיה. זאת בניגוד לעבר ולמה שלרוב קורה בעת כניסה למשבר ויציאה ממנו, כאשר אוכלוסיות מוחלשות בשוק העבודה נפלטות יותר משוק העבודה בתקופת משבר, ומתקשות יותר לחזור לשוק העבודה ולכן לאחר משבר אינן עובדות תקופות ארוכות יותר.

²⁴ מדד ג'יני הוא מדד מקובל למדידת אי-שוויון בהכנסות ובהוצאות, והוא נע בין 0 ל-1: 0 מציין שוויון מלא ו-1 אי-שוויון מלא; להרחבה, ראו נספח ב.

בדיקה של השינויים בהכנסה נטו מלמדת על מגמה דומה, של עלייה בכל העשירונים, שהולכת ופוחתת עם העלייה במדרג העשירונים – מ-6% אחוזים בעשירון הראשון (התחתון) עד ל-2.3% בעשירון העשירי (העליון). התוצאה: ירידה במדד ג'יני לאי-שוויון בהכנסות.

תרשים 16: השינוי הריאלי בהכנסה הכלכלית ובהכנסה נטו לנפש תקנית לפי עשירונים* (אחוזים), 2024

* העשירונים חולקו לפי הכנסה נטו לנפש תקנית.

1. ממדי העוני והאי-שוויון בישראל בהשוואה בינלאומית

מקורות הנתונים לחישובי העוני והאי-שוויון במדינות ה-OECD הם סקרי משקי בית רשמיים הכוללים נתונים על הכנסות. בפרק זה מוצגות ההשוואות כאשר המדידה בישראל מבוססת על הנתונים המנהליים, כמו ביתר חלקי דוח זה, והמדידות בשאר המדינות מבוססות על נתוני סקרי ההכנסות. הנתונים המוצגים בפרק זה, לכל מדינה, מתייחסים לשנה המאוחרת ביותר שלגביה יש נתונים זמינים – 2020–2023 – ובדרך כלל לשנת 2022. בישראל מוצגים הנתונים לשנת 2024. ההשוואות נערכו תוך שימוש בגישת החישוב והטיפול בנתונים שבה משתמש הארגון ובפרט במדד השקילות שלו המגלם יותר יתרונות לגודל (להרחבה ראו נספח ב').

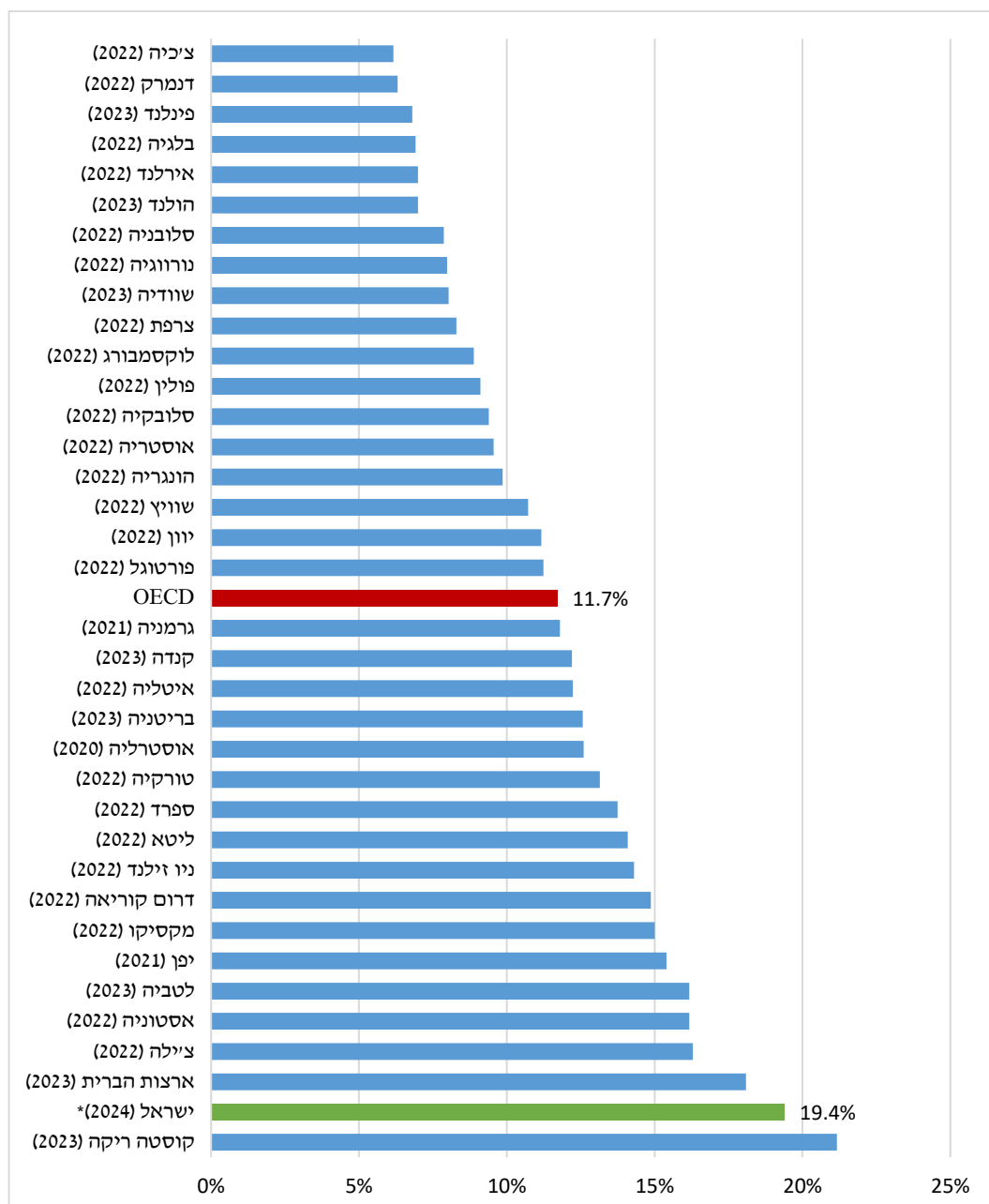
תחולת העוני

הגישה לחישוב העוני הנהוגה בישראל דומה לזו של ה-OECD – שתיקה מגדירות את ההכנסה הכספית החציונית נטו כמדד לרמת החיים ומגדירים באמצעותה את קו העוני. ה-OECD מחשב את ממדי העוני לפי 50%-ו-60% מההכנסה החציונית נטו. ההשוואות כאן נעשו לפי ההגדרה המקובלת בישראל, קו עוני המוגדר כ-50% מחציון ההכנסה נטו לנפש תקנית.

מצב העוני בישראל חמור בהשוואה בינלאומית. בהשוואה בינלאומית של תחולת העוני לפי הכנסה כלכלית, כלומר זו הנוצרת מהפעילות הכלכלית במשק, ממוקמת ישראל בתחולת עוני גבוהה – רק

ב-8 מדינות מתוך 35 תחולת העוני גבוהה מאשר בישראל (לוח 9). בשנה הקודמת, ב-10 מדינות תחולת העוני הייתה גבוהה יותר. התמונה העולה מהשוואה בינלאומית של תחולת העוני על פי הכנסות נטו, כלומר לאחר התערבות דרך קצבאות ומיסים ישירים, עולה תמונה עגומה בהרבה, זאת מאחר שהיקף רשת הביטחון הסוציאלי בישראל נמוך יחסית. הממצאים מראים כי בתחולת העוני של נפשות (לפי הכנסה נטו) ישראל ממוקמת בראש מדינות ה-OECD אחרי קוסטה ריקה, עם פער של כ-8 נקודות האחוז מהממוצע במדינות ה-OECD, כ-66% גבוה יותר מן הממוצע (תרשים 17), עלייה לעומת פער של 63% בשנה קודמת.

תרשים 17: תחולת עוני בקרב נפשות, מדינות ה-OECD (אחוזים), שנים שונות¹

¹ לכל מדינה מופיעה השנה המאוחרת ביותר שלגביה יש נתונים זמינים. הנתונים לישראל מוצגים לשנת 2024. *החישוב נעשה על פי הנתונים המנהליים וסולם השקילות של ה-OECD.

השוואה של תחולת העוני בקרב ילדים לפי ההכנסה נטו מראה כי בדומה לעוני בקרב נפשות, מצב העוני של ילדים בישראל חמור מאוד גם בהשוואה בינלאומית (תרשים נספח 1). ישראל נמצאת בראש הרשימה למעט קוסטה ריקה, ומרוחקת בכ-11 נקודות אחוז מממוצע מדינות ה-OECD. תחולת העוני של ילדים בישראל גבוהה בכ-83% מהממוצע.

לוח 9: תחולת העוני לפי הכנסה כלכלית ונטו, השוואה בינלאומית, שנים שונות¹

מיקום ישראל בדירוג העוני			תחולת עוני (אחוזים)			
מיקום ישראל בשנה קודמת (2023)	המדינות שבהן תחולת העוני גבוהה מישראל	מיקום ישראל	ממוצע OECD	ישראל (סולם שקילות של ה-OECD)	ישראל (סולם שקילות ישראלי)	אוכלוסייה
לפי הכנסה כלכלית						
11	צרפת, פינלנד, יפן, איטליה, בלגיה, גרמניה, אוסטריה, ספרד	9	27.3	30.3	31.5	נפשות
34	כל המדינות למעט צ'ילה ולוקסמבורג	34	66.8	45.8	43.3	+66
לפי הכנסה נטו						
2	קוסטה ריקה	2	11.7	19.4	20.7	נפשות
2	קוסטה ריקה	2	12.8	23.4	28.0	ילדים
12	דרום קוריאה, אסטוניה, לטביה, ניו זילנד, קוסטה ריקה, ליטא, ארצות הברית, אוסטרליה, יפן, שווייץ, מקסיקו	12	15.2	17.4	12.7	+66

¹ מתוך 36 מדינות. סדר הדירוג – מדינה שבה תחולת העוני היא הגבוהה ביותר ממוקמת במקום 1. ישראל על פי הנתונים המנהליים ולפי סולם שקילות של ה-OECD. לכל מדינה מופיעה השנה המאוחרת ביותר שלגביה יש נתונים זמינים. הנתונים לישראל מוצגים לשנת 2024.

העוני הכלכלי בקרב אזרחים מעל גיל 66 בישראל הוא מהנמוכים ביותר בהשוואה בינלאומית – רק בשתי מדינות תחולת העוני הכלכלי גבוהה יותר, וזאת בשל רמת הכנסה גבוהה מעבודה, בין היתר תוצאה של שיעור תעסוקה גבוה, ומפנסיה בישראל. לעומת זאת, העוני לפי הכנסה נטו בקרב אזרחים מעל גיל 66 בישראל גבוה בהשוואה בינלאומית מאחר שהיקף התמיכות באוכלוסייה זו בישראל נמוכה יחסית (תרשים נספח 2). בהשוואה לעוני של נפשות ושל ילדים תמונת המצב עגומה פחות, ומעליה מדורגות מדינות לא מעטות, למשל ארה"ב, יפן, אוסטרליה ודרום קוריאה. מאז 2022 ירדה תחולת העוני של האזרחים הוותיקים בעקבות העלאת הקצבאות למקבלים תוספת השלמת הכנסה בסכומים של כ-500 ₪ ליחיד וכ-800 ₪ לזוג, כמו גם העלאת סכומי ההשתכרות המזכים בתוספת השלמת הכנסה לקצבה זו. בעקבות השינויים השתפר גם מיקומה של ישראל בדירוג. עם זאת, גם לאחר שינויים אלו, תחולת העוני של בני 66 ויותר עדיין נותרה גבוהה בהשוואה למדינות ה-OECD – בכ-2 נקודות אחוז (15% מעל הממוצע).

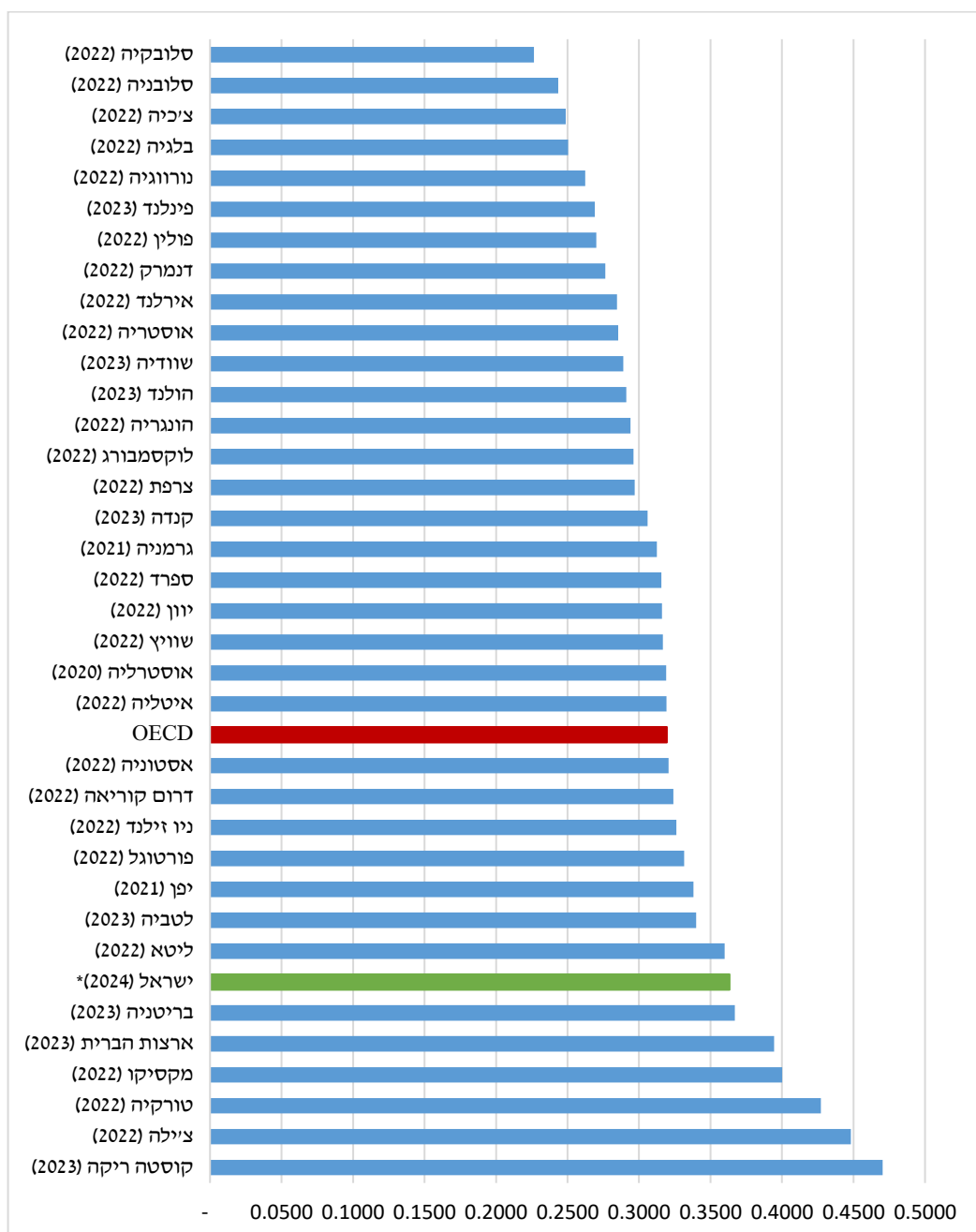
יצוין שתחולת העוני בקרב בני 66 ויותר המחושבת לפי סולם השקילות שבו משתמש ה-OECD גבוהה יותר מאשר על פי המדד הישראלי, משום שסולם השקילות של הארגון מגלם יותר יתרונות

לגודל למשפחות עם מספר נפשות גדול יותר. לכן השימוש בו מקטין את תחולת העוני הנמדדת בקרב משפחות גדולות ומגדיל את זו הנמדדת בקרב משפחות קטנות, המאפיינות את מרבית המשפחות של אזרחים ותיקים.

אי-שוויון בהכנסות

האי-שוויון בהכנסות בישראל גבוה. **תרשים 18** מציג השוואה של רמת האי-שוויון בין המדינות כפי שהוא מתבטא במדד ג'יני של ההכנסה נטו לנפש תקנית, שהוא אחד המדדים המקובלים למדידת אי-שוויון בהכנסות. החישוב נעשה בשימוש בסולם השקילות של ה-OECD. מההשוואה עולה כי ישראל מדורגת גבוה יחסית במדד האי-שוויון – רמת אי-שוויון גבוהה יותר קיימת רק בארצות הברית, טורקיה, מקסיקו, צ'ילה, קוסטה ריקה ובריטניה. מדד ג'יני בישראל גבוה בהשוואה למדינות ה-OECD בכ-4 נקודות האחוז (14% מעל הממוצע). מדד ג'יני לפי הכנסה כלכלית, כלומר לפני תשלומי העברה ומיסים ישירים, אמנם גבוה אף הוא בישראל בהשוואה בינלאומית, אך המצב טוב יותר בהשוואה למדד ג'יני לפי הכנסה נטו.

תרשים 18: מדד ג'יני לאי-שוויון בהכנסה נטו, מדינות ה-OECD (אחוזים), שנים שונות¹

¹ לכל מדינה מופיעה השנה המאוחרת ביותר שלגביה יש נתונים זמינים. הנתונים לישראל מוצגים לשנת 2024. * החישוב נעשה על פי הנתונים המנהליים וסולם השקילות של ה-OECD.

לוח 10: מדדי אי-שוויון לפי הכנסה כלכלית ונטו, השוואה בינלאומית, שנים שונות¹

מיקום ישראל בדירוג* האי-שוויון			מדד לאי-שוויון		
מיקום ישראל בשנה קודמת (2023)	המדינות שבהן האי-שוויון בהכנסות גבוה מישראל	מיקום ישראל	ממוצע OECD	ישראל	המדד
לפי הכנסה כלכלית					
17	קוסטה ריקה, טורקיה, צרפת, בריטניה, יוון, פורטוגל, יפן, ליטא, פינלנד, איטליה, ארצות הברית, גרמניה, אירלנד	14	0.4693	0.4912	מדד ג'יני
לפי הכנסה נטו					
7	קוסטה ריקה, צ'ילה, ארצות הברית, טורקיה, מקסיקו, בריטניה	7	0.3194	0.3633	מדד ג'יני
6	קוסטה ריקה, צ'ילה, ארצות הברית, טורקיה	5	5.6	7.8	יחס הכנסות חמישון עליון לתחתון
7	קוסטה ריקה, צ'ילה, ארצות הברית, טורקיה, מקסיקו, בריטניה	7	1.3	1.5	יחס הכנסות עשירון 10 לעשירונים 4-1 (יחס Palma)
3	קוסטה ריקה, צ'ילה, ארצות הברית	4	4.3	6.3	יחס הכנסות עשירון 9 לעשירון 1
7	קוסטה ריקה, צ'ילה, טורקיה, מקסיקו, ארצות הברית, ליטא	7	2.0	2.1	יחס הכנסות עשירון 9 לעשירון 5
2	קוסטה ריקה	2	2.2	3.0	יחס הכנסות עשירון 1 לעשירון 5

* מתוך 36 מדינות. סדר הדירוג – מדינה שבה האי-שוויון הוא הגבוה ביותר ממוקמת במקום 1.

¹ לכל מדינה מופיעה השנה המאוחרת ביותר שלגביה יש נתונים זמינים. הנתונים לישראל מוצגים לשנת 2024, על פי הנתונים המנהליים ולפי סולם שקילות של ה-OECD.

בבחינת מדדים נוספים לאי-שוויון בהכנסות המחושבים על יחסי הכנסות של עשירונים או חמישונים, עולה גם כן שהאי-שוויון בישראל גבוה בהשוואה בינלאומית. במרבית המדדים ישראל מדורגת עד מקום השביעי מתוך 36 מדינות, כלומר על פי אותם מדדים לכל היותר ב-6 מדינות האי-שוויון גדול יותר. בין המדינות: קוסטה ריקה, צ'ילה, ארצות הברית, טורקיה ומקסיקו. המדד המחושב לפי יחס ההכנסות בין העשירון הראשון והעשירון האמצעי, מצביע על אי-שוויון גבוה במיוחד בישראל, שני בדירוג לאחר קוסטה ריקה (לוח 10).

בהשוואה למיקום ישראל במדרג ב-2023, במדד גייני וביחס ההכנסות בין חמישון עליון לתחתון, מצבה של ישראל יחסית למדינות ה-OECD הורע בשלושה מיקומים ובמיקום אחד בהתאמה. לעומת זאת, ביחס ההכנסות בין עשירון 9 לעשירון 1 מצבה של ישראל יחסית למדינות ה-OECD הוטב במיקום אחד, ובשאר המדדים אין שינוי.

ז. אומדן ראשוני לממדי העוני והאי-שוויון ב-2025

השלכות אירועי ה-7 באוקטובר והמלחמה שלאחריה נמשכו גם בשנת 2025, ובעקבותיהם גם תמיכת המדינה דרך מענקים וקצבאות. כדי לאמוד את ממדי העוני והאי-שוויון בשנה זו, כמו גם את השפעת התערבות הממשלה על מדדים אלה, בוצעה מיקרו סימולציה.

האומדנים לשנת 2025 מבוססים על נתונים חלקיים. נתוני השכר לשכירים קיימים עד סוף יוני 2025. הכנסת עצמאים מבוססת על הכנסות עצמאים בחודשים ינואר עד ספטמבר המתייחסים לדיווחים של עצמאים שדיווחו על הכנסתם, ולאילו שטרם דיווחו בחודשים אלו היא מחושבת כהכנסה מקודמת.

נתוני קצבאות הביטוח הלאומי בעת חישוב האומדנים היו זמינים עד סוף ספטמבר 2025. האומדן לשאר החודשים חושב בנפרד לכל קצבה, ונעשתה הבחנה, למשל, בין קצבה שוטפת לקצבה חד-פעמית. באשר לקצבאות ומענקים שניתנו בשל מלחמת "חרבות ברזל", ערכם נאמד באופן פרטני לכל מענק, לפי התקופה הקבועה להם בחוק.

בחינה של השינוי בתחולת העוני לפי הכנסה כלכלית בין 2024 לשנת 2025 (אומדנים ראשוניים) מצביעה על עלייה בתחולת העוני: עלייה קלה מ-31.5% ל-31.6% בקרב משפחות, ועלייה מ-34.5% ל-35.3% בקרב נפשות (לוח 11). מפילוח של תחולת העוני של נפשות לפי גיל, עולה כי בקרב ילדים היא ירדה מ-36.8% ל-36.0%, ובקרב אזרחים ותיקים עלתה. עלייה נרשמה גם בעומק העוני ובחומרתו.

בחינת תחולת העוני לפי ההכנסה נטו, זו הכוללת את התערבות הממשלה בין 2024 ל-2025 מלמדת גם כן על החמרה במצב העוני: בקרב משפחות עלייה מ-20.7% ל-21.0%, ובקרב נפשות יציבות בשיעור של 20.0%. על פי הסימולציה הראשונית, עומק העוני וחומרתו עלו משמעותית, בין 2024 ל-2025, מ-39.7% ו-23.8% ל-42.5% ו-26.9% בהתאמה. בבחינת תחולת העוני של נפשות על פי גיל עולה כי בקרב ילדים התרחשה עלייה מ-28.0% ל-28.8%, ובקרב אזרחים ותיקים חלה ירידה.

התערבות הממשלה באמצעות דרך תשלומי ההעברה והמיסים, צמצמה ב-2025 את תחולת העוני בקרב משפחות ב-33.5% ובקרב ילדים ב-20.1%. שיעורים הנמוכים מאלו שב-2024 – 34.5% ו-23.8%, בהתאמה. לעומת זאת, חלה עלייה ב-2025 בתרומת תשלומי ההעברה והמיסים ישירים לצמצום העוני בקרב נפשות – 43.2% ב-2025 בהשוואה ל-42.0% ב-2024.

לוח 11: מדדי העוני והאי-שוויון לפי הכנסה כלכלית והכנסה נטו, 2024 ואומדן ראשוני ל-2025

אומדן ל-2025	2024	
לפי הכנסה כלכלית		
עוני (אחוזים)*		
31.6	31.5	תחולת העוני נפשות
35.3	34.5	תחולת העוני משפחות
36.0	36.8	תחולת העוני ילדים
60.0	57.9	עומק העוני
47.2	44.3	חומרת העוני (מדד FGT)
אי-שוויון**		
0.5078	0.4958	מדד גייני
לפי הכנסה נטו		
עוני (אחוזים)*		
21.0	20.7	תחולת העוני נפשות
20.0	20.0	תחולת העוני משפחות
28.8	28.0	תחולת העוני ילדים
42.5	39.7	עומק העוני
26.9	23.8	חומרת העוני (מדד FGT)
אי-שוויון**		
0.3749	0.3692	מדד גייני
הירידה הישירה בממדי העוני כתוצאה מהתערבות הממשלה (אחוזים)		
עוני*		
33.5	34.5	תחולת העוני נפשות
43.2	42.0	תחולת העוני משפחות
20.1	23.8	תחולת העוני ילדים
29.1	31.4	עומק העוני
43.0	46.3	חומרת העוני (מדד FGT)
אי-שוויון**		
26.2	25.5	מדד גייני

* כל השורות מתייחסות לנפשות חוץ מהשורה המתייחסת לעוני משפחות.
 ** משפחות לפי הכנסות לנפש תקנית.

ההתפתחויות במשק ב-2025 לא השפיעו באופן שווה על כל האוכלוסיות, והתוצאה עליית האי-שוויון בהכנסות. האי-שוויון ב-2025 לפי הכנסה נטו היה גבוה מזה שב-2024: מדד גייני עלה בשיעור של 1.5% – מ-0.3692 ב-2024 ל-0.3749 ב-2025, רמה הגבוהה אף מזו של 2023. עלייה של 2.4% נרשמה גם באי-שוויון הנמדד לפי הכנסה כלכלית.

נספחים

הבהרות למקורות הנתונים לדוחות העוני של הביטוח הלאומי

מ-2019 דוחות העוני והאי-שוויון של הביטוח הלאומי מתבססים על הנתונים המנהליים הקיימים בביטוח הלאומי תוך הוספה של זקיפות של הכנסות שאינן במאגרי הביטוח הלאומי²⁵, לצורך קבלת תמונת מצב מלאה של ההכנסות ולחשובי העוני והאי-שוויון בהכנסות. עד 2019 הדוחות הופקו על נתוני סקרים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לשימוש בנתונים המנהליים יתרונות רבים. נתונים אלה, הואיל והם מתייחסים לכלל האוכלוסייה בישראל ולא למדגם קטן שלה, מאפשרים השוואות גם של קבוצות קטנות באוכלוסייה. השימוש בנתונים מנהליים מאפשר לרוב להפיק את הדוח בשלב מוקדם יותר. זאת ועוד: נתוני ההכנסות מעבודה וקצבאות הם "נתוני אמת" במובן זה שהם משקפים נאמנה את ההכנסות הרשמיות ממקורות אלה למשפחות בכל שנת הדוח ואינם מתבססים על תשובות של מרואיינים. בנוגע להכנסות שאינן כלולות בנתונים המנהליים הקיימים בביטוח הלאומי (הכנסה מהון והכנסה מתמיכות שמקורן אינו בביטוח הלאומי) – התוספו הכנסות על פי מחקר שעשה מנהל המחקר והתכנון של הביטוח הלאומי, שבמסגרתו נאמדו או נזקפו למשפחות השונות ההכנסות החסרות על פי מאפייניהן²⁶.

מאחר שמדובר בבסיסי נתונים בעלי הגדרות שונות, שיטת איסוף שונה והיקף שונה, **יש קושי להשוות בין התוצאות שמניב כל אחד מבסיסי הנתונים** – הנתונים המנהליים ונתוני סקר הוצאות משק הבית. אשר על כן, בהשוואת הממצאים משני המקורות יש להתייחס לכל מקור בפני עצמו ולהשוות בין השנים הנחקרות במסגרתו²⁷.

אחת הסיבות העיקריות לפערים בין סקרי ההוצאות לבין הנתונים המנהליים, מעבר להבדלים במקורות הנתונים ומאפייניהם, היא ההבדלים בהגדרת משק בית בנתוני הסקר להגדרתו כמשפחה בנתונים המנהליים. האחרונים מזהים משפחה על פי אלגוריתם של יחיד או זוג המתגוררים עם או בלי ילדים, ולא זיהוי של משק בית הכולל בתוכו גם חברים אחרים שאינם שייכים למשפחה הגרעינית. הבדל זה מביא לכך שמספר המשפחות על פי הנתונים המנהליים גבוה מזה של מספר משקי הבית על פי סקרי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

בדוח זה הנתונים מבוססים על נתוני ההכנסות המנהליים של שכירים בכל שנת 2024 ועל נתוני הקצבאות של הביטוח הלאומי לשנה זו. שומות העצמאים מתקבלות בהדרגה במשך כ-3–4 שנים.

²⁵ הזקיפות נעשות בעזרת אלגוריתם שמחושב על סמך סקרי הוצאות משק הבית. הזקיפות המתקבלות על בסיס סקרים חדשים דומות לאלו שהתקבלו על בסיס סקרים קודמים יותר.
²⁶ ראו ה"ר א' ואנדבלד מ', **זקיפת רכיבי הכנסה חסרים בנתונים המנהליים** (2021). פרסום מספר 138 בסדרת מחקרים לדיון באתר הביטוח הלאומי.

https://www.btl.gov.il/Publications/research/Documents/mechkar_138.pdf

²⁷ יצוין שממצאים עיקריים לגבי העוני והאי-שוויון לשנים 2019–2022 מסקרי הלמ"ס עובדו ופורסמו בדוח השנתי של הביטוח הלאומי לשנים 2021–2023 בפרק **רווחה, עוני ופערים חברתיים**. הנתונים נגישים באתר האינטרנט של המוסד בלשונית "פרסומים". כאמור, סקרי הוצאות משק הבית לשנים מאוחרות יותר טרם פורסמו בעת הזו. על ההשוואה בין ממצאים משני מקורות הנתונים ראו בדוח לשנת 2020.

הכנסות העצמאים מבוססות על מערכת הכנסה מיטבית שהיא מערכת הבוחרת את ההכנסה העדכנית והרלוונטית ביותר לשנת המס מבין דיווחי העצמאי. הכנסה מיטבית מבוססת על השומה של העצמאי לשנת 2024 או על השומה האחרונה שהוגשה וקידומה לשנת 2024. קידום השומות לשנת 2024 נעשה על פי מדד המחירים. 38% מההכנסות בדוח מתייחסות ל-2024, והיתר מתחלקות בשיעור 20%, 27%, 15% לשנים 2021, 2022 ו-2023 בהתאמה²⁸. הנתונים מתייחסים לעצמאים לפי הגדרת ביטוח לאומי.

מאחר שנתוני ההכנסה מעבודה מתעדכנים גם למפרע, נתוני **העבר** המופיעים בדוחות המבוססים על הנתונים המנהליים מתעדכנים ועשויים, כאמור, להיות שונים במעט מהנתונים שפורסמו בדוחות קודמים לאותן שנים. כמו כן נעשה טיוב של הנתונים באופן שוטף, גם אחורנית²⁹.

²⁸ בשנים 2020–2021 ניתנו מענקי קורונה לעצמאים. בשומות ל-2020–2021 כלולים מענקים אלו. בשנת 2023 בעלי עסקים שנגרמו להם הפסדים בשל המלחמה היו זכאים לפיצויים מתוך קרן הפיצויים ברשות המיסים לרביע האחרון של השנה ובמהלך שנת 2024. מרבית הכנסות אלו היו בשנת 2024 שבה הוגשו התביעות לפיצוי.

²⁹ בשנת 2024 נעשה טיוב בתוספות השכר החד-פעמיות.

נספח ב: הגדרות עיקריות של עוני ואי-שוויון³⁰

במסגרת המחקרים שנעשים בישראל בנושא העוני והתחלקות ההכנסות, גובשה בראשית שנות ה-70 גישה יחסית למדידת עוני, שלפיה עוני הוא תופעה של מצוקה יחסית, שיש להעריכה בזיקה לרמת החיים המאפיינת את החברה. מאחר שאין מדד מוסכם המשקף מצוקה על כל היבטיה, ומאחר שנתונים על ההכנסה בכסף זמינים למדי, מדידת העוני בישראל ובמרבית מדינות המערב מתייחסת להיבט ההכנסה בכסף בלבד, כאשר ההכנסה המייצגת היא **ההכנסה נטו שהיא ההכנסה מכל המקורות בניכוי מיסים ישירים**.

בלוחות אחדים בנספח מופיעים גם נתוני הכנסה ברוטו שהיא ההכנסה מכל המקורות ללא ניכוי מיסים ישירים.

קו העוני לנפש תקנית בישראל מוגדר כרמה השווה ל-50% מן הכנסה נטו החציונית לנפש תקנית. משפחה בישראל משויכת לאוכלוסיית העוני כאשר ההכנסה נטו המחולקת למספר הנפשות התקניות שבה, נמוכה מקו העוני לנפש תקנית. קו העוני למשפחה מחושב באמצעות הכפלת קו העוני לנפש תקנית במספר הנפשות התקניות במשפחה.

המונח "לנפש תקנית" מבטא את התאמת קו העוני לגודל המשפחה. ההנחה היא כי לגודל המשפחה יש יתרונות מבחינת הצריכה: משפחה הגדלה בנפש נוספת צריכה אינם גדלים בשיעור דומה, אלא בשיעור קטן יותר, כך שתוספת ההכנסה הנחוצה למשפחה כדי לשמור על רמת חיים קבועה פוחתת עם גידול מספר הנפשות במשפחה.

החישובים נערכים במקביל גם להכנסה הכלכלית – שהיא ההכנסה מהשווקים, זו שאינה כוללת את התערבות הממשלה באופן ישיר: ההכנסה משוק העבודה, מפנסיה מעבודה ומהון. הפערים בין העוני לפי הכנסה זו לבין העוני לפי ההכנסה נטו משמשים כאינדיקציה להשפעת המדיניות החברתית בתחום התמיכה הכספית.

מחישובים אלו נגזרים המדדים השונים של העוני והאי-שוויון, שהעיקריים שבהם:

תחולת עוני – שיעור העוני המבטא את שיעור המשפחות או הנפשות או כל יחידה אחרת, שחיים במשפחות שהכנסתן נופלת מקו העוני.

עומק העוני ("יחס פער העוני") – המרחק (באחוזים) של הכנסת אנשים עניים מהכנסת קו העוני (מחושב לפי נפשות במשפחה וההכנסה לנפש תקנית של כל משפחה), בממוצע של כלל הנפשות העניות במשק. המדד של עומק העוני של נפשות מחושב לפי הנוסחה הזו:

$$\frac{1}{q} \sum_{i=1}^q \left(\frac{z_i - y_i}{z_i} \right)$$

³⁰ להרחבה ראו נספח הגדרת העוני ומקורות הנתונים בדוחות השנתיים של הביטוח הלאומי.

כאשר q מספר הנפשות העניות, z_i היא הכנסת קו העוני ו- y_i היא ההכנסה לנפש תקנית של משפחה ענייה.

חומרת העוני (מדד FGT) – מדד זה דומה לחישוב של עומק העוני, אך המרחק של הכנסת העניים מועלה בריבוע, כך שהוא גדל ככל שאדם עני יותר. המדד יכול לקבל ערכים שבין 0 (אם הכנסות העניים זהות לקו העוני) ל-1 (100%) אם הכנסת העניים היא אפס. המדד של חומרת העוני של נפשות מחושב לפי הנוסחה הזו:

$$\frac{1}{q} \sum_{i=1}^q \left(\frac{z_i - y_i}{z_i} \right)^2$$

מדדי אי-שוויון בהכנסות

מדד ג'יני – מדד לאי-שוויון בהכנסות הנע בין 0 (שוויון מוחלט) ל-1 (אי-שוויון מוחלט). לפי הנוסחה:

$$\frac{A}{A+B}$$

כאשר A הוא השטח בין עקומת לורנץ לקו השוויון ו- B הוא השטח מתחת לעקומת לורנץ. קו השוויון מציג חלוקת הכנסות מצטברת שיוונית, ועקומת לורנץ את חלוקת הכנסות המצטברת באוכלוסייה. מדד ג'יני מחושב בדוח הן לפי הכנסה נטו והן לפי הכנסה כלכלית, לנפש תקנית.

יחס הכנסות חמישון עליון (חמישון 5) לתחתון (חמישון 1) – היחס בין ההכנסה נטו הממוצעת בחמישון העליון לחמישון התחתון.

יחס הכנסות עשירון 10 לעשירונים 1-4 (Palma יחס) – יחס בין סכום ההכנסה נטו בין העשירון ה-10 לסכום ההכנסות נטו עד עשירון 4 כולל.

יחס הכנסות עשירון 9 לעשירון 1 – היחס בין ההכנסה נטו המקסימלית בין עשירון 9 לעשירון 1.

יחס הכנסות עשירון 9 לעשירון 5 – היחס בין ההכנסה נטו המקסימלית בין עשירון 9 לעשירון 5 (ההכנסה החציונית).

יחס עשירון 5 לעשירון 1 – היחס בין ההכנסה נטו המקסימלית בין עשירון 5 (ההכנסה החציונית) לעשירון 1.

הבדלים בחישוב מדד העוני בין ישראל לבין ה-OECD

השיטה שבה הביטוח הלאומי מחשב את העוני בישראל דומה לשיטה של ה-OECD – שתייהן מגדירות את ההכנסה הכספית נטו החציונית כמדד לרמת החיים ומגדירים באמצעותה את קו העוני. עם זאת קיימים הבדלים מסוימים בין שתי שיטות החישוב.

הבדל מרכזי נעוץ בחישוב היתרונות לגודל המשפחה. המשמעות של היתרונות לגודל היא שההוצאה המשפחתית עולה עם מספר הנפשות, אך ככל שהמשפחה גדולה יותר כך התוספת הדרושה לנפש נוספת הולכת וקטנה. שיטת התרגום של מספר הנפשות במשפחה למספר נפשות תקניות ("סולם שקילות") שונה. הביטוח הלאומי משתמש בסולם שקילות המבוסס של חישוב שנעשה על בסיס שיטת אנגל: משפחות שגודלן שונה אך שיעור הוצאות המזון בסך ההוצאה לצריכה זהה, שקולות מבחינת רווחת המשפחה. לעומת זאת סולם השקילות של ה-OECD מבוסס על השורש של גודל המשפחה. בחירת סולם השקילות משפיעה על קו העוני וגם על התפלגות העניים. מאחר ששיטת החישוב של ה-OECD מניחה יותר יתרונות לגודל (**לוח נספח 11**), העוני בקרב משפחות גדולות נמוך יותר לפי שיטת חישוב זו ולהפך במשפחות קטנות.

לוח נספח 11: מספר נפשות תקניות לפי מדד השקילות בישראל ולפי מדד השקילות ב-OECD

גודל משפחה	מספר נפשות תקניות	
	לפי המדד בישראל	לפי מדד ה-OECD
1	1.25	1.00
2	2.00	1.41
3	2.65	1.73
4	3.20	2.00
5	3.75	2.24
6	4.25	2.45
7	4.75	2.65
8	5.20	2.83
9	5.60	3.00

נספח ג : לוחות

לוח נספח א1: הכנסה כלכלית, ברוטו ונטו³¹ לשנה לנפש תקנית (ש"ח), לפי קבוצת אוכלוסייה, 2024–2023

קבוצת אוכלוסייה			הכנסה כלכלית			הכנסה ברוטו			הכנסה נטו		
			2023	2024	אחוז השינוי הריאלי בין 2023 ו-2024	2023	2024	אחוז השינוי הריאלי בין 2023 ו-2024	2023	2024	אחוז השינוי הריאלי בין 2023 ו-2024
כלל האוכלוסייה			95,682	100,462	1.9%	113,519	119,982	2.5%	94,459	100,435	3.2%
מגזר של ראש המשפחה											
יהודי			105,122	110,531	2.0%	124,338	131,546	2.6%	102,566	109,082	3.2%
לא-חרדי			110,551	116,331	2.1%	129,835	137,473	2.7%	106,505	113,362	3.3%
חרדי			54,536	57,696	2.6%	73,123	77,558	2.9%	65,854	70,095	3.3%
ערבי			55,447	58,297	2.0%	67,403	71,557	3.0%	59,907	64,229	4.0%
הרכב המשפחה											
עם ילדים			93,619	97,462	1.0%	103,496	108,461	1.7%	83,280	88,336	2.9%
עם 1–3 ילדים			102,176	106,407	1.0%	112,024	117,388	1.7%	89,432	94,862	2.9%
עם 4 ילדים ויותר			53,789	56,239	1.4%	63,800	67,318	2.4%	54,646	58,260	3.4%
עם 5 ילדים ויותר			40,046	42,303	2.5%	51,029	54,347	3.3%	45,534	48,785	3.9%
משפחות שבראשן הורה עצמאי			72,152	76,441	2.8%	89,177	94,665	3.0%	75,114	80,201	3.6%
מצב התעסוקה של לפחות אחד מבני המשפחה											
עובד			113,318	118,896	1.8%	125,280	132,194	2.4%	101,456	107,769	3.1%
שכיר			113,999	119,702	1.9%	125,723	132,715	2.4%	101,763	108,053	3.0%

³¹ הגדרת ההכנסות ראו בנספח ב בדוח.

עצמאי	125,238	129,644	0.4%	136,018	141,916	1.2%	106,845	113,507	3.1%
ראש המשפחה בגיל 18 עד גיל פרישה ואין עובדים במשפחה	10,949	11,515	2.0%	39,295	42,697	5.4%	38,380	41,776	5.6%
מספר המפרנסים במשפחה									
מפרנס אחד	96,743	102,626	2.9%	111,546	118,926	3.4%	92,283	98,666	3.7%
שני מפרנסים ויותר	129,640	134,901	1.0%	138,806	145,247	1.5%	110,489	116,725	2.5%
גיל ראש המשפחה									
עד 29	54,290	58,134	3.9%	65,071	70,044	4.4%	57,816	62,208	4.4%
30–44	98,563	102,999	1.4%	109,141	114,835	2.1%	88,264	93,576	2.9%
45–גיל הפרישה	125,473	130,631	1.0%	137,231	143,749	1.6%	107,990	114,077	2.5%
25–64 (גיל העבודה העיקרי)	108,267	113,049	1.3%	119,583	125,684	2.0%	95,916	101,563	2.7%
אזרח ותיק	75,327	79,971	3.0%	113,731	120,851	3.1%	103,911	110,508	3.2%
מין ראש המשפחה									
גבר	111,756	117,481	2.0%	126,200	133,463	2.6%	101,760	108,323	3.3%
אישה	75,750	79,516	1.8%	97,794	103,390	2.6%	85,406	90,728	3.1%
מצב התעסוקה של ראש המשפחה לפי סוג ההכנסה העיקרי									
הכנסה עיקרית כשכיר	114,532	120,557	2.1%	125,852	133,115	2.6%	101,818	108,211	3.1%
הכנסה עיקרית כעצמאי	116,305	119,972	0.1%	128,132	133,391	1.0%	100,985	107,338	3.1%

לוח נספח ב1: הכנסה כלכלית, ברוטו ונטו לשנה (ש"ח), משפחתית, לפי קבוצת אוכלוסייה, 2024–2023

קבוצת אוכלוסייה	הכנסה כלכלית			הכנסה ברוטו			הכנסה נטו		
	2023	2024	אחוז השינוי הריאלי בין 2023 ו-2024	2023	2024	אחוז השינוי הריאלי בין 2023 ו-2024	2023	2024	אחוז השינוי הריאלי בין 2023 ו-2024
כלל האוכלוסייה	229,008	239,636	1.5%	263,930	278,129	5.4%	217,054	230,521	3.0%
מגזר של ראש המשפחה									
יהודי	247,308	259,210	1.7%	284,000	299,621	5.5%	231,052	245,473	3.1%
לא-חרדי	256,879	269,249	1.7%	292,084	308,126	5.5%	235,670	250,341	3.1%
חרדי	158,124	167,757	2.9%	208,669	222,144	6.5%	188,014	201,129	3.8%
ערבי	151,004	157,672	1.3%	178,381	188,131	5.5%	157,392	167,912	3.5%
הרכב המשפחה									
עם ילדים	320,870	334,537	1.2%	354,702	372,411	5.0%	285,925	303,891	3.1%
עם 1–3 ילדים	335,959	350,161	1.1%	366,534	384,489	4.9%	291,950	310,069	3.0%
עם 4 ילדים ויותר	250,637	262,529	1.6%	299,626	316,749	5.7%	257,881	275,422	3.6%
עם 5 ילדים ויותר	209,287	221,060	2.5%	268,489	285,956	6.5%	240,272	257,513	4.0%
משפחות שבראשן הורה עצמאי	183,352	195,417	3.4%	227,474	242,951	6.8%	192,430	206,592	4.2%
מצב התעסוקה של לפחות אחד מבני המשפחה									
עובד	279,260	292,067	1.5%	307,744	323,913	5.3%	248,622	263,886	3.0%
שכיר	285,179	298,728	1.6%	313,497	330,383	5.4%	253,089	268,818	3.1%
עצמאי	336,139	347,019	0.2%	363,847	378,692	4.1%	285,781	303,008	2.9%
ראש המשפחה בגיל 18 עד גיל פרישה ואין עובדים במשפחה	16,514	17,361	2.0%	61,759	67,020	8.5%	60,282	65,548	5.5%

מספר המפרנסים במשפחה									
מפרנס אחד	155,078	163,958	2.6%	182,993	194,752	6.4%	152,539	162,981	3.7%
שני מפרנסים ויותר	401,553	418,099	1.0%	430,595	450,981	4.7%	343,243	363,156	2.6%
גיל ראש המשפחה									
עד 29	94,139	100,941	4.0%	113,957	122,952	7.9%	101,811	109,997	4.8%
30–44	258,167	268,116	0.8%	287,038	300,292	4.6%	234,151	247,267	2.5%
45–גיל הפרישה	328,071	341,704	1.1%	354,947	372,098	4.8%	278,228	294,568	2.7%
25–64 (גיל העבודה העיקרי)	277,291	288,732	1.0%	304,693	319,446	4.8%	244,341	258,526	2.7%
אזרח ותיק	137,923	146,090	2.8%	199,451	211,697	6.1%	180,349	191,651	3.1%
מין ראש המשפחה									
גבר	279,724	293,063	1.6%	310,276	327,120	5.4%	248,369	264,021	3.1%
אישה	166,116	173,882	1.6%	206,458	217,834	5.5%	178,222	189,293	3.0%
מצב התעסוקה של ראש המשפחה לפי סוג ההכנסה העיקרי									
הכנסה עיקרית כשכיר	281,714	295,806	1.9%	308,304	325,523	5.6%	248,713	264,358	3.1%
הכנסה עיקרית כעצמאי	285,647	292,211	-0.7%	313,584	323,882	3.3%	246,464	260,195	2.4%

לוח נספח 2: תחולת עוני של נפשות, ילדים ואזרחים ותיקים לפי אוכלוסיות (אחוזים), 2023–2024

2024			2023			קבוצת אוכלוסייה
אזרחים ותיקים	ילדים	נפשות	אזרחים ותיקים	ילדים	נפשות	
12.5	28.0	20.7	12.8	27.6	20.6	כלל האוכלוסייה
מגזר של ראש המשפחה						
10.0	21.2	15.5	10.3	20.9	15.5	יהודי
10.0	13.0	11.1	10.3	12.9	11.2	לא-חרדי
11.2	45.1	38.4	11.2	45.0	38.3	חרדי
32.2	48.8	37.9	33.6	48.2	38.0	ערבי
הרכב המשפחה						
-	28.0	24.4	-	27.6	24.0	עם ילדים
-	18.6	17.1	-	18.3	16.9	עם 1–3 ילדים
-	44.4	43.2	-	44.0	42.8	עם 4 ילדים ויותר
-	52.2	51.5	-	51.9	51.1	עם 5 ילדים ויותר
-	27.6	24.9	-	27.9	25.1	משפחות שבראשן הורה עצמאי
מצב התעסוקה של לפחות אחד מבני המשפחה						
3.0	25.6	18.0	2.9	25.1	17.8	עובד
2.7	24.3	17.1	2.6	23.9	17.0	שכיר
2.8	24.6	16.5	3.1	24.0	16.4	עצמאי
.	81.2	72.1	.	81.8	72.9	ראש המשפחה בגיל 18 עד גיל פרישה ואין עובדים במשפחה
מספר המפרנסים במשפחה						
4.0	52.4	33.1	4.0	51.9	33.2	מפרנס אחד
1.1	15.8	11.2	1.1	15.3	10.8	שני מפרנסים ויותר
גיל ראש המשפחה						
.	50.4	43.4	.	49.5	43.2	עד 29
.	30.1	26.1	.	29.5	25.6	30–44
5.7	18.5	13.2	5.7	18.5	13.2	45–גיל הפרישה
9.6	27.6	20.8	9.6	27.2	20.5	25–64 (גיל העבודה העיקרי)
12.8	.	12.1	13.1	.	12.4	אזרח ותיק
מין ראש המשפחה						
10.8	22.1	17.2	11.1	22.0	17.3	גבר
14.2	37.3	25.7	14.5	36.6	25.5	אישה
מצב התעסוקה של ראש המשפחה לפי סוג ההכנסה העיקרי						
2.5	23.6	16.8	2.4	23.3	16.7	הכנסה עיקרית כשכיר
3.7	34.1	23.7	4.2	33.0	23.3	הכנסה עיקרית כעצמאי

*הסימון "-" מתייחס לתאים קטנים ללא תצפיות או עם מיעוט תצפיות.

לוח נספח 3: מספר נפשות, ילדים, נפשות בגיל העבודה ואזרחים ותיקים, 2024–2023

מספר נפשות	2023	2024
כלל האוכלוסייה		
נפשות	9,590,456	9,708,491
ילדים	3,117,956	3,140,727
בגיל העבודה	5,234,188	5,298,252
אזרחים ותיקים	1,238,312	1,269,512
האוכלוסייה הענייה		
נפשות	1,973,094	2,004,847
ילדים	861,333	880,549
בגיל העבודה	953,052	965,617
אזרחים ותיקים	158,709	158,681

לוח נספח 4: תחולת עוני של נשים ילידות 1960-1969*, 2021-2024

הכנסה נטו					הכנסה כלכלית					שנת לידה
שינוי בתחולת העוני (נקודות האחוז)	תחולת עוני (אחוזים)				שינוי בתחולת העוני (נקודות האחוז)	תחולת עוני (אחוזים)				
מ-2023 ל- 2024	2024	2023	2022	2021	מ-2023 ל- 2024	2024	2023	2022	2021	
-0.3	11.1	11.4	11.9	11.3	1	21.7	20.7	20.0	21.1	1969-1960
0.0	10.8	10.8	13.2	12.5	1.8	28.7	26.9	24.4	24.3	1960
-1.9	10.8	12.7	13.0	12.0	2.3	26.4	24.1	22.7	23.0	1961
0.0	12.7	12.7	12.8	11.4	1.6	24.4	22.8	21.7	22.0	1962
0.1	12.3	12.2	11.9	10.9	1.1	22.5	21.4	20.5	21.4	1963
0.2	11.8	11.6	11.5	10.8	1.0	21.3	20.3	19.7	20.7	1964
0.1	11.1	11.0	11.4	10.7	0.8	20.4	19.6	19.1	20.2	1965
-0.2	10.5	10.7	11.2	10.9	0.6	19.6	19.0	18.8	20.4	1966
-0.1	10.6	10.7	11.3	11.1	0.6	18.8	18.2	18.1	19.9	1967
-0.5	10.5	11.0	11.5	11.3	0.5	18.3	17.8	18.1	19.9	1968
-0.6	10.5	11.1	11.4	11.1	0.0	17.9	17.9	17.7	19.6	1969

* נשים שגיל הפרישה שלהן הועלה מינואר 2022 לפי תיקון חוק גיל פרישה ושלגביהן הוכנסה בחוק חובת דיווח על השינוי בתחולת העוני.

לוח נספח 5: ממדי העוני (אחוזים) והאי-שוויון של האוכלוסייה, 2012-2024

שנה	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
הכנסה כלכלית													
עוני (אחוזים)													
תחולת העוני משפחות	37.7	37.0	36.6	35.8	34.9	34.2	33.8	33.9	37.8	35.7	34.0	34.3	34.5
תחולת העוני נפשות	33.6	33.1	32.7	31.8	31.5	30.7	30.4	30.4	34.2	32.2	30.5	31.0	31.5
תחולת העוני אזרחים ותיקים	51.9	50.8	49.4	48.1	45.0	44.4	43.6	43.2	44.5	43.4	42.9	42.8	42.5
תחולת העוני ילדים	38.5	38.3	37.8	36.8	36.7	35.8	35.5	35.2	39.1	36.9	35.3	35.8	36.8
עומק העוני	64.4	63.4	63.0	62.3	61.0	59.6	58.8	58.8	59.8	59.8	58.5	58.2	57.9
אי-שוויון													
מדד ג'יני לאי-שוויון בהכנסה	0.5309	0.5233	0.5210	0.5128	0.5068	0.4980	0.4938	0.4940	0.5163	0.5091	0.4980	0.4969	0.4958
הכנסה נטו													
עוני (אחוזים)													
תחולת העוני משפחות	20.3	20.3	20.6	21.6	20.8	21.4	21.7	21.3	19.6	20.7	20.4	20.2	20.0
תחולת העוני נפשות	21.5	21.7	22.0	22.3	21.8	21.7	21.6	21.3	20.1	20.9	20.8	20.6	20.7
תחולת העוני אזרחים ותיקים	10.2	10.9	12.4	16.3	12.4	17.1	18.6	16.9	13.7	14.7	12.7	12.8	12.5
תחולת העוני ילדים	29.7	30.1	30.5	30.1	29.8	29.0	28.6	28.2	27.2	28.0	27.9	27.6	28.0
עומק העוני	41.6	41.1	41.2	40.5	41.1	39.5	38.7	38.9	38.3	39.1	40.2	39.7	39.7
אי-שוויון													
מדד ג'יני לאי-שוויון בהכנסה	0.4007	0.3950	0.3960	0.3944	0.3877	0.3802	0.3756	0.3746	0.3713	0.3760	0.3749	0.3713	0.3692

לוח נספח 6א: חלקן של קבוצות נבחרות בכלל האוכלוסייה ובאוכלוסייה הענייה (אחוזים), 2023

שיעור בכלל האוכלוסייה				שיעור באוכלוסייה הענייה		קבוצת אוכלוסייה	
משפחות		נפשות		לפני תשלומי ההעברה והמיסים הישירים			אחרי תשלומי ההעברה והמיסים הישירים
משפחות	נפשות	משפחות	נפשות	משפחות	נפשות		נפשות
מגזר של ראש המשפחה							
יהודי	81.0	77.3	73.0	66.0	64.3	58.1	
לא-חרדי	73.1	65.2	61.0	44.1	51.5	35.6	
חרדי	7.9	12.1	12.0	22.0	12.8	22.5	
ערבי	19.0	22.7	27.0	34.0	35.7	41.9	
הרכב המשפחה							
עם ילדים	36.0	62.0	30.8	63.3	38.6	72.4	
עם 1-3 ילדים	29.7	45.0	21.3	33.8	25.7	36.9	
עם 4 ילדים ויותר	6.4	17.1	9.5	29.5	12.9	35.5	
עם 5 ילדים ויותר	3.1	9.7	5.7	20.0	7.7	24.0	
משפחות שבראשן הורה עצמאי	5.4	6.1	6.3	8.2	6.2	7.4	
מצב התעסוקה של לפחות אחד מבני המשפחה							
עובד	78.0	88.3	53.8	72.2	59.3	76.2	
שכיר	73.5	84.5	49.3	66.7	54.0	69.7	
עצמאי	16.2	21.0	9.2	14.6	11.1	16.7	
ראש המשפחה בגיל 18 עד גיל פרישה ואין עובדים במשפחה	7.2	4.6	19.2	13.8	24.3	16.3	
מספר המפרנסים במשפחה							
מפרנס אחד	38.7	27.5	39.2	41.4	43.0	44.3	
שני מפרנסים ויותר	39.3	60.8	14.5	30.8	16.3	31.9	
גיל ראש המשפחה							
עד 29	14.2	9.7	21.6	17.1	29.6	20.3	
30-44	27.3	36.9	22.8	39.5	28.4	45.8	
45-גיל הפרישה	33.9	39.1	21.8	24.4	24.0	25.2	
25-64 (גיל העבודה העיקרי)	68.3	81.7	53.0	73.2	62.8	81.5	
אזרח ותיק	24.5	14.4	33.8	19.0	17.9	8.7	
מין ראש המשפחה							
גבר	55.4	60.1	44.4	46.7	49.6	50.5	
אישה	44.6	39.9	55.6	53.3	50.4	49.5	
מצב התעסוקה של ראש המשפחה לפי סוג ההכנסה העיקרי							
הכנסה עיקרית כשכיר	65.6	73.3	43.6	56.4	48.2	59.4	
הכנסה עיקרית כעצמאי	9.3	10.9	6.9	10.4	8.6	12.4	

לוח נספח 6: חלקן של קבוצות נבחרות בכלל האוכלוסייה ובאוכלוסייה הענייה (אחוזים), 2024

קבוצת אוכלוסייה		כלל האוכלוסייה		האוכלוסייה הענייה		
משפחות	נפשות	לפני תשלומי ההעברה והמיסים הישירים		אחרי תשלומי ההעברה והמיסים הישירים		
		משפחות	נפשות	משפחות	נפשות	
מגזר של ראש המשפחה						
יהודי	80.7	77.1	72.6	65.8	63.8	57.9
לא-חרדי	72.7	64.7	60.4	43.4	50.7	34.9
חרדי	8.0	12.4	12.2	22.3	13.1	23.0
ערבי	19.3	22.9	27.4	34.2	36.2	42.1
הרכב המשפחה						
עם ילדים	35.8	61.8	31.2	63.8	39.4	73.0
עם 1-3 ילדים	29.5	44.7	21.6	34.1	26.1	37.1
עם 4 ילדים ויותר	6.4	17.1	9.7	29.7	13.2	35.9
עם 5 ילדים ויותר	3.2	9.8	5.8	20.2	7.9	24.4
משפחות שבראשן הורה עצמאי	5.5	6.2	6.3	8.2	6.3	7.4
מצב התעסוקה של לפחות אחד מבני המשפחה						
עובד	78	88.3	54.1	72.9	59.7	76.8
שכיר	73.3	84.4	49.4	67	54.2	70.0
עצמאי	17.1	22.1	10.0	15.8	11.8	17.7
ראש המשפחה בגיל 18 עד גיל פרישה ואין עובדים במשפחה	7.1	4.6	18.9	13.4	24.0	15.9
מספר המפרנסים במשפחה						
מפרנס אחד	38.7	27.4	39.0	41.1	42.7	43.9
שני מפרנסים ויותר	39.3	60.9	15.1	31.8	17.0	32.9
גיל ראש המשפחה						
עד 29	13.8	9.5	20.9	16.7	28.9	20.1
30-44	27.2	36.5	23.2	39.7	29.0	46.1
45-גיל הפרישה	34.1	39.4	22.0	24.8	24.1	25.3
25-64 (גיל העבודה העיקרי)	68.3	81.6	53.7	73.8	63.8	82.1
אזרח ותיק	24.9	14.6	33.9	18.8	18.0	8.6
מין ראש המשפחה						
גבר	55.2	59.8	44.3	46.4	49.4	50.0
אישה	44.8	40.2	55.7	53.6	50.6	50.0
מצב התעסוקה של ראש המשפחה לפי סוג ההכנסה העיקרי						
הכנסה עיקרית כשכיר	65.2	73.0	43.4	56.3	48.0	59.3
הכנסה עיקרית כעצמאי	9.6	11.3	7.4	11.0	9.0	12.9

לוח נספח 7: ממדי העוני לפי מחוזות וערים גדולות (אחוזים), 2023-2024

2024						2023						
חומרת העוני (ממד FGT)	עומק העוני	תחולת העוני				חומרת העוני (ממד FGT)	עומק העוני	תחולת העוני				
		אזרחים ותיקים	ילדים	נפשות	משפחות			אזרחים ותיקים	ילדים	נפשות	משפחות	
23.8	39.7	12.5	28.0	20.7	20.0	23.9	39.7	12.8	27.6	20.6	20.2	סך הכול
מחוזות												
28.8	45.2	21.4	48.3	39.6	36.5	28.6	45.0	21.7	47.2	38.7	35.9	מחוז ירושלים
19.7	35.8	14.5	28.5	21.2	21.6	20.1	36.0	15.4	28.4	21.5	22.4	מחוז צפון
21.3	36.5	12.2	21.8	16.9	18.3	22.0	37.1	12.4	21.7	16.9	18.6	מחוז חיפה
23.0	38.1	9.7	14.4	11.7	13.9	23.3	38.2	10.0	14.3	11.8	14.1	מחוז מרכז
22.2	37.3	10.7	20.8	15.1	15.2	22.6	37.7	11.0	20.4	15.1	15.4	מחוז תל אביב
24.5	40.8	13.2	33.4	24.4	22.3	24.6	40.9	13.2	33.3	24.4	22.7	מחוז דרום
19.2	36.0	9.6	30.6	24.8	22.7	19.2	36.1	10.3	30.3	24.6	22.6	יהודה ושומרון
ערים גדולות												
30.0	46.3	23.0	50.8	41.9	38.6	29.5	45.8	23.2	49.5	40.9	37.9	ירושלים
22.4	36.5	12.2	19.3	15.7	18.4	23.8	37.6	12.5	19.0	15.9	18.8	חיפה
22.1	36.3	6.8	9.4	8.0	10.7	23.2	37.1	7.2	9.5	8.3	11.1	ראשון לציון
20.1	34.3	8.6	10.4	9.2	11.9	20.6	34.6	9.0	10.3	9.3	12.2	פתח תקוה
29.7	43.7	12.0	11.9	12.0	14.5	29.9	43.6	12.3	11.9	12.0	14.5	תל אביב
18.8	34.0	15.8	27.3	19.8	20.0	19.5	34.6	15.7	27.0	19.8	20.2	אשדוד
22.6	37.6	12.5	22.2	16.7	19.1	23.3	38.1	13.0	22.4	17.1	19.6	באר שבע

לוח נספח 8: ממדי העוני ביישובים שבהם יותר מ-5,000 תושבים (אחוזים)* , 2024

חומרת העוני (מדד FGT)	עומק העוני	תחולת העוני				ישוב
		אזרחים ותיקים	ילדים	נפשות	משפחות	
20.8	37.2	25.9	32.4	23.2	25.1	אבו גוש
17.7	34.0	21.3	29.8	22.2	23.7	אבו סנאן
29.2	48.2	45.9	71.0	65.6	61.9	אבן יהודה
29.0	43.1	6.6	5.4	7.0	11.4	אום אל-פחם
20.1	37.3	32.9	47.9	37.5	37.3	אופקים
31.4	49.1	35.0	70.5	65.2	62.5	אור יהודה
19.7	36.9	11.4	33.2	24.3	21.4	אור עקיבא
17.2	31.7	7.7	12.3	9.8	12.0	אורנית
22.0	36.5	13.2	14.3	12.9	16.1	אזור
24.1	39.8	5.0	4.2	4.8	8.0	אילת
19.5	34.5	9.4	13.5	10.9	13.0	אכסאל
26.2	40.1	16.8	14.4	13.7	17.3	אל סייד
18.1	34.5	27.2	37.7	28.3	28.7	אלעד
25.5	43.8	8.3	57.0	50.0	45.5	אלפי מנשה
14.9	31.5	10.4	36.7	31.6	29.7	אעבלין
27.1	41.4	4.5	4.7	4.9	8.2	אפרת
16.5	32.8	26.4	38.2	27.3	28.4	אריאל
36.4	51.0	18.0	10.4	12.1	18.1	אשדוד
23.4	37.1	10.5	9.3	9.8	14.0	אשקלון
18.8	34.0	15.8	27.3	19.8	20.0	באקה אל-גרביה
20.2	34.6	11.6	15.4	13.0	16.0	באר יעקב
17.8	34.1	29.5	31.2	23.6	25.8	באר שבע
18.6	33.4	6.1	6.2	6.2	8.5	בועיינה-נוג'ידאת
22.6	37.6	12.5	22.2	16.7	19.1	בוקעתא
20.0	37.2	26.4	41.7	31.0	31.1	ביר אל-מכסור
15.8	32.1	6.8	38.6	28.2	25.2	ביר הדאג'
19.6	36.6	27.8	40.1	31.6	31.6	בית אל
21.2	37.6	5.9	21.2	19.1	21.9	בית אריה-עופרים
22.5	38.4	4.7	8.4	7.2	9.8	בית ג'ן
18.1	34.5	15.7	16.6	12.9	15.7	בית דגן
21.8	36.6	6.7	6.2	6.7	10.6	בית שאן
22.4	37.3	9.0	20.6	17.3	20.2	בית שמש
23.1	40.2	21.9	47.8	41.0	36.3	ביתר עילית
17.9	35.1	20.3	49.9	45.0	41.3	בני ברק
16.0	32.8	11.6	45.1	37.6	31.1	בני עיי'ש
16.5	30.6	9.0	16.9	11.0	12.2	בנימינה-גבעת עדה
32.4	46.7	7.8	7.2	8.8	14.1	בסמ"ה
23.4	40.9	33.9	48.2	36.7	37.4	בסמת טבעון
17.3	33.2	21.8	36.5	25.6	26.0	בענה
21.3	38.4	28.7	46.3	35.0	34.9	בת חפר
21.7	35.4	14.8	20.8	16.1	18.4	בת ים
17.6	33.7	25.1	35.1	25.3	26.7	ג'דידה-מכר
13.8	29.5	10.3	11.5	8.6	10.9	ג'ולס

חומרת העוני (מדד FGT)	עומק העוני	תחולת העוני				ישוב
		אזרחים ותיקים	ילדים	נפשות	משפחות	
22.1	38.7	29.0	48.3	35.8	35.5	גילגוליה
15.1	30.3	25.6	36.7	25.7	25.8	ג'סר א-זרקא
24.0	41.0	27.0	27.9	27.0	31.9	ג'ת
18.9	33.3	9.1	20.1	16.3	18.0	גבע בנימין
22.0	38.5	9.0	32.1	25.3	22.1	גבעת זאב
31.8	46.2	7.8	7.5	9.0	13.4	גבעת שמואל
26.5	40.9	7.3	5.2	6.9	9.9	גבעתיים
23.5	38.5	7.2	7.0	6.9	10.6	גדרה
23.6	38.4	5.9	7.0	6.7	10.7	גן יבנה
23.0	37.6	6.1	6.2	6.4	9.3	גני תקוה
17.0	32.4	17.4	16.7	13.3	15.8	דאלית אל-כרמל
16.2	31.9	29.4	34.3	25.9	26.9	דבוריה
17.7	33.7	29.5	32.1	26.0	26.9	דייר אל-אסד
15.8	32.0	18.1	24.9	18.4	20.2	דייר חנא
21.8	37.5	13.3	25.8	18.8	20.6	דימונה
25.5	39.8	5.9	5.9	6.4	9.8	הוד השרון
29.8	43.9	10.3	9.0	9.7	13.2	הרצליה
33.0	47.5	11.4	18.0	15.0	18.0	זכרון יעקב
20.3	36.3	26.4	28.9	22.1	24.6	זמר
18.2	34.5	25.6	37.5	28.5	29.2	זרזיר
22.2	36.9	10.7	15.9	13.1	16.0	חדרה
20.5	35.3	8.9	14.0	11.0	13.2	חולון
28.5	46.1	35.1	61.1	54.4	51.6	חורה
19.8	35.5	13.1	17.1	14.1	15.4	חורפיש
22.4	36.5	12.2	19.3	15.7	18.4	חיפה
18.3	33.6	10.1	26.6	19.3	19.4	חצור הגלילית
20.5	36.3	19.8	22.7	19.8	19.4	חריש
20.2	36.0	16.0	38.7	28.1	27.0	טבריה
15.7	31.8	21.9	30.0	21.1	22.8	טובא-זנגריה
17.0	33.5	29.5	41.4	30.9	31.2	טורעאן
20.4	36.6	25.5	39.5	28.2	28.0	טייבה
20.8	36.8	22.0	32.6	22.3	23.4	טירה
17.7	31.4	10.6	10.8	10.4	13.8	טירת כרמל
31.8	46.3	10.8	11.2	17.9	34.0	טלמון
17.4	33.7	29.4	37.7	28.2	28.9	טמרה
19.6	36.0	12.7	15.3	11.3	13.1	יאנוח-ג'ת
20.0	35.2	5.1	9.0	7.4	9.4	יבנה
21.7	36.5	5.6	8.4	7.1	9.7	יהוד-מונוסון
17.0	34.1	25.4	42.4	30.6	30.9	יפיע
23.3	36.4	10.3	6.3	7.3	11.7	יקנעם עילית
23.9	40.0	16.7	27.5	22.4	23.3	ירוחם
30.0	46.3	23.0	50.8	41.9	38.6	ירושלים
18.2	34.4	19.7	25.7	19.9	21.7	ירכא
18.3	35.3	26.3	37.7	28.6	29.0	כאבול
29.0	44.4	2.9	5.8	5.5	8.7	כוכב יאיר

חומרת העוני (מדד FGT)	עומק העוני	תחולת העוני				ישוב
		אזרחים ותיקים	ילדים	נפשות	משפחות	
27.6	45.0	35.2	56.6	50.6	48.5	כוכב יעקב
16.4	32.5	13.8	23.6	18.4	19.2	כסיפה
19.1	35.2	30.3	34.1	25.9	28.8	כסרא-סמיע
36.9	50.9	7.1	5.8	13.7	26.5	כעביה-טבאש-חגי'אג'ירה
26.0	39.9	6.5	10.5	8.7	12.5	כפר ורדים
22.5	38.1	6.2	18.3	19.9	27.8	כפר חב"ד
17.7	33.6	21.0	26.8	20.4	22.9	כפר יאסיף
21.0	35.2	7.4	8.4	8.2	11.6	כפר יונה
18.6	36.1	26.3	46.4	36.0	35.7	כפר כנא
23.2	40.4	28.4	54.5	44.7	43.6	כפר מנדא
22.6	36.9	7.3	7.1	7.4	10.6	כפר סבא
19.8	36.4	32.3	39.0	29.1	29.8	כפר קאסם
17.8	33.5	24.2	27.4	19.8	21.8	כפר קרע
21.0	35.4	10.9	18.8	13.9	16.4	כרמיאל
32.5	46.4	2.7	6.3	4.8	7.5	להבים
21.6	37.7	10.6	31.8	23.5	21.8	לוד
28.1	45.5	33.7	58.5	51.6	48.4	לקיה
23.6	38.6	5.0	8.5	7.6	10.5	מבשרת ציון
18.4	34.6	26.0	31.8	24.2	27.9	מג'ד אל-כרום
16.4	33.2	7.9	36.8	26.6	23.4	מג'דל שמש
19.2	35.5	14.6	26.6	19.2	19.7	מגאר
18.6	33.2	11.4	19.4	15.2	17.2	מגדל העמק
17.5	35.3	23.4	57.0	52.9	48.2	מודיעין עילית
33.2	47.0	8.6	4.7	5.7	9.7	מודיעין-מכבים-רעות
26.4	40.5	4.8	4.5	5.3	9.7	מזכרת בתיה
31.1	46.3	3.2	3.8	4.3	7.9	מיתר
21.5	35.7	7.3	8.9	7.7	10.4	מעלה אדומים
19.3	36.7	35.0	47.3	36.2	37.3	מעלה עירון
20.1	34.7	17.0	20.5	16.7	19.9	מעלות-תרשיחא
26.7	42.7	17.5	38.9	31.8	31.7	מצפה רמון
18.2	35.1	30.3	50.1	37.3	37.8	משהד
21.6	36.1	14.7	14.7	13.2	16.6	נהריה
20.2	35.5	13.5	33.7	21.7	21.2	נוף הגליל
19.6	36.7	26.5	42.9	31.4	31.7	נחף
24.9	39.2	4.4	5.3	5.7	9.2	נס ציונה
21.0	37.6	24.4	42.8	32.6	33.6	נצרת
21.7	34.7	11.1	10.1	10.1	13.8	נשר
18.9	35.4	13.6	31.8	25.0	23.2	נתיבות
26.9	41.1	20.5	19.5	17.4	20.7	נתניה
16.4	32.7	19.6	33.4	25.0	25.3	סח'נין
31.4	49.1	46.2	65.8	61.5	57.8	סעוה
29.3	44.8	4.6	16.0	10.5	12.2	עומר
15.0	29.9	15.2	20.5	14.5	16.9	עיילבון
15.7	32.6	35.3	50.0	37.8	37.8	עילוט
20.2	37.1	26.4	43.7	32.1	32.7	עין מאהל

חומרת העוני (מדד FGT)	עומק העוני	תחולת העוני				ישוב
		אזרחים ותיקים	ילדים	נפשות	משפחות	
20.2	35.1	16.3	21.8	18.2	21.1	עכו
23.1	39.8	15.4	3.3	3.7	5.9	עלי זהב
13.5	30.2	16.2	45.2	38.6	34.7	עמנואל
19.3	34.1	14.5	21.4	16.2	17.6	עספיא
19.0	34.8	11.7	27.4	19.0	19.1	עפולה
20.0	37.3	25.1	38.5	30.3	30.4	עראבה
19.0	35.6	16.1	47.7	34.4	27.5	ערד
20.1	36.4	28.7	34.5	25.6	27.6	ערערה
25.6	43.1	39.3	59.9	52.9	52.0	ערערה-בנגב
27.2	42.4	5.8	7.2	8.1	12.0	עתלית
16.7	33.0	25.6	29.1	21.9	23.6	פורידיס
17.9	33.8	15.3	16.8	13.5	15.2	פקיעין (בוקייעה)
25.5	40.0	8.5	12.4	11.8	15.8	פרדס חנה-כרכור
35.0	49.3	4.5	5.3	7.2	12.8	פרדיסיה
20.1	34.3	8.6	10.4	9.2	11.9	פתח תקווה
22.1	37.3	8.4	5.6	5.9	9.8	צור הדסה
20.5	35.7	7.0	5.3	5.3	7.2	צור יצחק
23.1	40.2	17.0	48.9	38.2	33.7	צפת
24.1	39.5	7.8	9.5	8.8	12.8	קדימה-צורן
36.1	50.6	17.0	15.2	16.1	21.0	קיסריה
18.5	35.0	27.4	37.1	27.2	27.8	קלנסווה
18.0	34.2	4.4	17.7	12.1	11.7	קצרין
24.5	39.0	6.3	4.9	6.0	9.4	קריית אונו
21.5	36.5	13.1	20.5	20.0	24.5	קריית ארבע
18.7	33.0	8.8	15.1	11.8	14.3	קריית אתא
18.5	32.1	8.3	10.8	9.8	12.7	קריית ביאליק
16.6	31.9	11.0	24.0	17.7	18.0	קריית גת
23.9	38.3	7.9	11.0	10.3	14.4	קריית טבעון
19.7	33.3	11.5	16.5	13.5	16.2	קריית ים
17.9	33.4	24.6	37.4	34.8	34.3	קריית יערים
21.8	35.6	8.0	10.0	9.4	12.5	קריית מוצקין
18.4	34.4	9.2	20.8	16.8	19.1	קריית מלאכי
19.4	34.8	5.6	15.5	11.1	13.2	קריית עקרון
15.7	29.4	4.9	6.7	5.4	7.0	קריית שמונה
22.9	37.8	8.2	8.9	9.9	14.6	קרני שומרון
19.8	35.2	13.7	23.1	16.2	17.4	ראמה
19.8	34.9	6.1	9.0	7.8	10.1	ראש העין
22.1	36.3	6.8	9.4	8.0	10.7	ראשון לציון
24.7	42.0	34.7	52.7	44.5	43.2	רהט
21.7	36.7	6.6	12.8	10.3	12.2	רחובות
18.7	35.5	32.1	46.2	33.9	33.7	ריינה
15.9	33.2	11.4	55.0	46.2	39.8	רכסים
22.7	38.0	10.0	21.8	16.4	17.9	רמלה
25.7	39.8	9.1	7.7	8.8	11.9	רמת גן
27.4	42.2	8.1	8.6	8.9	12.1	רמת השרון

חומרת העוני (מדד FGT)	עומק העוני	תחולת העוני				ישוב
		אזרחים ותיקים	ילדים	נפשות	משפחות	
27.4	41.8	3.8	3.4	5.2	9.4	רמת ישי
34.8	48.8	11.9	12.3	12.3	15.7	רעננה
17.2	31.7	26.4	30.7	21.8	22.9	שבלי - אום אל-גנם
27.0	44.3	31.5	60.4	52.8	50.8	שגב-שלום
18.6	34.0	2.0	2.6	3.6	6.1	שדרות
30.5	44.8	4.0	3.8	4.6	8.6	שוהם
16.5	31.8	11.2	17.3	17.0	19.7	שילה
17.6	31.9	4.5	5.4	4.0	5.0	שלומי
18.2	35.3	26.3	40.8	29.4	29.8	שעב
20.4	34.0	5.3	6.2	6.5	10.1	שער שומרון
17.1	33.0	20.8	34.1	23.7	24.5	שפרעם
29.7	43.7	12.0	11.9	12.0	14.5	תל אביב -יפו
29.7	44.5	6.8	6.1	6.8	11.0	תל מונד
17.3	35.2	23.2	52.2	47.6	45.0	תל ציון
28.6	46.6	36.6	65.5	57.9	54.6	תל שבע

* גודל היישוב נבדק לפי הנתונים הזמינים האחרונים - הנתונים של שנת 2023.

לוח נספח 9: הכנסה נטו ממוצעת ומקסימלית לנפש תקנית, לפי עשירונים וגודל המשפחה, 2024

עשירון	יחיד	שתי נפשות	שלוש נפשות	ארבע נפשות	חמש נפשות
השיעור מכלל המשפחות*					
	39%	18%	11%	11%	10%
הכנסה ממוצעת לנפש תקנית (ש"ח)					
1	1,405	2,249	2,980	3,733	4,216
2	3,755	6,007	7,960	9,972	11,264
3	5,171	8,274	10,963	13,735	15,514
4	6,586	10,538	13,962	17,493	19,758
5	8,094	12,950	17,158	21,497	24,281
6	9,683	15,493	20,528	25,719	29,050
7	11,472	18,355	24,321	30,470	34,416
8	13,719	21,951	29,085	36,439	41,158
9	17,100	27,360	36,252	45,417	51,299
10	27,635	44,216	58,586	73,398	82,904
הכנסה מקסימלית לנפש תקנית (ש"ח)					
1	2,824	4,518	5,986	7,500	8,471
2	4,431	7,090	9,394	11,769	13,293
3	5,868	9,389	12,441	15,586	17,605
4	7,326	11,722	15,532	19,459	21,979
5	8,869	14,190	18,801	23,555	26,606
6	10,531	16,850	22,326	27,971	31,594
7	12,487	19,979	26,473	33,166	37,461
8	15,118	24,188	32,050	40,153	45,353
9	19,614	31,383	41,582	52,096	58,843

* ב-11% מהמשפחות יש 6 נפשות ויותר.

** נתוני מקסימום הכנסה לנפש בעשירון 10 הושמטו בשל צנעת הפרט.

לוח נספח 10 : הכנסה ברוטו ממוצעת ומקסימלית לנפש תקנית, לפי עשירונים וגודל המשפחה, 2024

עשירון	יחיד	שתי נפשות	שלוש נפשות	ארבע נפשות	חמש נפשות
השיעור מכלל המשפחות*					
	39%	18%	11%	11%	10%
הכנסה ממוצעת לנפש תקנית (ש"ח)					
1	1,483	2,372	3,144	3,938	4,448
2	3,859	6,174	8,181	10,249	11,577
3	5,343	8,550	11,328	14,192	16,030
4	6,887	11,019	14,601	18,292	20,661
5	8,622	13,796	18,280	22,901	25,867
6	10,548	16,876	22,361	28,015	31,643
7	12,845	20,552	27,232	34,117	38,535
8	15,931	25,489	33,773	42,312	47,792
9	20,959	33,534	44,432	55,666	62,876
10	38,504	61,606	81,628	102,266	115,511
הכנסה מקסימלית לנפש תקנית (ש"ח)					
1	2,927	4,684	6,206	7,775	8,782
2	4,581	7,330	9,713	12,168	13,744
3	6,078	9,725	12,885	16,143	18,234
4	7,728	12,365	16,383	20,525	23,184
5	9,547	15,276	20,240	25,358	28,642
6	11,612	18,580	24,618	30,842	34,837
7	14,204	22,727	30,113	37,726	42,612
8	17,947	28,716	38,048	47,668	53,842
9	24,888	39,820	52,762	66,102	74,663

* ב-11% מהמשפחות יש 6 נפשות ויותר.

** נתוני מקסימום הכנסה לנפש בעשירון 10 הושמטו בשל צנעת הפרט.

לוח נספח 11: תחולת העוני של משפחות שכירים (אחוזים) ושכר ברוטו ממוצע לענף (ש"ח), לפי ענף כלכלי של ראש המשפחה, 2024

ענף כלכלי	עוני כלכלי	עוני נטו	שכר ברוטו
אמנות, בידור ופנאי	32.7	22.3	10,396
אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר	2.6	1.6	34,291
אספקת מים; שירותי ביוב, טיפול באשפה ובפסולת ושירותי טיהור	15.3	11.5	19,077
ארגונים וגופים חוץ-מדינתיים	5.0	3.8	23,255
בינוי	30.1	24.7	14,806
הייטק	5.7	3.5	33,474
חינוך	38.4	26.2	11,636
חקלאות, ייעור ודיג	22.3	14.5	13,401
כרייה וחציבה	9.4	7.1	25,564
מידע ותקשורת	22.1	14.8	15,296
מנהל מקומי, מנהל ציבורי וביטחון; ביטוח לאומי חובה*	10.8	6.4	17,708
מסחר סיטוני וקמעוני; תיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים	22.0	15.0	15,342
משקי בית כמעסיקים משקי בית המייצרים מגוון טובין ושירותים לשימוש עצמי	49.0	37.2	7,570
פעילויות בנדל"ן	19.8	12.2	16,855
שירותי אירוח ואוכל	37.7	28.3	9,115
שירותי בריאות, רווחה וסעד	34.0	17.7	12,273
שירותי ניהול ותמיכה	40.3	24.8	8,660
שירותי תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות	21.4	16.1	15,442
שירותים אחרים	39.7	25.2	10,122
שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים	17.9	11.0	19,798
שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח	9.2	5.6	25,657
תעשייה	12.4	7.3	19,339

* ביטוח לאומי חובה כולל מימון וניהול תכניות מטעם המוסד לביטוח לאומי כגון דמי מחלה, דמי פגיעה, אבטלה, קצבת אזרח ותיק ופיצוי על אובדן הכנסה עקב הריון, לידה, נכות זמנית, אלמנות וכדומה.

לוח נספח 12: מדדי עוני לפי מקבלי קצבאות (אחוזים), 2023 ו-2024

2024						2023						
חומרת העוני (מדד FGT)	עומק העוני	תחולת העוני				חומרת העוני (מדד FGT)	עומק העוני	תחולת העוני				סוג הקצבה
		אזרחים ותיקים	ילדים	נפשות	משפחות			אזרחים ותיקים	ילדים	נפשות	משפחות	
7.4	20.2	10.9	17.8	10.2	12.2	7.2	19.1	11.1	17.8	10.4	12.5	מקבלי קצבת אזרח ותיק
2.6	10.7	22.9	34.4	22.2	23.8	2.5	8.7	22.8	33.3	22.1	23.9	מקבלי קצבת השלמת הכנסה לאזרח ותיק
10.7	25.7	7.6	30.5	19.0	20.2	10.9	25.9	7.3	30.6	19.1	20.6	מקבלי קצבת נכות
16.0	33.1	3.4	29.3	19.4	16.7	13.9	30.8	2.4	25.9	16.6	14.0	מקבלי דמי אבטלה
25.8	44.3	29.3	66.3	51.3	51.7	25.6	44.2	27.9	67.2	51.8	52.2	מקבלי הבטחת הכנסה
17.2	34.8	13.9	51.4	42.5	37.4	16.9	34.7	13.0	51.5	42.4	37.3	מקבלי מזונות
21.2	38.2	10.3	27.6	23.4	20.7	21.2	38.2	10.4	27.1	23.0	20.4	מקבלי קצבת ילדים
11.6	27.5	1.3	10.5	5.8	4.5	11.7	27.1	1.1	11.0	6.0	4.5	מקבלי ביטוח נפגעי עבודה
12.0	27.3	1.0	8.2	5.1	4.5	13.1	29.1	1.3	8.4	5.9	6.4	מקבלי תגמולים לנפגעי איבה

לוח נספח 13: ממדי העוני בקרב משפחות שבראשן בני 65+ ובקרב כלל האוכלוסייה, 2022-2024

עוני לפי הכנסה נטו (לאחר תשלומי העברה ומיסים ישירים)		עוני לפי הכנסה כלכלית (לפני תשלומי העברה ומיסים ישירים)			
בכלל האוכלוסייה	בקרב בני 65+	בכלל האוכלוסייה	בקרב בני 65+		2022
709.4	121.8	1183.5	396.2	משפחות	האוכלוסייה הענייה (באלפים)
1961.5	168.3	2886	546.7	נפשות	
20.4	14.4	34	46.7	משפחות	תחולת העוני (אחוזים)
20.8	12.3	30.5	39.9	נפשות	
					2023
716.5	129	1213.7	405.9	משפחות	האוכלוסייה הענייה (באלפים)
1973.1	174.3	2970.2	561.3	נפשות	
20.2	14.8	34.3	46.5	משפחות	תחולת העוני (אחוזים)
20.6	12.4	31	39.8	נפשות	
					2024
716	129.1	1234.2	414.3	משפחות	האוכלוסייה הענייה (באלפים)
2004.8	174.3	3060.6	573	נפשות	
20	14.4	34.5	46.3	משפחות	תחולת העוני (אחוזים)
20.7	12.1	31.5	39.6	נפשות	

15 לוח נספח 14א: ממדי העוני בקרב בני 65+ לפי הרכב משפחה (אחוזים), 2022–2024

הרכב המשפחה	תחולת העוני	אחוז מכלל בני 65+
2022		
סך הכול	12.8	100.0
מתגוררים בגפם	18.6	38.1
מתגוררים עם בני משפחה	9.2	61.9
2023		
סך הכול	12.9	100.0
מתגוררים בגפם	19.9	38.1
מתגוררים עם בני משפחה	8.6	61.9
2024		
סך הכול	12.6	100.0
מתגוררים בגפם	19.5	38.2
מתגוררים עם בני משפחה	8.3	61.8

16לוח נספח 14ב: ממדי העוני בקרב אזרחים ותיקים לפי הרכב משפחה (אחוזים), 2022–2024

הרכב המשפחה	תחולת העוני	אחוז מכלל בני 65+
2022		
סך הכול	12.7	100.0
מתגוררים בגפם	18.5	38.4
מתגוררים עם בני משפחה	9.1	61.6
2023		
סך הכול	12.8	100.0
מתגוררים בגפם	19.7	38.5
מתגוררים עם בני משפחה	8.5	61.5
2024		
סך הכול	12.5	100.0
מתגוררים בגפם	19.3	38.5
מתגוררים עם בני משפחה	8.2	61.5

**לוח נספח 15 : חלקן של משפחות שבראשן בני 65+ באוכלוסייה הענייה ובקרב כלל האוכלוסייה
(אחוזים), שנים נבחרות**

שנה	שיעור בכלל האוכלוסייה		שיעור באוכלוסייה הענייה			
	משפחות		לפי הכנסה כלכלית (לפני תשלומי ההעברה והמיסים הישירים)		לפי הכנסה נטו (אחרי תשלומי ההעברה והמיסים הישירים)	
			משפחות	נפשות	משפחות	נפשות
2003	20.1	11.4	31.7	18.2	12.7	6.0
2004	20.4	11.5	32.4	18.6	13.0	6.1
2006	20.3	11.5	32.9	18.6	14.2	6.6
2008	20.0	11.4	32.7	18.2	14.7	7.4
2009	20.0	11.4	32.7	18.4	11.8	5.6
2010	20.1	11.5	31.4	17.4	11.2	5.4
2012	20.9	12.1	32.0	17.8	12.1	5.9
2015	22.5	13.0	33.9	18.5	18.4	9.2
2016	22.9	13.2	32.4	17.8	15.0	7.4
2017	23.3	13.5	33.3	18.4	20.4	10.2
2018	23.6	13.7	33.7	18.6	23.2	11.3
2019	23.7	13.9	33.4	18.7	21.5	10.6
2020	24.0	14.1	31.1	17.5	19.2	9.2
2021	24.2	14.3	32.4	18.3	19.9	9.7
2022	24.4	14.5	33.5	18.9	17.2	8.6
2023	24.6	14.7	33.4	18.9	18.0	8.8
2024	25.0	14.9	33.6	18.7	18.0	8.7

לוח נספח 16: הכנסות במשקי בית עם בני 18-34 (ש"ח שוטפים לחודש), 2022-2024

2024	2023	2022	
משפחות שבראשן עומד צעיר בן 18-34			
12,250.5	11,598.1	11,061.6	הכנסה כלכלית ממוצעת למשפחה
6,133.5	5,783.1	5,503.7	הכנסה כלכלית ממוצעת לנפש תקנית
12,411.3	11,606.8	10,873.4	הכנסה נטו ממוצעת למשפחה
6,101.9	5,704.9	5,342.3	הכנסה נטו ממוצעת לנפש תקנית
משפחות עם צעירים בגילי 18-24			
25,439.4	23,818.6	22,245.4	הכנסה כלכלית ממוצעת למשפחה
7,948.8	7,487.2	7,045.3	הכנסה כלכלית ממוצעת לנפש תקנית
22,751.0	20,986.2	19,413.5	הכנסה נטו ממוצעת למשפחה
7,261.8	6,762.7	6,308.4	הכנסה נטו ממוצעת לנפש תקנית

לוח נספח 17: תחולת עוני נפשות החיות במשפחות שבראשן צעיר בן 18-34 לפי הכנסה נטו (אחוזים), 2022-2024

2024	2023	2022	סוגי אוכלוסייה
36.9	36.2	36.4	כלל האוכלוסייה
מין ראש המשפחה			
30.0	29.6	29.1	גבר
44.9	44.1	45.6	אישה
מגזר של ראש המשפחה			
23.2	23.1	23.4	יהודי לא-חרדי
44.6	44.2	45.7	יהודי חרדי
53.3	52.1	51.8	ערבי

לוח נספח 18: תחולת עוני נפשות בגילי 18-34 לפי הכנסה נטו (אחוזים), 2022-2024

2024	2023	2022	סוגי אוכלוסייה
22.4	22.3	22.5	סך הכול
מין			
21.7	21.5	21.6	גבר
23.2	23.2	23.5	אישה
מגזר			
13.4	13.6	13.9	יהודי לא-חרדי
35.9	35.8	36.9	יהודי חרדי
34.0	33.7	33.6	ערבי

לוח נספח 19: חלקן של נפשות בגילי 18-34 בקבוצות נבחרות, בכלל האוכלוסייה ובאוכלוסייה הענייה (אחוזים), 2024

סוגי אוכלוסייה	מכלל הצעירים	מהצעירים העניים
מין		
גברים	50.8	49.1
נשים	49.2	50.9
גיל		
בני 18-24	44.7	49.7
בני 25-34	55.3	50.3
מגזר		
יהודים לא-חרדים	57.4	34.2
יהודים חרדים	13.7	22.0
ערבים	28.9	43.8

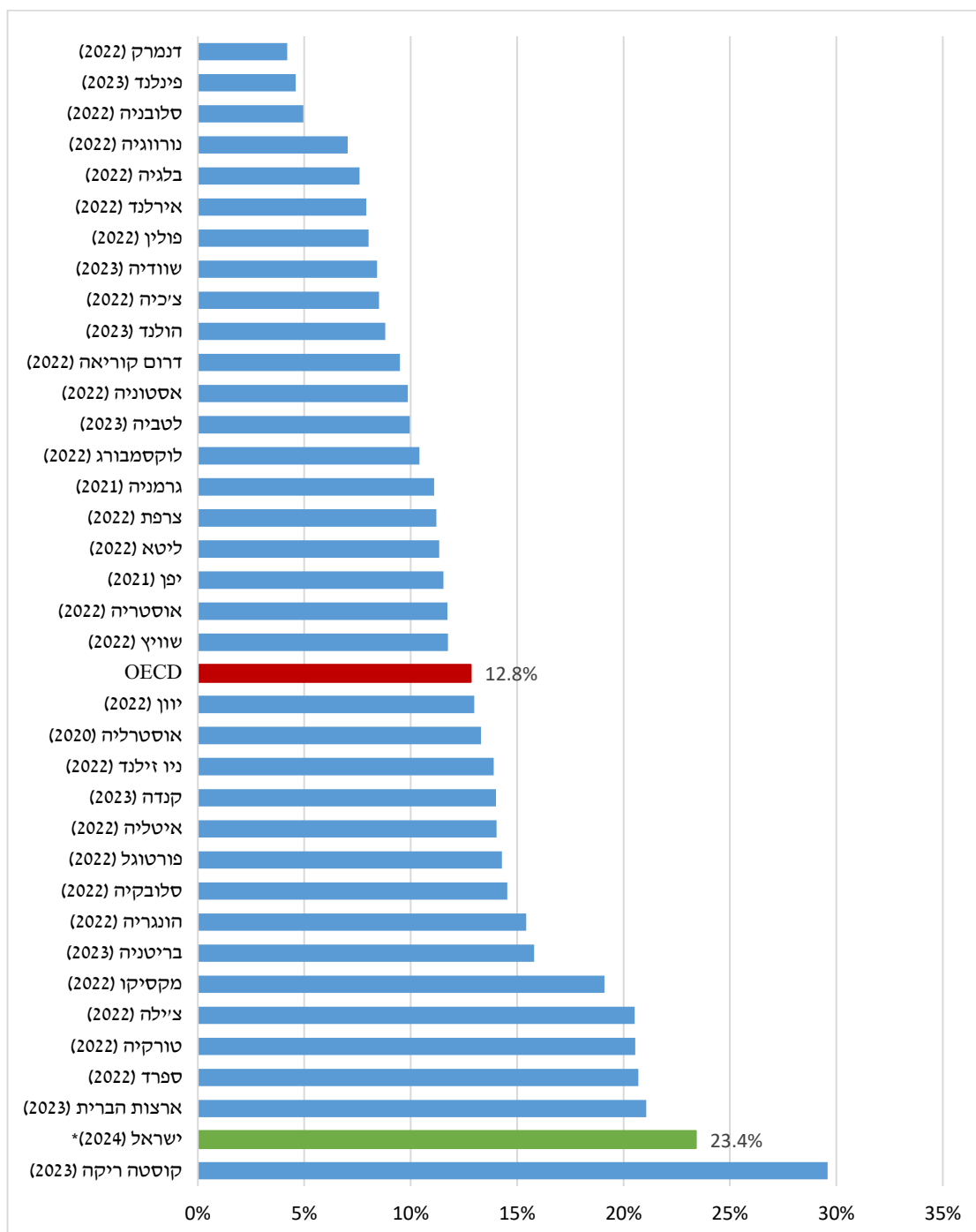
לוח נספח 20 : מובהקות סטטיסטית* של שינויים במדדי עוני נבחרים בקבוצות אוכלוסייה, 2023 לעומת 2024

קבוצת אוכלוסייה	תחולת העוני				עומק העוני	חומרת העוני (מדד FGT)
	משפחות לפי הכנסה כלכלית	משפחות לפי הכנסה נטו	נפשות לפי הכנסה נטו	ילדים לפי הכנסה נטו		
כלל האוכלוסייה	כן	כן	כן (5%)	כן	לא	כן
מגזר של ראש המשפחה						
יהודי	כן	כן	לא	כן	כן (5%)	כן
לא-חרדי	לא	כן	כן	כן	לא	כן
חרדי	כן (10%)	לא	לא	לא	כן (5%)	כן
ערבי	כן	כן	לא	כן	לא	לא
הרכב המשפחה						
עם ילדים	כן	כן	כן	כן	לא	לא
עם 1-3 ילדים	כן	כן	כן	כן	לא	לא
עם 4 ילדים ויותר	כן	כן (5%)	כן	כן	לא	לא
עם 5 ילדים ויותר	כן	כן (10%)	כן (10%)	כן (10%)	לא	לא
משפחות שבראשן הורה עצמאי	לא	לא	לא	כן (5%)	לא	כן (10%)
מצב התעסוקה של לפחות אחד מבני המשפחה						
עובד	כן	כן (5%)	כן	כן	לא	לא
שכיר	כן	כן (5%)	כן	כן	לא	לא
עצמאי	כן	כן (10%)	כן (5%)	כן	כן	כן
ראש המשפחה בגיל 18 עד גיל פרישה ואין עובדים במשפחה	לא	כן	כן	כן	לא	לא
מספר המפרנסים במשפחה						
מפרנס אחד	לא	כן	לא	כן	לא	לא
שני מפרנסים ויותר	כן	כן	כן	כן	לא	לא
גיל ראש המשפחה						
עד 29	לא	כן	כן (5%)	כן	לא	לא
30-44	כן	כן	כן	כן	לא	כן (10%)
45-גיל הפרישה	כן	כן	לא	לא	כן	כן
25-64 (גיל העבודה העיקרי)	כן	כן (10%)	כן	כן	לא	כן (5%)
אזרח ותיק	כן	כן	כן	לא	כן	כן (10%)
מין ראש המשפחה						
גבר	כן	כן	לא	כן	כן	לא
אישה	כן	כן	כן	כן	כן	כן
מצב התעסוקה של ראש המשפחה לפי סוג ההכנסה העיקרי						
הכנסה עיקרית כשכיר	כן	כן	כן	כן	לא	לא
הכנסה עיקרית כעצמאי	כן	לא	כן	כן	כן (5%)	כן

* הנתונים נבדקו ברמות מובהקות של 1%-10%. הנתון "כן" משמעו מובהק ברמה של 1%.

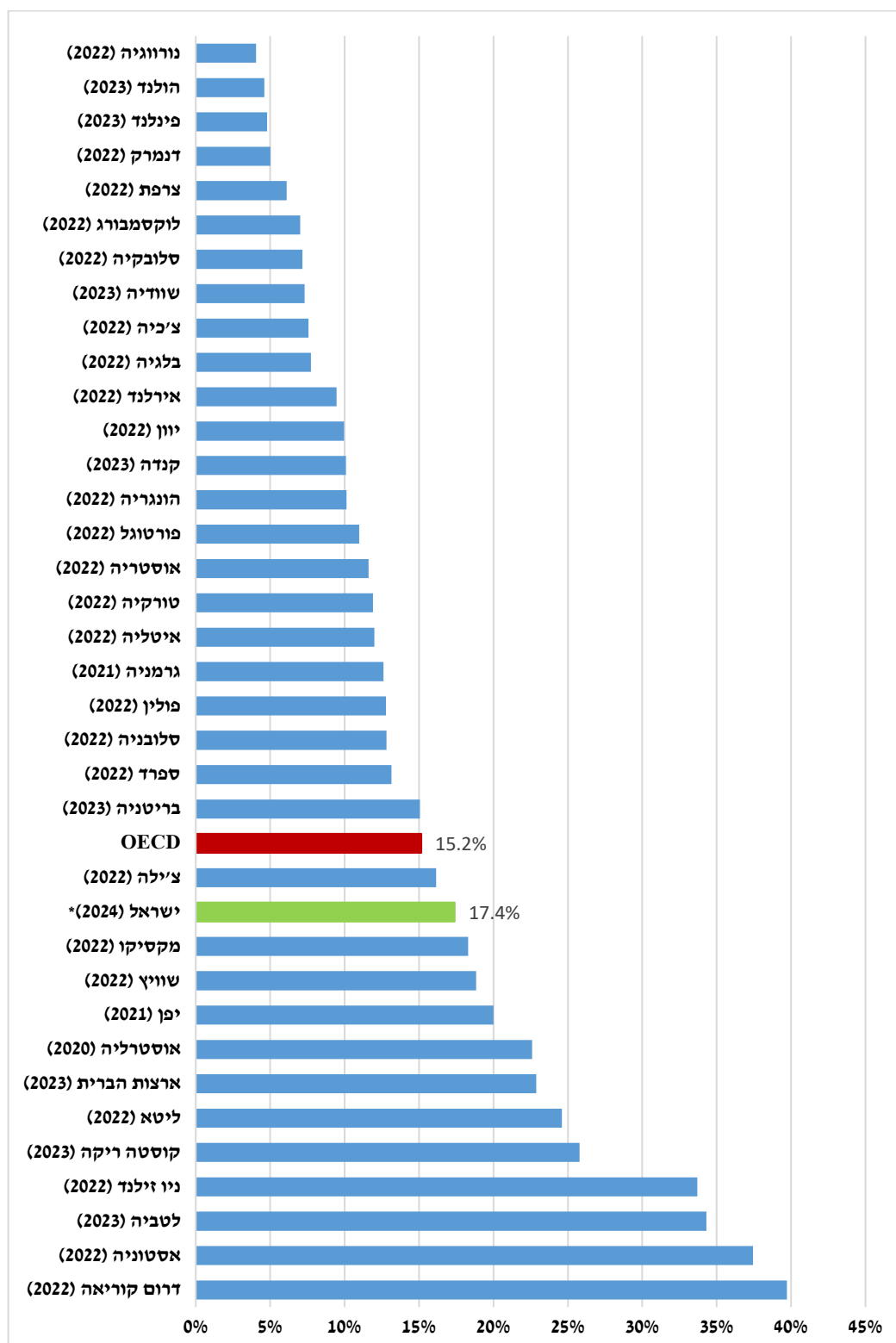
נספח ד: תרשימים – השוואות בינלאומיות

תרשים נספח 1: תחולת עוני בקרב ילדים לפי ההכנסה נטו, מדינות ה-OECD (אחוזים), שנים שונות¹

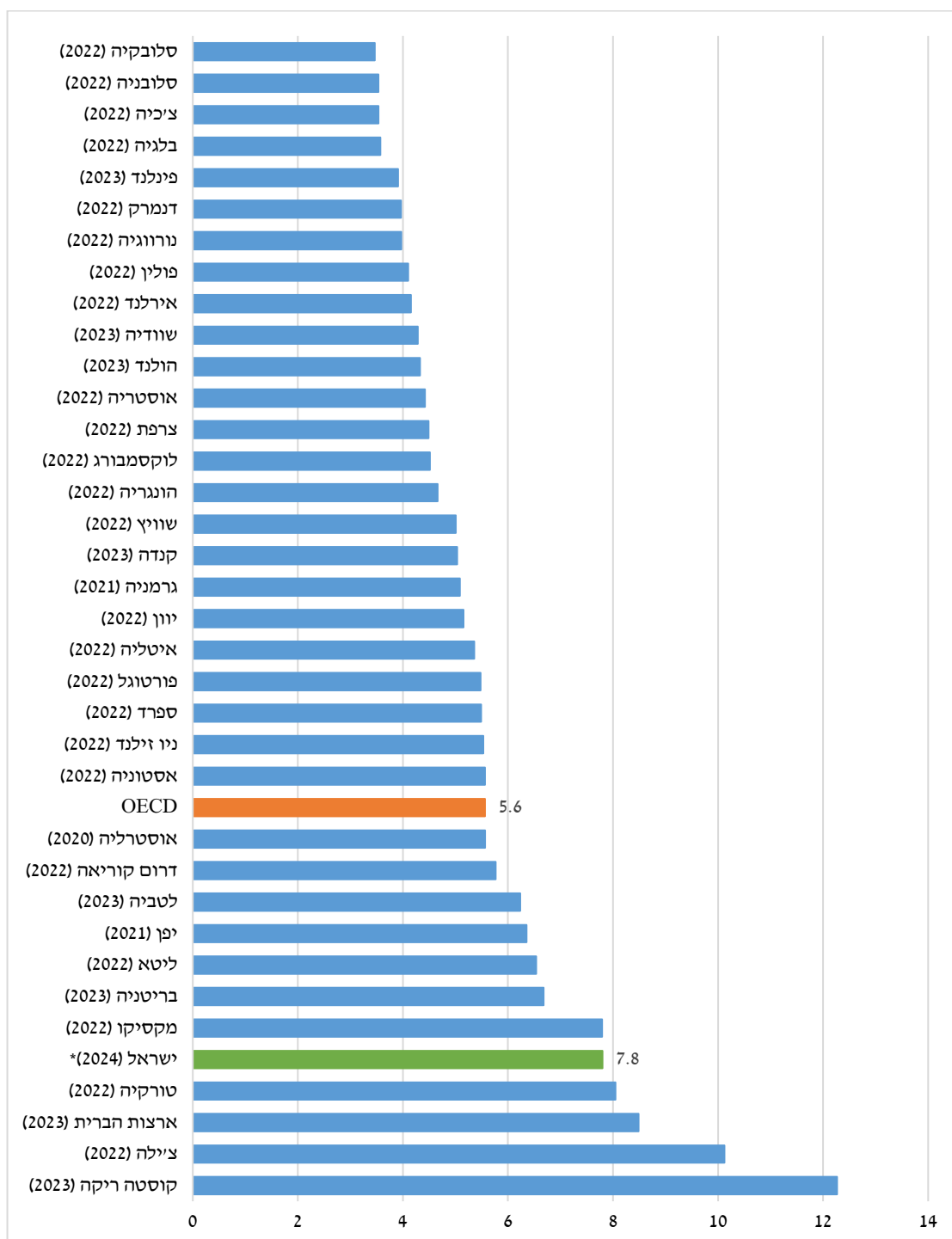
¹ לכל מדינה מופיעה השנה המאוחרת ביותר שלגביה יש נתונים זמינים. הנתונים לישראל מוצגים לשנת 2024.
* החישוב נעשה על פי הנתונים המנהליים וסולם השקילות של ה-OECD.

תרשים נספח 2: תחולת עוני בקרב אזרחים בני 66+ לפי ההכנסה נטו, מדינות ה-OECD (אחוזים), שנים שונות¹

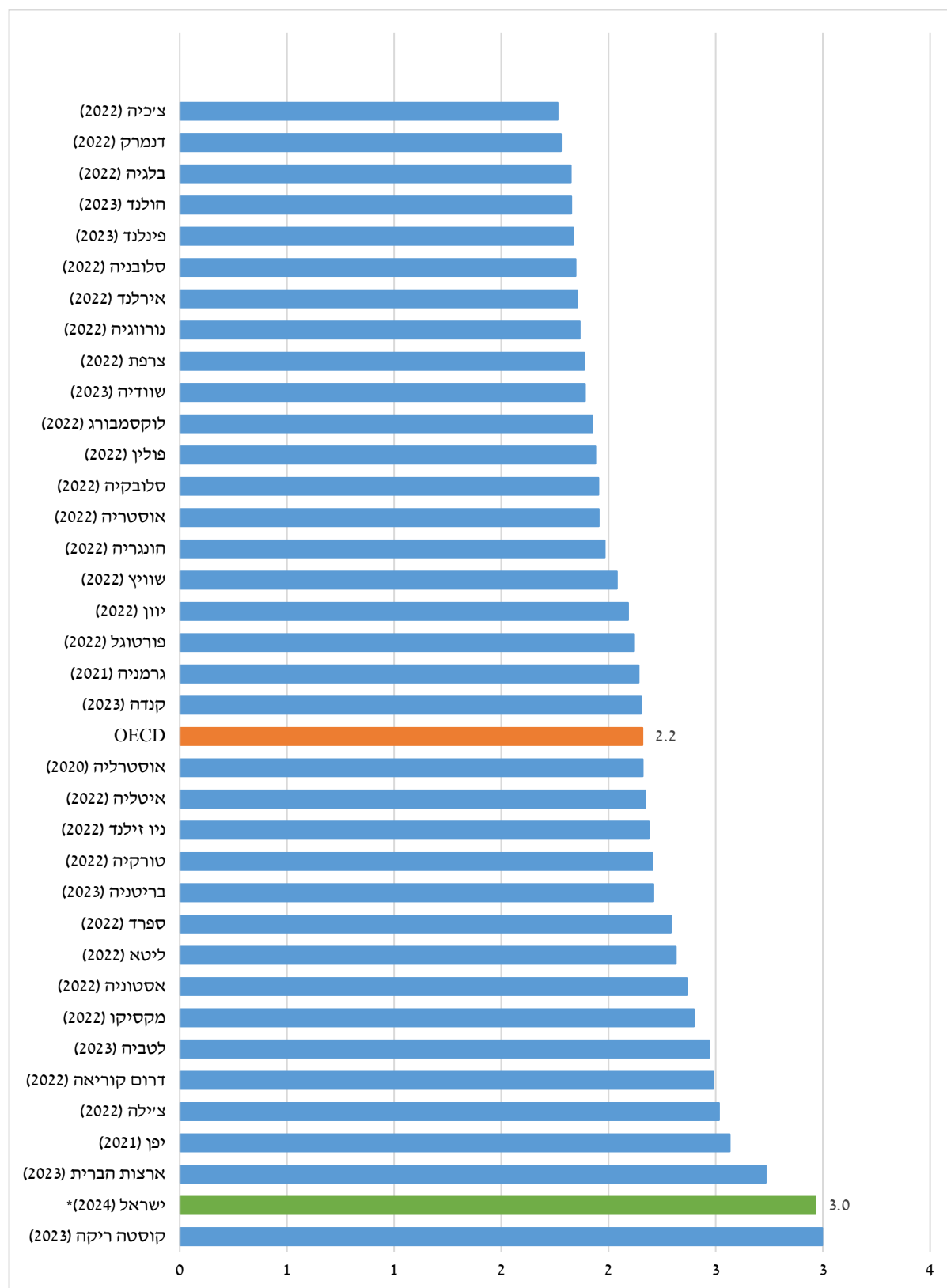
¹ לכל מדינה מופיעה השנה המאוחרת ביותר שלגביה יש נתונים זמינים. הנתונים לישראל מוצגים לשנת 2024. * החישוב נעשה על פי הנתונים המנהליים וסולם השקילות של ה-OECD.

תרשים נספח 3: יחס חמישון עליון לחמישון תחתון לפי ההכנסה נטו, מדינות ה-OECD (אחוזים),
שנים שונות¹

¹ לכל מדינה מופיעה השנה המאוחרת ביותר שלגביה יש נתונים זמינים. הנתונים לישראל מוצגים לשנת 2024.
* החישוב נעשה על פי הנתונים המנהליים וסולם השקילות של ה-OECD.

תרשים נספח 4: יחס עשירון ראשון לעשירון אמצעי לפי ההכנסה נטו, מדינות ה-OECD (אחוזים),
שנים שונות¹

¹ לכל מדינה מופיעה השנה המאוחרת ביותר שלגביה יש נתונים זמינים. הנתונים לישראל מוצגים לשנת 2024.
* החישוב נעשה על פי הנתונים המנהליים וסולם השקילות של ה-OECD.